Sufizm

Ruhani Yoldaki Bilgelerin Uygulama Teknikleri

Sufizm'in gizem ve güzellikleri saklayan kapısı yeniden aralanıyor.

Sufizm'in kapısı, içsel olana ve derinliğe açılır. Bu yol bize, kabuktan ve şekilsellikten çok daha fazlasını vadeder. Bu kapıyı açıp içeri girebilene ve yürümeye başlayana da bu derinlikteki sonsuz güzellikleri sunar. Hem de hiçbir ayrım gözetmeden...

Sufizm, İslam'ın mistik kalbidir ve batını yüzünü ifade eder. Mevlana, Yunus Emre, Hacı Bektaş-ı Veli ve daha niceleri bu ekolün temsilcileridir. Her biri eserleriyle ve yaşam biçimleriyle insanlığa ışık tutmuş kişilerdir.

Elinizdeki kitabın amacı, işte bu kapıyı aralayan bir kişinin gördüklerini sizlerle paylaşmasından ibarettir. Ancak kitabın belki de en önemli tarafı, konuyu teorik olarak ele almaktan çok, pratik uygulamaları aktarıyor olmasıdır.

Tamamen yaşanmış bir sürecin öyküsü olan kitap, sufi hocaların, bu gün kendisi de bir Sufi hocası olan yazara özel olarak aktardığı 15 konu ve 18 ayrı teknikle, Sufizm'i merak eden ve bu yolda yürüyen herkese ışık kaynağı olacaktır.

ISBN: 978-605-4182-08-4
9 786054 182084

simdidegis.com

SUFİZM Ruhani Yoldaki Bilgelerin Uygulama Teknikleri

SİRA YAYINLARI

PHILLIP GOWINS

Sufizm

Ruhani Yoldaki Bilgelerin Uygulama Teknikleri

Gerçek Aşk'ı Bulmak İçin

SİRA YAYINLARI

SUFİZM

RUHANİ YOLDAKİ BİLGELERİN
UYGULAMA TEKNİKLERİ

PHILLIP GOWINS

çevirenler:
ARDAGÜL YİLDİZ &AYTUN ÇELEBİ

Kitabın Orijinal Adı: THE SOVEREIGN SOUL

© Bu kitabın tüm yayın hakları, QUEST BOOKS aracılığıyla
ŞİRA YAYINLARI'na aittir.

ŞİRA YAYINLARI
REKLAM VE PRODÜKSİYON HİZ. TİCARET - YILDIRAY YILMAZ

Yerebatan Cad. Salkım Söğüt Sk. Keskinler İş Merkezi No: 8/511
Sultanahmet- İSTANBUL
Tel: 0 (212) 512 45 74 Faks: 0 (212) 512 45 98

http: www. sirayayinlari. com
e-mail: bilgi@sirayayinlari.com
POSTA ÇEK NO: 5870547

ISBN: 978-605-4182-08-4
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI SERTİFİKA NO: 12858

GENEL YAYIN YÖNETMENİ: YILDIRAY YILMAZ
İDARİ SORUMLU: AHMET ÇİMEN
EDİTÖR: FUNDA YILMAZ
KAPAK YILDIRAY YILMAZ
DİZGİ: ŞİRA YAYİNLARİ
BASKI CİLT: BARIŞ MATBAA MÜCELLİT 0(212) 674 85 28
DAVUTPAŞA CAD. İPEK. İŞ MERKEZİ KAT:2 NO:19 TOPKAPI İSTANBUL

1. BASKI: AĞUSTOS 2009

İÇİNDEKİLER

SUNUM 11

ÖNSÖZ: Debra Bunch Ghosh (Abi–Ru Shirzan) 15

GİRİŞ 21

I. MUTLULUK 31
Ruhun Doğal Evresi 33
Tanrı'nın Varlığı 38

Egzerşi; I; NEFES DENGELEME 40
Topluluğun Önemi 42

II. SADAKAT: 47
Sadakat İhtiyacı 50
Ömür Boyu Süren Yemin 52
Yeni Tanrı'ya Doğru 54

Egzersiz 2: EFENDİYİ HAYAL ETMEK 57
Ayrılığın Var olmayışı 59

III. KİŞİSEL SORUNLAR 61
Kişisel Sorunlar ve En İçerideki Potansiyelimiz 63
Sorun Hep Sizindi 65

Egzersiz; 3; ŞAHİT 67
Michael 67
Hocanın Rolii 71

IV. BÜYÜK DÜŞÜNÜN ÇOK DAHA BÜYÜK 73
Kendi Gerçeğiniz 75

Egzersiz 4: NEFESE DİKKAT ETMEK 77
Sadece Hayır De 78
Yoldaki Yerini Yanlış Değerlendirmek 79

Egzersiz 5: BÜYÜK VARLIĞIN YERİNE GEÇMEK 81
Daha Yüksek Standart 82

V. TESLİMİYET 85
Vahdet-i Vücut: Sufizm'in İkili Varoluş Evresi 86
Vahdet-i Vücut 87
Bağımlılığı Aşkla Değiştirmek 89

Egzersiz 6: DİZ ÇÖKME ve TESLİM OLMA 92

Egzersiz 7: NUR'DAN BİR VARLIKSIN 94

Egzersiz 8: NUR ENERİİSİNİ DÖNÜŞTÜRMEK 96
Ayrı Olmama Korkusu 98
Özlem Dönüşümü 99

VI. YOLA ÇIKIŞ 103
Hafıza ve Süreklilik 105
Çağrı Geldiğinde 107
Aşk ve Hizmet Yolları * 112
Aktarım İhtiyacı 113

VII. GELECEĞE DÖNÜŞ 115
Zaman Oku 117
Önsezinin Tehlikeleri 118

VIII. DOĞRULUK VE UYANIKLIK 121
Vazgeçmekten Sakınmak 125
Gerçek Benliği Kabul Etmek 127

Egzersiz 9: DEDİKODUDAN KAÇINMAK 131
Kalbin Kapısı 131
Deneyimlerin Önemsizliği 134
Amaçsızlık: Hiçbir Şey Beklememek 135

IX. YARATICILIK: KRAL GİBİ YÜRÜ 139
Üç Çeşit Ruhani Yaratıcılık 141

Egzersiz 10: BİR KRAL GİBİ YÜRÜ 143
Kişiliği Yeniden Programlamak 144

Egzersiz 11: FENA-Fİ BAŞKASININ VARLIĞI İÇİNDE ERİMEK 146
Sorumluluk 148

Egzersiz 12: MİSTİK OLAN SENSİN 150
Tanrı İdraki. 151

X. İNZİVA 153

XI. ULAŞILMAZ OLANA TUTKU 165
Mülkün Kısıtlamaları 167
Ayrı Olmayı Reddeden Kafeterya 168
Ulaşılmaza Olan Arzunun Tiikenmeyişi 170

Egzersiz 13: DAHA BÜYÜK OLMAK 173
Yeni Âlemlerin Açığa Çıkması 176

XII. AŞK 179
Savunmasızlığın Değeri 180

Egzersiz 14: BAŞKASININ RUHUNA GİRMEK 183
Vedud: Kâinatı Yaratan Duygu 185
Aşk: Tanrısal Özlem 186

Egzersiz 15: KARTALIN UÇUŞU 188

XIII. ŞÖVALYELİĞİN RUHU 191
Zat: Bütün Varoluşun Dayanağı 193
Nur'dan Gelen: Tanrı'nın 99 Adı 194

Egzersiz 16: ŞÖVALYEYİ HAYAL ETMEK 197

İ Ç İ N D E K İ L E R

Egzersiz 17: RAHATLAMA SANATI 200

Egzersiz 18: NUR'DAN BİR VARLIKSIN 203

XIV. FEDA 205
Son Ders 207
Öz Değişim ve İlişkilerin Değişimi 208
Şükranın Varlığı 210
Haz Gerçektir, Depresyon Kaçınılmaz Değildir 212

XV. ÖLÜM 215
Doğu ve Batı da Ölüm 217
Hayatta Ölüm 220
Michael'ın Ölümü 222

S U N U M

Yaklaşık 15 yıl önceydi. Hocam Pir Vilayet İnayet Han'ı hava alanından almış, New York'a götürüyordum. Her zamanki gibi fazla sohbet etmiyorduk ki, birdenbire bana dönerek, neredeyse emir verir gibi **"Bir kitap yaz!"** dedi. Şaşırmıştım, bir kitap yazmamı istemekle şansını zorladığını düşünerek, ona şüpheyle dönüp baktığımı çok net hatırlıyorum. Ne de olsa Sufizm hakkındaki kitaplar, bilgeler ya da onun seviyesindeki insanlar tarafından yazılmıştır. Ama birkaç yıl sonra, içime onun koyduğundan emin olduğum bir içgüdüyle, ilk deneme paragraflarımı yazmış ve yavaş yavaş birleştirmeye başlamıştım bile.

Kitap oluştukça, kendi yolunu çoktan çizmiş görünüyordu; bense onun güçsüz ama istekli -birçok yazar ve sanatçının da buna benzer hissettiğinden emin- hizmetkârıydım. Pir Vilayet özgür iradenin en güçlü savunucularından biri olduğuna göre, çok da zorlandığımı düşünmüyorum. Faydalı bir şeyler yapmam için bana olan açık ve şaşırtıcı güveninin yanı sıra, biliyorum ki birkaç özel insan olmasaydı, bu kitabı asla tamamlayamazdım.

İlk ve en önemlisi, yazmaya devam etmemi sürekli söyleyen ve sabahın beşine kadar bilgisayar başında yazmama katlanan eşim Macide Dawn Govvins geliyor. Sonra, daimi

teşvik ve desteğiyle beni, benim de söyleyeceğim bazı şeylerin olabileceğine inandıran sevgili arkadaşım Zümrüt Butta var. Ardından, ilk taslakları okuyup bana devam etmem için gereken geribildirimi yapan insanlar geliyor: Üvey kızım Uriel Belinda Gray ve dostlarım Sıddıki Heather Ferraro ile Ruşen Jennifer Ferraro, Muhasaba Molly Wender ve Gabrielle Weeks. Son olarak, kitaba inanarak yayımlamayı kabul eden ve başlangıçta sadece bir yayıncı, şimdi ise dost olan John Chambers geliyor.

Umudun atını sürerken,

Cesaretin yularını tutuyorum

Sabrın zırhını da kuşandım

Ve kafamda tahammül miğferi

Böyle başladı aşk ülkesine yolculuğum.

Hazret İnayet Han

ONSOZ

Sufiler, kelimelerin bir iletişim biçimi olarak çok da önemli olmadığını, büyük değer taşımadıklarını, bunun için çok kısıtlı olduklarını düşünürler ve bunu da **sık** sık vurgulama eğilimindedirler. Ölümünden 750 yıl sonra, 30.000 adet şiiri Amerika'nın En Çok Satanlar listelerinde başı çeken, üretken şair Mevlana bile, sözcüklerin söz konusu **"gerçekliği"** ifade etme yeterliliğine dudak bükerdi. Öyleyse Sufi kitapları, bir paradoksun parçalarıdır. Kelimelerle nakledilemeyen bir şeyin kelimelerle derlenmesidir. Phillip Govvins, bu içgörülü hikâyede durumu birçok kez onaylıyor.

Neden okuyalım o halde?

Rumi de buna benzer bir soru sormuştu ve **"Kelimeler seni arayışa yönlendirir. Onlar arayışının nesneleri değillerdir... Sözcükler, uzakta bir görünüp bir kaybolan devinimler gibidir. Daha iyi görmek için o doğrultuya yönelirsin."** diye yanıtladı. Ve böylece, izleyen kelimeyi okurken bir devinimle karşılaşabilirsiniz. Sadece bu kitabı alma ve şöyle bir göz atma eylemi dahi, arayışta olduğunuzu gösterir. Başlığı ilginizi çekip, daha fazlasını bilmek istemenizi sağlamış olabilir. Hatta Sufiler hakkında bir şeyler duymuş ve kim olduklarını merak etmiş olabilirsiniz.

Sufi Yolu'nda karşılaşılan pek çok şey gibi, Sufi sözcüğü-

nün kendisi, kökeninde ve yan anlamlarında manası açısından gizemlidir. Kimileri bu sözcüğün kökeninin ilk dönemdeki ruhani arayıştakilerin giydiği kalın yün cüppeler için kullanılan Arapça terimden geldiğine inanır; kimileri ise, Hz. Muhammed'e yakın olanların şevkle dua ettikleri taraçalardan geldiği konusunda ısrarcıdır. Bir başka kaynak, Yunanca **"Sophia"** ya da bilgelik kelimelerinin genel kaynak olduğunu ileri sürer. Birçoğu da ismin manasını açıklamak için "saf* ya da saflık sözcüklerine yönelmeyi tercih eder. Bununla birlikte, bu tür görüşler Sufilerin çok ilgisini çekmez. Onların ilgilendikleri şey varoluştur.

Birçok kişi, istemsiz ve otomatik olarak, Sufileri İslam mistikleri olarak sınıflandırırlar. Sufi Yolu'yla bağlantılı birçok tanımlama gibi, bunun doğru bir tarafı var; ancak tümüyle doğru değil. Sufi hocalarına ve ermişlere baktığımızda, yüzyıllar boyunca Sufiler ya da bilinen diğer adıyla dervişlerin, İslam'ın benimsendiği ülkeler ve bölgelerde en sıcak şekilde karşılandığını görürüz. Birçok Sufi, dindar, itaatkâr ve gelenekçi Müslümanlar iken; bir kısmı daha az katıdır, bir başka çoğunluk ise başka dinlere bağlıdır. Sufiler; her ne kadar "Sufi" ismi Hz. Muhammed'in yolunda olanlarla ilişkilendirilse de, başka isimlerle anılan diğer ruhani yolcuların da Hz. Muhammed'den önce geldiğini ve O'nun gelişini karşıladıklarını sıkça vurgularlar.

Sufizm, bir din ya da dinin tamamlayıcı bir parçası değil; tüm dinlerin ve maneviyatın kalbidir. Günümüze kadar uzanan dogmalardan dolayı, Sufi hocaları **"Sufizm"** teriminin katı ve sabit bir öğreti olarak anılmasından duydukları rahatsızlığı sıkça belirtirler. Sufizmin NE OLMADIĞINI anlatmak için ciddi bir zaman ve enerji harcamak da Sufi hocalarında sıkça karşılaşılan bir durumdur. Diğer geleneklerde akıl hocalarının tümü, Sufilerin her şeye uyan tek taraflı bir felsefe,

yapılmalı veya yapılmamalı gibi buyruklar, teminatlar ya da açıkça tanımlanmış bir amaç sunmadığını vurgularlar. Sufizm'in gösterdiği gibi; Yol'daki süreç, bağlılık, doğruluk, sabır, teslimiyet, aşk ve diğerlerimden daha fazla, hasret gibi seçkin niteliklere gereksinim duyar; ancak bu özelliklerin anılması ve dengesi her birey için tek ve benzersizdir.

Sufiler için dini öğretileri içeren bir ilmihal ya da amentü olmadığından, hocalar temeldir. Hocanın varlığı, öğrenciye ruhanî süreçte yardımcı olur ve öğretinin büyük bölümü sözle aktarılır. Öğretmenler ilâhi aydınlığın kanalları olduğundan, Sufi öğretisinin ustaları **"silsile"** irfanını ya da bir hocadan diğerine geçen irfanı muhafaza ederler.

Silsile, belli bir lambaya güç kaynağından elektrik taşıyan kabloya benzetilebilir. Sufiler, değişen koşullara ve toplumlara uyum sağladığından, birçok değişik topluluğa sahiptir. Bu topluluklar birçok farklı bölge menşelidir ve dünyanın her yerine yayılmış durumdadır. Her zümre, hocanın yorumu ve belirli bir bölgeye ait olması sebebiyle kendine has bir "karaktere" ve havaya sahiptir. Evlerdeki her lambanın farklı görünüp, ışığı kendine has bir şekilde saçması gibi, her zümre de tüm Sufilerin kabul ettiği tek bir güç kaynağından ilham alır: **"İlahi Aşk".** Bir Sufi, Nakşibendî zümresine ya da Nimetullah, Mevlevi, Kadiri, Bektaşi, Semavi, Şadhili ya da diğer birçoğundan birine bağlı olabilir. Böylece Sufiler arasındaki farklılıklar, benzerliklerinden çok daha belirgin kabul edilir.

Elinizdeki kitabın yazarı, Uluslararası Sufi Zümresi'nin Chishti kollarından birine mensup. Bu zümrenin geçmişi ve silsilesi, diğer bütün asli Sufi tarikatları gibi, Tek Tanrı ile başlayıp, Cebrail, ardından Hz. Muhammed ve mübarek Ali'yi sayar. Afganlara Sufi Yol'unu öğreten 13. yüzyılda yaşamış Suriyeli bir evliyaya ve oradan doğan bir dizi azizin Gujarat

ve Hindistan'a göç edip yüzlerce yıl boyunca buralarda tefekkür etmesine kadar uzanır.

Bu zümrenin bir hocası, 1910 yılında ruhani hocasından edindiği bilgiler doğrultusunda Sufi mesajını Batıya getirdi. Böylece Hazret İnayet Han, kendisiyle konuşanlar ve yazılarını okuyanlar için büyük bir manevi uyanış ve dönüşüme önayak oldu. Sadece 17 yıllık bir zaman aralığında, Kuzey Amerika ve Avrupa'da Sufi hareketini başlattı. Hint klasik müziğinin yetenekli ve ünlü bir ustası, tahammül, aşk, birlik ve farkındalık uğruna beste yapmaya ve çalmaya başladı. Erken ölümü üzerine, oğlu Pir Vilayet Han onu izledi. 2000 yılında İnayet Han'ın torunu Pir Zia İnayet Han Sufi zümresinin önderi oldu. (Pir Zia, diğer birçok işinin arasında, New Yok'ta Sufî okulu Suluk Akademi'yi kurdu ve yönetiyor.)

Phillip Gowins'in hakkında yazdığı hocalar, saydığım bu Pirlerden oluşuyor. Pir Vilayet ile uzun yıllar süren yakın birlikteliği, birinci elden edindiği bilgi ve deneyimler ile Sufi Yolu olan **"tasavvuf'** hakkındaki kitabı yazmasına olanak tanıdı.

Yazarın kitapta kullandığı yöntem, Sufi Yöntemi olarak tanımlanabilir. Mevlana'nın Mesnevi'si, Sâdi'nin Gülistan'ı ve birçok Sufi çalışmasındaki gibi, bu kitap da çok az bir motife sahip görünüyor. Yüzeyde anekdotlar, özgeçmiş, felsefe, çalışmalar, referanslar, yansımalar, derin düşüncelerin etkileyici bir karmaşası gibi görünüyor. Sıradan bir okuyucu, düzeni şaşırtıcı derecede esnek bulabilir ya da en ufak bir düzen olmadığını düşünebilir.

Sıradan okuyucu eğer meseleye böyle bakıyorsa yanılmış olur. Sufilerin sıkça hatırlattığı gibi, yüzeyin altında, üstünde ve kendisinde birçok şey vardır. Bu kitap, hayatın ritminin hızla değişmesinin tahmin edilemezliğini hatırlatan gösterişli bir ahenge sahip. Dikkatimiz önce bir rehberin anı-

larıyla, bir öğrencinin hayal kırıklıklarının birleşimine, sonra Pir Vilayet'in inzivaya çekildiğinde söylediği şeye çekilmiş gibi görünüyor. Konudan kopuk belli ara sözleri ve dolambaçlı öyküleri takip etmeye çalışırken, anlatılana hâkim olmak için konsantrasyonumuzu kaybediyormuşuz hissine kapılabiliriz. Verilen mesajı anlayıp anlamadığımız konusunda endişelenmeye başlayabiliriz.

Ve bu bizi, tabii ki anlamakta güçlük çektiğimiz bir motifi öylece bırakıp, ona teslim olmamız noktasına götürür ki, burada hâkimiyetten ve düz mantıktan vazgeçebilir; sadece sunulmuş olana odaklanabiliriz. Phillip Govvins, bizi bir gezintiye davet ediyor ve arabayı kullanmak zorunda olmadığımızı, manzarayı seyredip gezinin tadını çıkarabileceğimizi söylüyor. Mükemmel öykü yazarları gibi, yoldaki tümsekler ve hikâyedeki dönemeçleri umursamayacak kadar okuyucuyu büyülüyor. Yazarın sürücü koltuğunda oturduğunu ve ellerinin nadiren direksiyona yöneldiğini fark etmemiz bile biraz zaman alabiliyor. Bu kitapta bir kurgu mevcut; fakat bu, ne okuyucu ne de yazar tarafından düzenlenmiş bir örgü. Kendiliğinden doğuyor.

Bu sayfalardaki harika gezintinize başlarken, gerçekten de nereye gittiğinizi hesaplamanıza gerek yok. Kurguya ya da bir Sufi'nin esasında ne olduğuna dair kaygılanmak gereksiz. Mevlana'nın bahsettiği, uzaklardaki devinimi fark edin, yeter. Bırakın kelimeler arayışı başlatsın.

Debra Bunch Ghosh (Abi-Ru Shirzan)

GİRİŞ

Alt benliğiniz, evinize gece vakti sessizce girip değerli her şeyinizi çalan hırsıza benzer. Bu hırsızla doğrudan savaşamazsınız, çünkü karşısına çıkaracağınız her gücü aynadan size yansıtacaktır. Silahım var diyorsanız, hırsızın da silahı olduğunu ve hatta sizden daha hazırlıklı olduğunu unutmayın. Bıçağım var diyorsanız, hırsızın da bir bıçağı olacaktır. Hırsızla mücadele etmek felaket doğurur. O halde, ne yapacaksınız?
Tek pratik çözüm, ışığı açmak, içinde bir korkak yatan hırsız, o zaman kaçacaktır. Işığı nasıl açabiliriz?
Hatıraların, farkındalığın ve dikkatin gücüyle.

Şeyh Tosun Bayrak

Yirmi altı yaşındaydım. Bir gece karımın, yani ilk karımın yanında uykuya dalmaya çalışırken, elektrik şokuna benzeyen ve hareket eden bir hisin vücudumdan geçtiğini farkettim.

Tekrarlayana kadar bir daha bu olay hakkında düşünmekten kaçınmıştan. Ama aynı şey üçüncü kez oldu ve sonra üç ya da dört saniyelik aralıklarla tekrarlandı. Sahile tekrar

tekrar vuran dalgalar gibi kafamdan başlayarak tüm vücuduma yayılan, nabız gibi atan, dairesel bir enerjiye benziyordu. Şaşırdım, sonra panikledim, korktum ve daha sonra gerçekten korktum, ta ki bitmesi için yalvarana dek. Ancak durmadı ve devam etti. Fiziksel bir düzeyde devam eder gibi görünüyordu, belki yalvarmalarımdakinin aksine, auramda (o zamanlar auranın ne olduğunu bilmiyordum) her şeyin gerçekten iyi olduğunu ve bana gerçekten bir zararın gelmediğini, düşündüğümü hatırlıyorum. Yalnız, bittiğini düşündüğüm anda, bir başka dalga patlayıp, beni canlandırarak, bana enerji vererek üstüme düştü ve sonunda durdu. Enerjinin yeniden üzerime geleceği korkusuyla, orada uyumaya cesaret edemeyerek uzunca bir süre yattım.

Başıma gelen bu alışılmadık şeyden etkilenmiş, hatta garipti ama memnun olmuştum. Çünkü hayaümda bu ana kadar kayda değer pek bir şey olmamıştı. Fakat yorgundum ve kısa süre sonra uykuya daldım. Yanımda yatan karım kımıldamamıştı bile.

Sonraki sabah kalktığımda, banyoya gidip kendimde bir değişiklik görmek için aynaya baktım, belki alnımda bir pentagram ya da saçlarımın ortasından aşağı doğru inen beyaz bir iz (beni uyanık tutan ve bilinmeyen, ancak muhtemelen bilge bir şekilde beni etkileyen bu pırıltılı enerji dalgasını yalnızca hayal etmediğimi gösteren bir işaret) vardı. Ancak hiçbir şey göremedim, görünüşte bir işaret yoktu, yalnızca her gün aynadan bana bakan, aynı yaşlı, tembel, korkmuş, kaybeden ve dünyanın her yanındaki şehirlerde bulunan kötü aydınlatmalı meyhanelerde oturup, birbirlerine yalandan maceralı gençliklerini anlatan, hayal kırıklığına uğramış, tatminsiz yaşlı adamlar arasına katılmaya hazırlanan, aynı eski kişi vardı.

Yaşamış olduğum fenomen kendini aynı gece tekrar göstermedi ve bir daha da olmadı. Ama olan şey gerçekten olduysa, içimde ya da hayatımda bir şeylerin değişmesi gerektiğini düşündüm, sizce de öyle değil mi?

Sonradan bu deneyimi bir uyanış çağrısı olarak görecektim, manevi çalar saatim çalışmıştı.

Uzun süre enteresan ya da sevilebilir bir insan olmadığımdan şiddetle şiiphelenecektim, kesinlikle gecenin yarısında tuhaf bir enerji alanını çekecek kadar enteresan değildim. O günlerde hayat beni şaşırtmışü, alakasız, başıboş, korkmuş, güvensiz ve akıllıydım. Akıllı olduğumu biliyordum. Ancak aklımı neye kullanmam gerektiğini bilmiyordum. Okul ilgimi çekmiyordu. Birçok şey ilgimi çekmiyordu. Onunla nasıl olmam gerektiğini bilmediğim bir karım ve onunla ne yapacağımı bilmediğim bir oğlum vardı. Hor görme ve insanların değersiz hissettikleri zaman ortaya çıkan gereksiz gururdan kaynaklı aşağılama duygusu dışında, sevgi, neşe ya da herhangi bir duyguyu anlatmayı bilmiyordum. Çok iyi olmadığımı düşündüğüm halde (sanırım yeterince sıradan erkeğin korkusudur) seksi sevmem (katı bir fikirdi) dışındaki düşüncelerim rüzgâr kadar hızlı değişiyordu ve daha sonra tamamen harika olduğunu düşündüğüm (unutmayın, 1970'lerden bahsediyoruz) esrarı keşfettim. Katı fikirlerle dolu ve bunları su götürmez bir şekilde açıklayan insanları nasıl da kıskanmışım! Hayat ve dünya hakkında asıl fikirlerim o kadar gizliydi ki, bana bile yabancıydı.

Maceralı ruhani yolculuğumun sonraki sahnesi, Oregon'daki evimizin oturma odasının olduğu katta dalgın bir şekilde oturup (kafam iyi olmuş olabilir) çok uzun ve çok yeşil çam ağacına bakarken gerçekleşti. Dünyanın, hepimizin sahip olduğu kopuk algı dizisine rağmen, tamamı kendine doğru dönük bir nesne olduğunu düşünüyordum. Herşeye bu yolla bakmak bazılarına çok alışıldık gelebilir, ancak be-

nim için bu yeni bir şeydi ve bundan çok etkilenmiştim. Bu gayenin tamamının bilinçli, canlı bir vücut olabileceğim ve bu dünyaya fayda sağlamak istiyorsam, onun tek vücutta varoluşunun bilinçli ve uyanık kısmına kendimi ciddi ciddi adamam gerektiği kafama dank etti. Sonra, aniden, hükmedici kozmik güçlere, her ne olursa olsun yapabileceğim her şey için ya da bu güçlerin kabul edeceği şekilde dünyaya faydalı olabilmek için hizmetlerinde olduğuma dair yemin ettim.

Bu o kadar derinden gelmişti ki, beni şaşırttı. Fakat ciddi olduğumu biliyordum, gerçekten biliyordum. Dinleyen kozmik güçler her ne idiyseler, beni ciddiye almış olmalılar, çünkü birkaç ay sonra hayatımın tümüyle parçalara ayrılmasına sebep oldular. Bu oldu çünkü önceden yaşadığım hayatın tümünün yürürlükten çıkması gerekiyordu. Can alıcı bir değişim tetiklendi.

Bu parçalanma, karımın beni terk etmesi ve çocukları da yanında götürmesiyle sonuçlandı. Bunu, kendimi ABD'nin diğer ucunda, Boston'daki erkek kardeşimin evinin boş odasında bulmam ve çeşitli talihsizlikler dizisi izledi. Tüm bu tatsızlıkların düzelmesi yaklaşık iki yıl aldı. Aklımın bir kenarında kozmosa ettiğim yeminin hızlandırıcı etken olduğunun farkmdaydım ve kendime şunu sormadan edemedim: Basit bir yemin bile çok şey değiştirebiliyorsa, Tanrının hizmetine berrak bir aklı adarsam neler olabilirdi?

Kafası karışık ve hedefsiz hallerim birkaç yıl daha devam etti. Ara sıra ruhaniyet ya da meditasyon üzerine, hatta ezoterik düşüncenin daha tuhaf bakış açısı üzerine birkaç kitabın sayfalarını aylak aylak çevirdim. Bazen meditasyon yapmayı denedim, seminerlere katıldım. Bazıları neden bahsettiğinden emin insanlarca veriliyordu, yine de bunu o zaman kabullenmeye hazır değildim. Sonra, bir gece tekrar aynaya baktım. Fakat bu kez ruhumun aynasıydı baktığım. Üçüncü

bir deneyim daha yaşadım. Bunda ezoterik ya da normal üstü bir şey yoktu. Hepimizin zaman zaman yaşadığı aşağılayıcı türden bir deneyimdi. Ruhaniyet üzerine çeşitli konseptleri yansıtıyordum ve yansıttığım bu konseptleri anlayabildiğim için ne kadar akıllı olduğumu düşünüyordum ki, birden tüm düşüncelerim bana yönelen tek bir serzenişe dönüştü. Bu serzeniş **"Sen de kim olduğunu düşünüyorsun ki?"** şeklindeydi ve akıl gözümde gördüklerim hoşuma gitmedi. Çirkindi. Kendine acıma ve korkaklık ve insana yakıştırılan diğer olumsuz özellikleri gördüm. Adilik ve şefkatsizlik gördüm. Bunlar bana iyi hissettirecek şeyler değildi. Ama aynı zamanda iyi hissetmeyi de pek bilmediğimi gördüm. Aniden bir bira içmenin zamanının geldiğine karar verdim. Evi altüst ettim ama bir tane bile bulamadım. Bu yüzden şimdi fark ediyorum ki, benim için o anda yapılması gereken, yapılması mümkün olan diğer şeyi yaptım. Bir yemin daha ettim, bu seferki karakterimi değiştirmek içindi. O gece kendimde gördüğümü asla unutmamaya ve her yönünü değiştirmeye yemin ettim.

Terapiste gitmedim. Bu, istemediğim ve hiçbir zaman atmak istemeyeceğim bir adımdı. Bu da benim antikalığım. Bunun yerine bugün de kullandığım, benim için işe yarayan ve sihirden ibaret olmayan, üstünkörü anlatılamayan ve daimi şekilde meşakkatli bir çalışma gerektiren ruhani teknikler geliştirmeye başladım. Ve hikâyem şöyle devam etti:

1979 yılının Şubat ayındaydık ve söylediğim gibi kardeşimin Boston'daki boş odasında yaşıyordum. Şimdi gerçeğe dönüşmüş, olan ruhani arayışımı Boston'da sürdürüyordum. Arayışım tamamıyla ruhani değildi aslında. Kız arkadaş da aradıklarım arasındaydı ve sonunda bir tane buldum. İşte bu kız arkadaş beni hocama götürdü.

Bir gün, Uluslararası Sufi topluluğunun ruhani lideri

olan Pir Vilayet İnayet Han'ın bir konuşmasını dinlemek için Boston'un merkezindeki Sufi Merkezi'nin konferans odalarından birisine girdik. Pir Vilayet, orada ışığı ilk kez görmemi sağladı ve kendimi o anda eve dönmüş gibi hissettim.

Pir Vilayet İnayet Han, o zaman 63 yaşındaydı. Yüksek bir kürsüde oturan, hiddetli kara gözlere, dikkatle kesilmiş beyaz sakala ve alnından geriye muntazam bir şekilde taranarak toplanmış saçlara sahip, kısa bir adamdı. Verdiğim tanım yetersiz ve Pir Vilayet'i yalnızca fiziksel olarak tanımladığı için de önemsiz. Algıladığım ise beni korkutan ve uzunca bir süre korkutmaya da devam eden -tuhaf bir şekilde tanıdık- bir enerji dalgasıydı.

O öğleden sonra, Pir Vilayet meditasyon konusunda konuştu. O kadar tutkulu ve keskin bir akıl sahibi varlıkla hiç karşılaşmamıştım. Bu adamı izlemek zorunda olduğumu hissettim. Üç ay sonra Sufi bağlılık seremonisi olan **"el verilmesi"** ile biat ettim. Şimdi bir Sufi idim. Aslında yavaş yavaş Sufi **"olmazsınız".** Kendinizi topluluğa adadığınız andan itibaren Sufi'sinizdir. Sadece siz yolda ilerledikçe Sufiliğiniz daha da pekişir ve belirginleşir.

Biat ettiğim andan itibaren, hocam hakkında önemli bir gerçeğe vakıf oldum. Pir Vilayet'in babası İnayet Han, Hindistan'da doğmuştu. Annesi Ora Ray Baker, Amerika'daki Hıristiyan Bilim Hareketi'nin kurucusu olan Mary Baker Eddy'nin kuzeniydi.

İnayet Han, 1910'da Sufi topluluğunu, 1916'da Londra'daki Sufi Hareketi'ni ve son olarak 1922'de Cenevre'deki Uluslararası Sufi Hareketi'ni kurmuştu. Bundan kısa süre sonra da öğretisini ABD'ye taşımıştı.

Pir Vilayet İnayet Han, 1916 yılında Londra'da doğmuştu. İnayet Han, 1926'daki ölümünden kısa süre önce, oğlunu varisi ilan etmişti. Pir Vilayet, felsefe ve psikoloji konusunda-

ki çalışmalarını tamamlayarak Paris'teki Sorbonne Üniversitesi'nden mezun oldu. Oxford Üniversitesi'nde yüksek lisansını tamamladı ve Paris'teki Ecole Normale de Musique'de beste ve viyolonsel üzerine eğitim gördü.

Pir Vilayet İnayet Han, İkinci Dünya Savaşı sırasında İngiliz Kraliyet Donanmasında subay olarak görev yaptı. Normandiya Çıkarması esnasında kendisine mayın temizleme görevi verildi. Kardeşi Nurinnisa İnayet Han, Fransız Direnişi'nde telsiz operatörüydü. İngiliz Harp Dairesi ve Fransız ayaklanması arasında hayati bir bağlantı kuruyordu ve kahramanca hizmetleri Normandiya Çıkarmasında önemli bir rol oynadı. Kendisini güvenli bir alana götürecek uçağa ulaşamadan önce Gestapo tarafından yakalanarak hapsedildi, kaçtı ve tekrar yakalandı. En sonunda işkence yapılarak öldürüldüğü, Dachau'ya (Münih'teki Nazi dönemi Almanyası'nın ilk toplama kampı) götürüldü. Hikâyesi *Cesur Adam (Orijinal adı: A Man Called Intrepid)* kitabında Madeleine karakterinde anlatıldı. Nurinnisa İnayet Han ölümünden sonra Fransız Hükümeti tarafından Devlet Nişanı'na layık bulundu.

Savaştan sonra, Pir Vilayet Hindistan ve Orta Doğu'daki değişik dini geleneklere bağlı hocalarla ruhani eğitimine devam etti. Hindistan'daki Chishti Sufi Topluluğu'na kabul edilen Pir, Batılı eğitiminden gelen bilgiyi, Sufi, Hindu, Budist, Judeo-Hıristiyan ve İslami geleneklerden edindiği ruhani eğitimi sırasında geliştirdiği sezgi, ustalık ve genel bakışla bütünleştirerek, kendini Sufizm ile sınırlamayan eklektik bir yaklaşım oluşturdu. 17 Temmuz 2004'te Pir Vilayet İnayet Han, Paris'in bir banliyösü olan Suresnes'teki evinde, ailesinin yanında huzur içinde öldü. Oğlu Pir Zia İnayet Han, Uluslararası Sufi Zümresi'nin ruhani lideri oldu. Pir Zia İnayet Han aynı zamanda New York'taki bir ezoterik okul olan

Suluk Akademisi'nin kurucusu ve yöneticisiydi. Pir Zia inayet Han, devraldığı mirasın başında gelen Chishti, Suhrawardi, Kadiri ve Nakşibendî silsilelerinin aktardıklarını, mezhepler üstü, dinler arası bir yörüngede bütünleştiriyor. Duke Üniversitesi'nden Din üzerine Yüksek Lisans derecesi var.

Pir Vilayet çalışmaları hakkında söyledikleri şöyledir:

"Günümüze ayak uydurmuş bir ruhaniyeti ortaya çıkartmaya çalışıyorum. Babamın aktardıklarını izleyerek, inanıyorum ki varlığımızı en yüksek potansiyeline ulaştırmak için gayemizi keşfederek ve içimizden doğan güce, içimizdeki inanca izin vererek bu gayeyi geliştirecek cesareti kazanmamız gerekiyor. Bu hem hayat gayemizi bilmeyi, hem de vücut, akıl ve duygu açısından kendimizin efendisi olmamızı ya da kendimizi disipline etmemizi gerektiriyor. Hedeflerimize ulaşmak adına içgüdülerimizi baskılamak yerine, neşe ve heves içinde onları yönetiyor ve yönlendiriyoruz. Hayatın terslikleri ni ayakbağı olarak görmektense, onları yaratıcı gücümüzü keşfetmek ve geliştirmek için bir fırsat olarak görüyoruz. Tüm dinlerde bahsedildiği ve Hz. isa'nın hayatında açıkça görüldüğü gibi acıyı neşeye dönüştürüyoruz. Bu acı çekmeyi reddetmek değil, aksine kabul etmek, böylece hayatının efendisi olmak için gereken gücü kazanmaktır.

Şimdi, hepimizin, ne kadar zor olursa olsun, kin ve önyargılarımızı bırakmaya davet edildiğimize inanıyorum. Bireysel kin en yüksek gayemize varmamıza ayak bağı olurken; toplu kin, savaşlara sebep olur. En içten hedefim, temasta olduklarıma, şekil farklarının ardındaki gaye ortaklığını anlayarak, tüm dünya dinleri için hürmet ve hoşgörümü sunmaktır. insanların ve kültürlerin arasındaki farklılıkları ve

güzellikleri anlayarak, farklılıkların ve ayrımların ötesine geçmeye ve her insanın onuru için tüm bedellere göğüs germek gerektiğine inanıyorum."

27 yıldır Fransa'daki evinden New York bölgesine yaptığı her seyahatte, Pir Vilayet İnayet'in konuşmasını dinledim ve inzivasına katıldım; bazen özel şoförü ve asistanı oldum. Ancak, okumakta olduğunuz kitap yani **"Sufizm: Ruhani Yoldaki Bilgelerin Uygulama Teknikleri"** Uluslararası Sufi Zümresi'nin resmi kitabı değildir ve kitabımda, misyonerlik yapmaya ya da kimseyi Sufizm'e çekmeye çalışmıyorum. Benim için, Sufizm'in ve Pir Vilayet'in öğretileri bir varış noktası olarak iş gördüler, iç dünyamı keşfetmemde rehberlik yapan birer mihenk taşıydılar. Kendi yolunu keşfetmeye niyetli her insan, bunu bulacaktır. Bu, benimkisi.

Bu kitabı yazarken, sıkça Pir Vilayet Han'ın söylediklerinden alıntılar yaptım. Bazen Pir sözcüğünü **"büyük"** anlamında kullanarak, Pir Mürşit sözcüğünü ise Sufi öğretisinin yüksek addettiği anlamında kullanarak, babası Sufi efendisi olan Pir Mürşit Hazret İnayet Han'ın yazdıklarından alıntı yaptım. Diğer zamanlar Pir Hazret İnayet Han'a sadece Pir Mürşit ya da Mürşit olarak değindim; Mürşit hoca demektir ve bir zümrenin başı olarak farkındalığın seviyesini gösterir. Bir **"temsilci"** de Pir ya da Mürşit'in kendini temsil etmesi için, kendi vakit bulamadığı zamanlarda yerine atadığı kişiye verilen addır. Şeyh ise Pir ve Mürşit'e aşağı yukarı denktir. Yine de bu tanımlar değişmez değildir ve farklı Sufi öğretilerinde farklı hiyerarşik dizilimler bulunur.

Eşim Macide ve ben temsilcileriz. Macide'nin Hıristiyan adı Dawn, ama birçok ezoterik topluluğun üyesi gibi, hocası tarafından ona **"ruhani"** bir ad verilerek gündelik kişiliğinden farklılaşması sağlandı; Macide, şan ve şeref sahibi anla-

mına geliyor. Benim de bir ruhani adım var; Musavvir. Bu da sanatçı ya da modacı anlamına geliyor.

Macide ve ben, ruhani dünyanın işçileriyiz. 15 yıldır, Nevv York'un Yonkers bölgesindeki evimizin boş yatak odasında ufak bir Sufi merkezimiz bulunuyor. Kitabın ilerleyen sayfalarında bazılarıyla tanışacağınız birkaç öğrencimiz, haftada bir merkezimize gelerek bizimle görüşür, paylaşır ve meditasyon yapar. Bugün ABD'de yaklaşık 115 Uluslararası Sufi Merkezi bulunuyor. Bunların çoğu bizimki gibi ufak; ABD'de 2000'den fazla Uluslararası Sufi Topluluğu üyesi bulunurken, Avrupa'da herhalde buna yakın bir sayıda ve birkaç yüz kadar Hindistan'da ve diğer ülkelerde bulunuyor (ayrıca Uluslararası Sufi Topluluğu'na bağlı olmayan bir düzine kadar zümre de ABD'de mevcut).

Macide, ben ve diğer Uluslararası Sufi Zümresi temsilcileri, işimizi sessizce, çok az tantanayla yapıyoruz. Eğitim ve birlik için gelenler de aynı şekilde davranıyor, çünkü iç sesleri, kişisel gelişim ve nail olma konusunda ihtiyaçlarını paylaşanlarla bir arada olmak için onları zorluyor. Bu ne anlama geliyor?

Anlatayım:

1

M U T L U L U K

Seçkin sokakları dolaşıyorum
Thames Nehri'nin kenarında
Ve karşılaştığım her yüzde bir belirti
Güçsüzlüğün ve acının belirtileri
Williaıı Blake, Londra

Doğumuma eşlik eden melek, dedi ki:
"Neşe ve sevinçten yaratılan küçük varlık,
Dünya'daki hiçbir şeyin yardımı olmadan sevgiye git."
William Blake, Poems from Mss.

Yalnız mutluluk doğaldır
ve ona doğal yaşayarak ulaşılır.
Hazret İnayet Han

Önceki gece Hayalet Avcıları II'yi belki onuncu kez seyrediyordum, hayaletler ve kötü ruhlar Manhattan'ın üzerine çöker ve kenti harabeye çevirir. Ve her zamanki gibi Vali'nin sözlerine çok güldüm: **"İstedikleri kadar sefil ve mutsuz olmak her New Yorklu'nun Tanrı tarafından verilmiş hakkıdır!"**

New York şehrinde yaşadığım için bu yorumu tamamen kabul ediyorum. Biz, New Yorklular bu imaja sahip olmaktan gurur duymaya bile yatkınız. Ancak, can sıkmasaydı sefil ve mutsuz olmak eğlenceli bile olabilirdi. Burada, şehirde yaşarken görüyorum, hissediyorum, deneyimliyorum ve bazen bu derin mutsuzluğa katılıyorum. Tam bir yabancı olmaktaki acıyı sık sık hissediyorum *-kaynağını değil, ancak yoğunluğunu. Bu benim için hep zor; beni tam damardan, neredeyse kendime oluyormuş gibi yakalıyor-*. Bir şekilde hepimizi tek bir varlık olarak tanımlayan, Sufilerin Vahdet-i Vücut ya da Varlık Bütünlüğü olarak adlandırdığı durum.

Mutsuzluk evrensel. Hepimiz bunu deneyimliyoruz ve dindirmeye çalışıyoruz. Ya da alışıyoruz ve doğal durumumuz haline geliyor ve mutluluk anlarıyla, onları reddetme eğiliminin karşısında kafamız karışıyor. Ya da bunu dindirmek için yaptığımız şeylere bağımlı oluyoruz -örneğin uyuşturucu ve alkol- ve bu belirgin mücadeleyi içimizde sürdürmeye saplanıyoruz. Belli ki bu, insan âleminin bir parçası; mutsuzluk bir kural -ya da biz öyle düşünüyoruz. Mutsuzluk hakkında söyleyebileceğimiz en iyi şey, bunu yaşadığımızda mutluluğun değerini anlıyoruz.

Ruhun Doğal Evresi

Ancak, mutsuzlukla neyi kastediyoruz? Daha sonra açıklayacağım üzere, bir kelimeyi mistik anlamıyla kullandığımızda -burada yaptığım gibi- genelde asıl anlamından farklı bir şey ifade ederiz. Aklımızda bunu tutalım ve mutluluğun ne olmadığını söyleyerek aslında ne olduğunu tanımlamaya çalışalım. Zevkli, seksi, gastronomik ya da entelektüel bir şey değil. Aşırı coşkunluk ya da Ecstacy değil, bunlar biraz işin içinde olsa da değil. Örneğin güzel yapılan bir işten duyulan tatmin de rol oynayabilir mutlulukta ama bu da değil.

Mutluluğun bildiğim en iyi tanımı, Hazret İnayet Han'ın da sıkça kullandığı gibi, onun ruhun doğal evresi olduğudur.

Ruhun doğal evresi derken, tüm olanları ve durumları Tanrının varlığından gördüğümüz varoluş evresinden bahsediyorum.

Hazret İnayet Han şöyle yazıyor:

> "Dünyevi zevkler, geçici yapıları sebebiyle mutluluğun gölgesidir. Gerçek mutluluk aşktadır, o da membasını kişinin ruhundan alan bir nehirdir ve bu nehrin hayattaki her durumda, ne zorlukta olursa olsun her durumda, sürekli akmasına izin veren, kaynağı dışında değil içinde olan, sahibi kendi olan, mutluluğa sahip olur. Aşkın karşı konmaz duygusu varsa, kişi dibinden akıntı başlayan ve dönüşünde taşan ve kendini sürekli yıkayan bir çeşme, bir ilâhi çeşme olur. Bu ilâhi bir banyodur, kutsal nehir Ganj'daki doğru banyodur. Kişi bu çeşmenin anahtarını aldığında, hayatının her anında tam saflaşır; aklında onu mutsuz edecek hiçbir şey kalmaz! Yalnız mutluluk doğaldır ve bilerek ve doğal yaşayarak elde edilir."

Bu gerçekse yani mutluluk ruhun doğal evresiyse, bunu elde etmek niye çok zor? Genelde ruhumuzla iletişimin zayıf evresinde olmamız, bir sebep. Genelde ruhumuzun varolduğunu bile fark etmeyiz. Genelde kişiliğimizle ruhumuzu karıştırma eğiliminde oluruz. Ancak çok farklı ve ayrı şeylerdir. Ruhumuza bir kanal açmak için çok çalışmamız gerekir. Bu, Sufizm'deki meditasyonun yoludur.

Tann'nın ruhumuzla iletişim kurmayı neden bizler için zor kıldığı hakkında hiçbir fikrim yok. Fiziksel olarak vücudumuza hapsedilmiş olmasının yardımı olmadığı kesin. Hazret İnayet Han'ın yukarıda bahsettiği gibi, fizikselliğimiz, dünyevi zevkleri elde etmek için harici uyarıcılar bombardımanına uğramamız gerektiğine dair kişiliğimizi ikna etmiş durumda. Her ne olursa olsun, ruhumuz gerçek mutluluğun içten geldiğinin farkında.

Ruhumuza bir kanal açtığımızı farzedelim. Hatta diyelim ki ruhumuzla sürekli iletişim halindeyiz; işte bu gayet mümkün. Problem, ruhumuzla daimi birlik içindeyken, dünyaya değer vermeyişimizden kaynaklanır.

Örneğin, evi temizlemek önemini yitirecektir -ki erkekler bundan hoşlanacaktır- **"Üzgünüm hayatım, bulaşıkları şimdi yıkayamam, şimdi ruhumla söyleşiyorum."** Araba kullanmak kesinlikle gündem dışı olacak, insanlarla konuşmak tümden uygunsuz olacak -aslında, tümden değil, ancak karşınızdaki kişinin de sizinle aynı evrede olması gerek, yoksa iletişim zor olur.

Derin meditasyonda ruhla iletişim kurduğumuz evrede, kişiliğimiz geriye çekilmek zorunda, araya girmemeli. Bu da Tann'nın bize bıraküğı gizemlerden biri, ancak bu iş böyle. Ruh ile birlik olma evresi harika hissettirir ve erişilebilirdir. Ancak kiramızı ya da borçlarımızı ödemeye yetmez. Derin meditasyona girmenin dünyada yararlı olmadığını söylemi-

yorum. O da, sonuçta Sufi zümresindekilerin eğitildiği bir durumdur ve kıymeti ölçülemez. Ama içimizdeki gerçekliğin derinliği ortaya çıktıkça dış dünyaya tepkilerimiz değişir ve kişiliğimizin kendini görüşünde bir değişim başlar. Bu problem hep vardır, böylece doğal" evresiyle deneyimi ve oluşu arzulayan bir ruhumuz, bir de bizi sürekli bu iletişimden dış dünyaya yöneltmeye çalışan kişiliğimiz vardır.

İkisini nasıl bağdaştırırız? Yukarıdaki alıntıda, Hazret İnayet Han anahtarın **aşk nehrinin akması** olduğunu söylüyor. Kin, suçluluk ve yetersizlik duygularımızı kontrol altına almalıyız. Muhtemelen, işleyişleri hakkında bilgisiz olsanız da bu duyguların sizin kontrolünüzdeki sübaplar ve tıkaç noktaları olduğunu düşünüyorsunuz. İyi bir ruhani disiplin, kendimizdeki bu sübapları keşfedip konumlandırdıktan sonra uygun duruma getirmeyi gerektirir ve daha sonra bu sübap alanlarını hatırlamak gerekir böylece gerektiği sürece geri gidebilir, üzerinde çalışabiliriz, ta ki tıkaçlar açılana ve aşk nehri engel tanımadan akmaya başlayana kadar.

Olduğunuzu düşündüğünüzün aksine, gerçekte kim olduğunuzu bulana kadar, bu sübap ve tıkaç noktalarının üzerinde bilinçli kontrol elde edemezsiniz. Kim olduğunuzun düşüncesi -öz görüntünüz-, gün içinde yaptığınız şeylerden ve egonuza hizmet eden hareketlerden meydana gelir; kendinize acıma duygunuzun götürdüğü yoldan şekillenir; kurban ya da kurban edici, baskın ya da boyun eğen olmanız ve etrafınızdan beklediklerinizle tanımlanır.

Ailelerimiz, toplum, din ve benzeri şeylerin şekillendirdiği öz görüntümüz, gerçekten kim olduğumuzla birebir uyuşmayabilir. Örneğin aslında kötü birisiyken, sevecen olduğumuzu düşünebiliriz. Bu durumda kötülük vanasını etkisiz hale getiremeyiz çünkü zaten bu vananın orada

olduğunu bilmeyiz. İlk olarak öz görüntümüz hakkında neyin doğru ve neyin yanlış olduğunu fark ederek, onu kontrol altına almalıyız; ancak o zaman sübap ve kontrol noktalarımızı ayarlayabilir, aşk nehrinin akmasını sağlayabiliriz. Kim olduğumuzu düşündüren güçlerin hepsinden çok daha büyüğüz; bu büyüklüğe erişmeyi öğrenirken, gerçekten kim olduğumuzu bularak, bu sübapları kontrol etme yeteneğini kazanabiliriz. Dengede olmak mutluluğun bir niteliğidir. Dengeyi nasıl elde edersiniz? Meditasyon ve egzersizlerle. Nefesinizi izleyerek.

Egzersizlerinizi yapın, nefesinizi izleyin dediğimde ne kadar çok soruya cevap verdiğimi bilseniz hayrete düşersiniz. Ancak bu konu ne kadar önemli olursa olsun, tek başına iyi bir insan olmaya yeterli değil; öyle olsaydı, herkes köpeklere hassas davranır ya da çocuklar da mistik olurdu. Hazret İnayet Han ve Pir Vilayet'in tanımladığı bu evreler birbirleriyle ilgilidir; neredeyse biri üzerinde çalışmanın tümü üzerinde çalışmak olduğunu söyleyebilirsiniz. Çalışıyorsanız, doğuştan hak ettiğiniz mutluluk kendiliğinden gelecektir.

Hazret İnayet Han şöyle yazıyor:

"Kişi mutluluğu elde etmek adına başlangıç yapamaz. Bilge olmak, cahil olmaktan daha avantajlı olduğuna göre, kişinin bilgeliğe ondan ciddi bir avantaj elde etmedikçe ulaşamadığı doğrudur. Ancak yolculuğa bunun için başlanmaz. Buna rağmen, Sufı ruhani yolda ilerledikçe, Tanrı'nın daimi varlığından malum olan muhteşem iç huzurun farkına varır."

"Çok sayıdaki farklı inançtan insan Tanrı'nın varlığını yazmış ve hepsi O'nun varlığından duydukları mutluluktan bahsetmiştir. Dolayısıyla, bu Sufi de, bundan bahsetmeyi

dilerse, benzer mutluluğa varabilir. Diğer insanlardan daha büyük mutluluğa sahip olduğunu iddia etmez, çünkü insandır ve insanoğlunun kusurlarına sahiptir. Ancak, diğerleri onun mutluluğu hakkında, kendi sözleriyle ifade edebildiğinden daha iyi hüküm verir. Tanrı'da ulaşılan mutluluğun özdeşi yoktur, ancak tek olabilir ve bunu yaşayan herkes de aynısını fark edecektir."

Hazret İnayet Han'ın meditatif yolculuğumuza bilge olmak için çıktığımızı ve mutluluğun bu yolculuğun yan ürünü olduğunu söylediğini fark edeceksiniz. Hazret İnayet Han yolda ilerledikçe Tanrı varlığını hissetmenin kaçınılmaz olmasından bahseder. O, **"Tanrı'nın daimi varlığı**"ndan bahsederken, bence, her şeyin Tanrı'nın varlığının bir parçası olduğunu hızla fark ediyoruz, demek istiyor. Kulağa çok hoş geliyor ve üzerinde düşünmesi de güzel ama biraz da göz korkutucu, sizce de öyle değil mi?

Meditasyon yolunda ilerledikçe ebedi gerçeklikle giderek daha yakın temasta olmaktan korkmayacaksınız, size tavsiyem, ufak düşüncelerle başlamanızdır. Hazret İnayet Han şöyle yazıyor: **"Mutluluk kişinin güzel olarak tanımladığını düşünmesi ve yapmasında yatar."**

Şimdi işler kolaylaştı, öyle değil mi? Ne demek istediğimi örnekleyeyim. Bir seferinde, bir öğrencim çok kötü bir ruh haliyle bana geldi. Detaylara girmeyeceğim, ancak insanlığın kuyusunun dibinde, en döküntü halinde olduğunu düşünüyordu. Ona egzersizler ve meditasyonlar verdim, fakat her geri geldiğinde bunların içine giremediğini söyledi.

Bu birkaç ay devam ettikten sonra, ona bir müzeye gidip güzel resimlere bakmasını, hayvanat bahçesine gidip hayvanları görmesini, doğaya çıkıp manzaraya dalmasını söyle-

dim. Bu işe yaradı. Durumu düzeldi. Dünyada güzel şeylerin var olduğu fikrine alışması gerekiyordu. Zihniniz güzelliğe odaklanırsa ve aniden karşınıza tatsız bir durum ya da rahatsız edici bir insan çıksa bile, çirkinlik ve güzellik arasında seçim yapabilirsiniz, çünkü zihniniz bir kez güzelliğin temaşasında huzur bulmuştur.

Tanrı'nın Varlığı

Şimdi -hakkında konuşabilecek yeterliliğe sahip olduğumdan emin olmadığım- zorlu kısma geldik. Dilerseniz sözlerimi önemsemeyin. Tann'nın varlığının farkında olmak miras alınmış değildir. Fiziksel gerçeklik, Tann'nın varlığından **"farklı"** olabilir; tüm gerçeklik Tann'nın özünün bir parçası olsa da, dâhili ve harici durumlar bu varlığı deneyimlememizi engelleyebilir. Tanrı'nın varlığında olmak, gerçekte Tann'nın fiziksel evrene ondan baktığı bir lens olmak anlamına gelir. Her zaman bir lens olma düzeyindesinizdir, ancak lensinizin görüntü kalitesi yeterince iyi olmadığından Tann'nın varlığının farkına varmamış olabilirsiniz. Hayatınızda bunun farkına bir kez vardınız mı -varlığı bir kez hissetiniz mi-, zihninizin bulunduğu evre bu buğulu lensi parlatır ve farkmdalık başlar, bir an için bile olsa Tanrı sizin gözlerinizden bakıyordur. Bu noktada oluşunuzun düşük ve yüksek veçheleri tek bir öze dönüşür.

Birinci alıntıda Hazrat İnayat Han şunu söylüyor:

> "İnanıyorum ki seçtiğimiz ruhani okulun gereklerini yerine getirdikçe, kendimiz olan bu lensleri cilalamakta ve arınmakta daha iyi hale geliriz. Bu gerekleri yerine getirdikçe içimizde bir masumiyet büyür ve bu masumiyet, çoğumuzun dünyayı algılayış şekli olan öğrenilmiş ve özümsen-

> miş olumsuzluğun yerini alır. Masumiyet, ruhun doğal halini deneyimlememiz için temel bileşendir. Bu deneyimleme mutluluktur."

Peki, bu evreye nasıl erişiriz?
Meditasyon yaparak! Ve nefesimizi izleyerek...

Pir Vilayet'in Ruhani Baypas Ameliyatı dediği şeyi yapmamanız gerekir. Burada, aslında olmadığınız ruhani bir gelişme evresinde olduğunuzu varsaymanız anlatılıyor. Aslında o seviyede de olamazsınız, çünkü gelişmiş bir evreye ulaşabileceğiniz çalışmayı henüz yapmamışsınızdır. Örneğin birkaç ruhani egzersiz yapıp, sonra herkese ne kadar mutlu hissettiğinizi anlatıyorsanız, ana fikirden uzaklaşmışsınız demektir. Hatta az da olsa ruhun egemenliğini deneyimlemiş olup, yolun sonuna vardığınızı düşünebilirsiniz. Ancak daha yolun başında olduğunuz fikriyle barışık olmanız gerekmektedir. Mutluluk belirli bir ruhsal olgunluğa dayanır, istediğiniz zaman amaç ve potansiyel üzerine huzurlu bilgiye ulaşabilirsiniz. Bu da nefesin izlenmesine bağlıdır.

Hazret İnayet Han der ki:

> "At nasıl yuları ele alarak kontrol edilip, yönlendirilebiliyor; hayat da nefes üzerinde kontrol sağlanarak yönlendirilebilir. Her mistik okulun idrak yolunda en önemli ve kutsal öğretisi, nefesin gizemini anlatmada ve kontrol etmededir."

EGZERSİZ

- 1 -

NEFES DENGELEME

İşte, yeni başlayanlara sıkça verilen bir egzersiz. Başlangıç egzersizi olsa ve çok basit gözükse de, görünümünüzü, tavırlarınızı ve varlığınızı tamamen değiştirme gücüne sahiptir. Çalışma çok basit ve nefes alma sırasında içinden saymaktan ibaret. Bunu yaparken nabzınızı ya da kalp atışınızı hissederseniz, daha iyi olıtr. Ancak bunu yapmak zorunda da değilsiniz. Gerekli olan, sayarken düzenli bir nefes alışverişi yapabilmek.

Nefes alırken dörde kadar sayın. Daha sonra nefes verirken dörde kadar sayın. Nefes al, dörde kadar say; nefes ver, dörde kadar say. Hepsi bu -elbette hayatınızda bir daha bunu düşünmeyecek kadar otomatik hale getirene kadar, her boş vaktinizde yapmanız gerekiyor. İşte o zaman nefesiniz dengelenmiş olacaktır. Bazı nefes çalışmaları bundan daha detaylı olsa da, hepsi bu temele dayanır. Yani önce nefes dengeleme sanatının ustası olmanız gerekiyor.

Bunu gerçekleştirdiyseniz, bir sonraki aşamaya geçebilirsiniz: Yani dengeli nefesi yürürken elde etmeye. Yürürken, dört adım boyunca nefes alın, dört adım boyunca nefes verin. Yürüyüşünüzü rahat ettiğiniz hızda yapabilirsiniz.

Buna harekette denge adı veriliyor.

Nefes izleme derken, bu tip bir egzersizden bahsediyordum. Benzer egzersizler yapmak ruhani farkındalık için vazgeçilmez bir bileşendir. Diğer vazgeçilmez bileşen de bunları dini egzersizlerle tamamlamaktır (yine de kimse kafanıza silah dayamıyor).

Budizm ya da Hıristiyan mistisizmi gibi farklı öğretilerden öğrencilerle karşılaştıkça, bu egzersizleri birkaç yıl düzenli yapanlarla aramızda **"teolojik"** görünüşümüzdeki farkların üstesinden gelen bir bağ oluşuyor. Gerçekten izliyorsanız, hangi öğretiyi izlediğiniz hiç fark etmez. Kişisel olarak sizi çeken yolu bulun ve onu izleyin. Bir hocaya ya da disipline bağlanıyorsanız ama sonra da onun yolundan gitmiyorsanız, bu gerçek bir zaman kaybı olur. Bu, size konuşacak malzeme sağlamak ya da bir topluluğun yandaş sayısını artırmak dışında bir işe yaramaz. Mutluluk da bir şeylere katılarak değil, bir şeyler yaparak gerçekleşir.

Bir gün öğrencilerimden biri yanıma geldi ve bana düşündüğü kadar sık dua ve egzersiz yapamadığına dair sırrını açtı. Kendisi Müslümandı. İslam dininde ibadet sıklığı önem taşır» reçetesi günde beş kez yapmaktır. İbadetlerini yirmi yıldır günde beş kez yerine getiriyordu, ancak artık bunu güç bulmaya başlamıştı. Her denediğinde kendini yetersiz hissediyordu. Bu da onu depresyona sokuyordu. Sonunda onun, kendisi hakkındaki fikirlerini değiştirme konusunda gönülsüz davrandığına, böyle bir kişiliği deneyimlediğine karar verdik.

Öğrencim kendisine verdiğim egzersizleri bilindik Müslüman ibadetlerine ekliyordu. Bu egzersizler onu etkilemeye başlamıştı. Kendini dindar biri olarak kabul ediyordu. Ancak

çok istidat sahibi başkaları da bu toplulukta olacaktır. Şükür ki, hocalar aşk nehrinin akmasına izin verecek şekilde, kendi mutluluklarına doğru bağ kurmakta iyidir.

Tüm bunları görünce, sen ve mutsuzluğun farklı şekillerde tepki verir. Sinirlenebilirsin. Hocaya ya da hocaya yakın olduğunu düşündüğün birine kızabilirsin; öfkeni dışa vurabilir ya da içinde kaynamaya bırakırsın. Etrafını saran tüm bu mutsuzluğu sevmediğine karar verir, ama dişlerini gıcırdatır ve tahammül edersin, çünkü yemin etmişsindir.

Kendi özüne ulaşmakta senden başarılı görünenleri taklit etmeye ve bir sonraki derste onlara olabildiğince yakın olmaya karar verebilirsin. Yukarıdakilerin tümünü birleştirip, kendin de ufak bir şeyler ekleyebilirsin. İç hengâmenin nedenleri çok da fark etmez -elbette sana olanlar hariç-, çünkü ne olursa olsun yolu izleyeceğine dair ciddi bir karar vermişsindir. Bunların bazılarını ya da tümünü yapmak sana gözlem yapma ve anlama fırsatı verir. Bu, öğrenci - hoca ilişkisinin çekirdeğini oluşturur: Öğrenci seyreder, kopyalar ve hocayı her şekilde taklit etmeye çalışır. Bu yüzden ruhani öğretilerdeki öğrencilerin çoğu hocasının kopyası gibidir. Bu kopyalamayı egzersizlere de taşırlar. Bu, kötü bir şey olduğu anlamına gelmez, zira öğrencinin içindeki değişim, bir gözlemci gözüyle sadece yüzeysel olarak gerçekleşse ve kıyafet, konuşmalar gibi şeylerle sınırlı kalsa da, gerçekten olur. Ancak taklit otantik değişimi besler, çünkü öğrenci aynı zamanda hocanın dış dünyayla ilişkisini ve iç huzur kaynağı gibi unsurları da gözlemler.

Düzenli olarak hocanın ve daha tecrübeli öğrencilerin etrafında olmak için basit bir sebep de, bilinçsiz bir düzeyde etraftaki enerjiyi almak içindir. Böyle insanlarla yeterince uzun süre birlikte olursanız, onların yaptıklarından ve hissettikle-

yeni ruhani ibadetler onu içten değiştiriyor ve şimdiye kadar dindar saydığı, yüzeydeki fikirleri değişiyordu. Tüm bu değişim onda somurtkan bir kişiliğin ortaya çıkmasına neden oluyordu. Ona nasıl hissettirirse hissettirsin, egzersizlere ve ibadetlerine devam etmesini söyledim. Bu onu mutlu etti; O da böyle düşünüyordu ve benim söylememle her şey pekişmiş oldu.

Müslüman öğrencimin tepkisi, ruhani egzersizler yapanlara bakılırsa normaldi. Dindar olduğumuzu düşünüyoruz ve birden ruhaniyetin iç dünyamıza ne yaptığı gerçeğiyle yüzleşiyoruz, örneğin geliştiriyor ya da güçlendiriyor. Sonra aniden gerçek değişim ihtimaliyle yüzleşiyoruz. **"Hayır!"** diye ağlıyoruz. **"Böyle olamaz!"**

Bunun gibi bir yanıt, elbette mutsuzluktan keyif aldığımız anlamına geliyor. Ne de olsa, mutsuzluk tamamen alışık olduğumuz bir durum; hepimiz bu durumu tanıyoruz ve bu sebeple ondan kurtulmakta, gönülsüzüz. Mutsuzluk evremiz, kendisinden kurtulmamamız için sebepler hazırlayacak kadar gaddar bir zekâya sahiptir. Bu durumdan gurur duymaya bile elverişliyizdir; ne de olsa, bu zekâ bizim icadımızdır ve bunun için yüzeyde mutlu görünmeyi tamamen kabul ederek, derinlerde her şeye eski ve hastalıklı bakışımızı sürdürürüz.

Topluluğun Önemi

Benzer düşünen bireylerden oluşan topluluğun önemi bu bağlantılarda belirginleşir. Mutsuzluğa tutunmaya meyilli oluşunuza rağmen, katıldığınız ruhani zümrede bir değer görmeyi başarabileceğinizi ve kararlı bir şekilde topluluğun size sunduklarına düzenli olarak katıldığınızı hayal edin. İhtimal ki, aynı durumda, özlerini tanımak için daha az ya da

rinden etkilenmeye başlarsınız. Doğal olarak, alıyormuşsunuz gibi görünen enerjiyi reddederek sefil hissetmeyi sürdürebilirsiniz. Birçok insanın böyle yaptığını gördüm. Ruhani bir doygunluğa ulaşmış insanların etrafında olmaya ihtiyaç duyuyorlar, ama kendi mutsuzluklarına olan yatırımları öyle büyük ki, öğrenme ve enerji alma işleminin sürdürülmesini adeta reddediyorlar. Bu insanlar ruhani grupların muhitinde kuşlar gibi uçuyorlar, adanmış gibi davranırken asla adanmıyor, sonraki adıma geçeceklerine söz veriyor, ancak bunu asla yapmıyorlar. Sık sık bu insanların kendi hayatlarından o kadar zarar gördüğüne inanıyorum; bu yüzden bütün gibi hissetmeyi hayal edemiyorlar; böyle bir anlayış, görüş alanlarını aşıyor. Probleminiz buysa, sıra iyi bir terapisti görmenizde -değişebilmek için yetersiz olduğunuzdan değil, ama bunu yapmak için bol yardıma ihtiyacımz olması ve bir hocanın orada olmasının yeterli olmayabileceği.

Hocanın varlığının ve daha gelişmiş düzeydeki öğrencilerin varlığınıza yayılmasına izin verirseniz, böyle bir açığa çıkışın sizi değiştireceğini keşfedeceksiniz. Mutlu insanlarla uzun süre birlikte olursanız, siz de mutlu olursunuz. Bu iyi satranç oyuncularıyla satranç oynamaya benzer; belki asla onlar kadar iyi olamazsınız, ancak eskisinden daha iyi olursunuz. Ayrıca Tanrı'dan sizi değiştirmesini istemenin de derin bir etkisi vardır. Bir keresinde, öğrencilerimden birisinin söylediğim şeyler tarafından derin bir şekilde etkilendiğini öğrenmiştim, hatta söylediklerimi yazarak bilgisayarına kayıt etmişti. Ne dediğimi hatırlamıyor olsam da, bu durum egomu bir güzel okşamıştı. Onu **"soruyu sorduğunda, sormak seni değiştirir"** diye yanıtlamışım. Burada, Tanrı'ya ne yapacağınızı sorarsanız değişeceğinizi anlatıyorum -eğer O'na mutluluğu nasıl yaşayacağınızı ya da hangi koşulların

sizi mutluluğa ulaştıracağını sorar ya da varlığınızda aşk nehrinin akmasını sağlayacak koşulları yaratmasını isterseniz, söylemelisiniz.

Duanın mucizevî bir güce sahip olmasının birçok sebebi vardır, ancak asıl sebep, dua eylemi sırasında yalvaran olmanıza izin vermenizdir. Aşk nehrinin akmasını gerçekten arzulayan ve bunun için gereken kişilik değişimlerini yapmaya istekli olanlar, kendilerini güçlü bir duruma getirir de denebilir. Onlar mutluluğun var olma ihtimalini, onu yaşayabileceklerini ve bunu nasıl yapacaklarını bilmeseler de, öğrenmek istediklerini kabullenirler. Bu davranıştaki kudreti görebiliyor musunuz?

Bir an için okumayı bırakın ve kendi içinizdeki aşk nehrine erişmeyi düşünün. Gerçeğin ne olduğunu bilmeye, suçluluk ve yetersizlik hislerinin ötesine geçmeye ve yalnızca gerçeğin farkına varmaya izin verin. Şimdi, Tanrıya nasıl bir soru sorabileceğinizi düşünün -yalvarma, rica, ne aradığınızın basit bir ifadesi. Daha sonra soruyu sorun ve neler olacağını görün. Yanıt hemen gelmeyebilir, ancak Tanrı her zaman yanıtlar. Yalnızca sabırlı olun ve Tanrı'ya ettiğiniz yemini tutmayı unutmayın.

S A D A K A T

Öğrenci, Sufî öğretisi ve egzersizlerinden edineceği
yetenekleri en iyi şekilde kullanacağına ve
bencil amaçlarla kullanmayacağına kalpten yemin eder.
Hazret İnayet Han

Başladığımda, kendimi ne olduğunu bilmediğimiz, ancak kayda değer bir şey yaptığımızı bildiğimiz bir hiçliğin ortasında buldum. Kendimi hala uçlarda yaşayan, toplumu asla fazla ciddiye almayan bir hippi olarak görüyordum. Şimdi bunu genç öğrencilerime söylediğimde, kıkırdıyorlar, ancak hippi olmak yetmişlerde oldukça ciddiye alman bir olaydı. Hayatım o zaman nasıldı? Ortak mutfağında kendi yemeklerimi yaptığım bir barınakta kalıyordum. Ufak bir inşaat firması için marangozluk yapıyordum. Bol miktarda benzin yakan ve ardında jet uçağı gibi egzoz dumanı, bırakan, 1965 model, paslı, siyah bir Nova arabam vardı. Saygımdan adını ve kişisel detaylarını vermeyeceğim çok tatlı bir İngiliz kız arka-

daşım vardı. Beni ilk kez Pir Vilayet seminerine getiren, ebediyen minnettar olduğum ve şimdi nerede olduğunu bilsem, bunları ona da şahsen söyleyeceğim kişi, işte bu kız arkadaşımdı. Boston'da yaşadığımdan, Sufi Merkezi'nde derslere katılmaya başladım ve kısa süre sonra Sufizm'in derinliklerindeydim. Ancak bir şey eksikti. 1979 yılının Temmuz ayıydı ve Sufi Merkezi'nin Kanaka Essefiye adında, 14. Sokak'ta bir topluluk evi vardı (Kanaka ya da Kanak, Farsça'da Sufi ve dervişlere özel evlere verilen ad). Pir Vilayet'in sunacağı üç günlük bir sempozyumu hazırlamam için Kanaka Essefiye'de yaşamam önerildi.

Kanaka'da yaşamam ve hayatımın aşkıyla tarışmam aynı zamana denk gelir. Diğer, Sufi öncesi varlığıma dönersek, bir seferinde bif imge gördüm. Bu, bir kadının imgesiydi. Değişik bir imgeydi, çünkü kadın zorlukla gerçek gibi görünüyordu. Bu kadının ruhunu ve özünü görmüş gibiydim. Bunun ancak hayal olabileceğini hissettim, benim için onun gibi birisinin var olması mümkün olamazdı. Ve bunun yanı sıra, evliydim. Kendi üretimim olan bir fantezi gibi bu imgeyi görmezden geldim; hepimizin sahip olduğu idealleştirilmiş "Sevgili"ye olan özlem olarak mantığa vurdum. Ancak, unutmadım.

Meğer, hayalimdeki kadın Kanaka Essefiye'de yaşıyormuş. İlk seferde beni korkuttuğundan onu fark edemedim.

New Age ruhani topluluklarının belirli bir erkek tipini çektiğini söylemeliyim. Bira, geğirme ve basketbolla özdeşleştirdiğimiz maço tiplerden bahsetmiyorum. Nazik, anlayışlı, kendi kararları olan ve rekabetçi olmayan, daha duyarlı bir tipten bahsediyorum. Söylemesi ilginçtir ki, bu gibi gruplardaki kadınlarsa bu tip erkeklere dudak büküyorlar. Bir süredir erkeğe verilen kültürel mesaj daha duygusal olmaları yönünde, bunu her zaman kafa karıştırıcı buldum. Bu tip

gruplara katılımın yüzde 75'inin kadınlar olmasını da garip buluyorum; ihtimalleri düşünsenize, bu gruplara giren her sıcak erkek vücudu bu kadınlara uygun olabilir. Ancak New Age gruplarındaki kadınlar maço erkekleri tercih ediyor. Muhtemelen, bu genetik bir zorunluluk; muhtemelen çocukları için ruhani genlerinin maço genlerle dengelenmesine ihtiyaç duyuyorlar.

Herhalde topluluğa girdiğim anda bu fenomenin farkına vardım. İşleri kendi yapan erkeklere alışıktım; eğer arabanızı tamir edemeyecek, odun kesemeyecek ya da politik düşünemeyecekseniz, hippi veya özüme döndüm tipi olmak oldukça zordu. Kendi alet çantalarının olmasına izin verilmemesi gereken, hiçbir şey yapamayan ve hislerinizden bahsettiğinizde iyi zaman geçirdiğini söyleyen erkeklere alışık değildim. Elbette hislerinizden bahsetmenin hiçbir sakıncası yok. Ama her zaman da olmaz, değil mi?

Aynı zamanda odun kesen ve politik düşünebilen, araba tamir edebilen maço kadın tipine alışıktım. Asıl beklemediğim, odun kesen erkeklerin peşindeki ruhaniyete eğilimli kadınların bolluğuydu. Bu beni korkuttu. Belki durumu gören başka bir erkek, bunu büyük bir fırsat olarak değerlendirir ve bundan faydalanırdı, ancak ben öyle değildim. Karımdan ayrılmıştım, sonra kız arkadaşım beni terk etmişti ve aç dişi kurtların çevrelediği çemberin ortasında etin en iyi parçası olarak durmak deneyimini cesaret kırıcı buluyordum. Kenarından salya akan ağızları ve ateş içindeki gözleri görmezden gelmek için elimden gelenin en iyisini yaptım ve oturup Sufizm'i öğrenmeyi denedim. Ancak hayallerimin kadını, Madde oradaydı. Onda, bir kadın imgesinde gördüklerim, bir erkek imgesinde vardı -ve o erkek bendim. Şimdi düşünüyorum da -o zaman bu düşünce de beni korkutuyordu-, o da oradaki dişi kurtlar gibi beni takip etmişti. Ancak onun tepki-

si daha çok **"Tanrım, bu konuda ne yaparım?"** gibiydi. Böylece ikimiz bir halka olduk, ben dikkatsiz, o kederli, sonunda biraraya geldik. Bu halka Kanaka'nın sofistike üyelerinin bazılarına iyi bir kahkaha attırmıştı.

Yalnızca bu kadınlardan korkmuyordum. Aynı zamanda New York şehrinden de korkuyordum. Ben bir kasaba çocuğuyum, Minnesota'da büyüdüm ye hayatımın büyük bölümünü kırsalda geçirdim. Sonra New York'a geldim ve şehirde ne yapılır bir fikrim yoktu. Ayrıca dil, öz farkındalık ve maddi problemlerim vardı, somurtkan ve kendine acıyan birisiydim -ya da birkaç, aslında birçok kez bana öyle olduğum söylendi. Bu yüzden tüm bunlarla mücadele etmem gerekiyordu ve kafam karışıktı. Bir de yapmayı kabul ettiğim bir işim vardı ve onu yapmakta kararlıydım.

O iş Sufi olmaktı. Yemin etmiştim.

Yukarıda saydığım güçlüklere, birkaç tane de saymayacaklarımı ekleyebiliriz, ancak hepsinden öte, bir yemin ettiğimin farkındaydım -aslında, iki tane yemin. Bir tanesi Sufi hiyerarşisine. Diğeri de Pir Vilayet'e. Bu iki yemini izlemememin imkânı yoktu.

Sadakat İhtiyacı

Şu aralar bir şeylere bağlanmayı kolay buluyoruz. Gerçekten ciddi olmak zorunda olmadığını, herhangi bir an takip etmemeye karar verebileceğimizi ya da tümünün bir hata olduğunu düşünebileceğimizi biliyoruz.

Belki de kandırılmaya çok alıştığımızdan bağlılık konusunda zayıfız. İçinde yaşadığımız toplum tarafından bize çok sık yalan söylendi -hükümetimiz, dini liderlerimiz, öğretmenlerimiz, medya, bazen ailelerimiz tarafından -ki, artık kime inanacağımızı bilmiyoruz. Kimseye inanamazsanız verdiğiniz her kararı şunu söyleyerek basitçe değiştirebilirsiniz: **"Bana yalan söylediler."** Bu, şu sıralar kabul edilebilir bir özür. Her yerde duyuyoruz, TV'de ya da sinemada seyrettiğimiz ardı arkası gelmeyen Hollywood komplo teorisi filmleri ile desteklendiğini görüyoruz.

Sufi topluluğuna katıldıktan yıllar sonra, ruhaniyetin bir çeşit kandırmaca olduğu inancıyla mücadele ettim. Mücadele tam ben ciddi bir ilerleme kaydetmenin eşiğindeyken özellikle yoğunlaştı. Bir parçam tüm bunların hep bir mücadeleden ibaret olup olmadığını merak ediyordu. Ancak bazen kurduğumuz bağlılık gerçektir. Bugün bunu görmek zor, çünkü yılların getirdiği toplumsal koşullanmayı bir kenara atmak zorundayız; toplumun sıra dışı olarak gördüğü bir şeye bağlanmaya çalıştığımız zaman, ne olduğunu görmek daha zor oluyor. Benim durumum da böyleydi: New York şehrinin 14. caddesinde Kanaka'da, çok özel olduğunu düşündüğüm sevgilimle yaşıyordum ve Sufizm'i ve onun getirdiği birçok değerli şeyi marjinal ve muhtemel bir üçkağıt olarak gören toplumsal koşullanmayla mücadele ediyordum. Ancak, bir şekilde, tam da mücadele etmiyordum. Çünkü beni Sufizm'e çeken şey, öğretinin tuhaf, ilginç fikirleri değildi. Hocamın ışığıydı. Pir Vilayet'in söyledikleri, yaydığı titreşimler, bana gerçeğin otantik hissini veriyor gibiydi. Ancak beni günden güne nihai olarak onun varlığına çeken, inanabileceğim şeyleri söyleyiş şekliydi -böylece, içimdeki bir ses **"İşte senin hocan"** demeyi sürdürdü.

Başka bir deyişle: Pir Vilayet'i tanımadan önce, onun somutlaştırıyor gözüktüğü fikirleri kendi sınırlı yolumda ölçüp tartmaya başlamıştım ve içimde başlayan bocalamayı sonlandırmasına ihtiyacım vardı.

Geleneksel toplumun gurular hakkında düşündüğü, itibarını kaybetmiş guru Bhagvvan Shree Rajneesh'in 93 Rolls Royce sahibi olmasıyla özdeşleşiyordu. Ancak Pir Vilayet bizi ziyaret ettiğinde, göz önünde bir Rolls Royce yoktu. Doğal olarak, merkeze **"yol"** hakkında toplumun kökleştirdiği sayısız önyargıyla gelmiştim. Ama ilk olarak Pir Vilayet'te hiç öyle şeyler yoktu. İkincisi, bu fark etmezdi. Bütün bunların hepsi -toplumun önyargıları, benim bir merkezin nasıl olacağı hakkındaki fikirlerim- Pir Vilayet'in benim için doğru adam olduğunu anladığım anda ortadan kayboldu. Sonra, isteyerek yeminimi ettim.

Ömür Boyu Süren Yemin

Yemin ömür boyudur. Öyle olmak zorundadır; süreli olarak addediyorsanız, daha iyisi gelene kadar yapıyorsanız, kendinizi adadığınız şeyin işe yarayıp yaramayacağını nasıl anlarsınız? Bunu size bir Sufi hikâyesiyle anlatayım:

> Seyahat eden bir şeyh, kutsama gücü ve faziletiyle ün yapmış. Bir gün bir köye varmış ve tüm köylüler adet olduğu üzere onu karşılamışlar ve duasını almışlar.
> Olağanüstü sezgileri olan şeyh, köyden birinin orada olmadığını fark etmiş. Diğer köylülere bu kişinin kim olduğunu ve neden gelmediğini sormuş. Köylüler gelmeyenin adının Ahmet olduğunu ve kendi hocasının rızası olmadan başka bir hoca görmeye gitmediğini söylemişler. Ahmet'in hocasının öldüğünü ve o günden sonra hiçbir hocayı görmek istemediğini de eklemişler. Bu şeyhin ilgisini çekmiş, Ahmet'i görmeye gitmiş ve anlatılanların doğru olup olmadığını sormuş. Ahmet doğru olduğunu ve hocasına olan

> sadakatini anlatmış, hocası ölmüş olmasına karşın, başka bir şeyh tarafından kutsanmayı düşünmediğini söylemiş. Ziyarete gelen şeyh bunun övgüye değer olduğunu düşünmüş ve bunu Ahmet'e söylemiş. Ahmet'e onun hocasını tanıdığını ve onun aslında Tanrı yolunda doğru bir insan olmadığını, gerçekte bir şarlatan olduğunu, öldükten sonra da cennete değil cehenneme gittiğini söylemiş.
> Ahmet durumdan hiç rahatsız olmamış. Şeyhe hocasının şarlatan olduğunu hep bildiğini söylemiş. Ancak bu durumun sadakatiyle ilgisi olamayacağını söylemiş. Sonunda o da cehenneme gidecek olsa bile hocasının anısına hürmet edeceğini belirtmiş.
> Şeyh Ahmet'in yanıtından memnun kalmış ve köylülerin geri kalanını kutsamaya gitmiş.

İşte bu, ciddi bir sadakat!

Ama elbette bir sınırı var. Tokyo metrosuna zehirli gaz salanlar ya da yalnızca beyaz insanların hakları olduğunu düşünenler gibi gerçek kaçıklara karşı temkinli olmalıyız.

Gerçek bir bağlılık gerçekleştirdiğinizde, bunu yalnızca siz bilebilirsiniz. Buna sahip olmayan kimseye bundan bahsedemezsiniz; o insanlara hiçbir anlam ifade etmeyecektir. Buna sahip bir kimse de sadece **"Elbette"** diyecektir. Gerçek bağlılık sahip olduğunuz ya da olmadığınız bir şeydir. Sizinle ilgili bir işlevdir ve zorlamayla olmaz.

Kendinizi bir şeye adayamadığımız için endişeliyseniz, belki de sizi gerçekten etkileyecek bir şey karşınıza çıkmamış demektir. Diğer yandan, zaten sadık biriyseniz, ailenize, mesleğinize ya da çok sevdiğiniz hobinize bağlıysanız, ruhani bir bağlılığa adım atmak sizin için çok zor olmayacaktır. Tek yapmanız gereken, inançlarınızın sınırlarını nereye götürmek is-

tediğinize karar vermek.

Bununla, kendinizi ruhaniyete adadığınızda kişiliğiniz ne yaptığınızı tamamen anlamayacaktır demek istiyorum. Ruhani toplulukta kendinizi adarken, çocukken telkin edilmiş, kendinizi adadığınız ve ilâhiyatmdan emin olduğunuz Tanrı konseptini bırakmaya mutlu bir şekilde hazır olabilirsiniz.

Ancak, çocukluğunuzun Tanrısı'nı bırakırken sorun yaşamasanız da, kişiliğiniz en azından bir Tanrı konseptiyle yola çıkmanızda ısrarcı olacaktır. Kişiliğiniz yeni bir Tanrı görüntüsü yaratmanızı isteyecek ve neredeyse kaçınılmaz olarak (çünkü kişiliğinizin rahat etmesinin tek yolu budur), yeni Tanrınızda arkada bıraktığınız Tanrı'dan bazı tuzaklar kalacaktır.

Yeni Tanrı'ya Doğru

Muhtemelen kısaslı bir Tanrı bulacaksınız, muhtemelen şefkatli bir Tanrı bulacaksınız; muhtemelen dost bir Tanrı bulacaksınız. Bunların tümü güzel. Ama bütün sorun şu; bulduğunuz hiçbir şey Sufizm'in Tanrısı'na benzemeyecek.

İbn-i Arabi'ye göre Tanrının adları sonsuzdur, ancakKuran'da bahsedildiği gibi niteliklerini anlatan doksan dokuz adı vardır. Bunların bir kısmı Batılı Hıristiyan gözlerimize olumsuz görünebilir. Örneğin, Tanrının İslam'daki adlarından biri, dilediği kuluna zarar veren anlamına gelen **"Ed~ darr**"dır, bir diğeri de aşağı indirip değerini azaltan (sizi!) anlamındaki **"Hafid**"dir.

Siz ve ben muhtemelen, bırakın bir insana zarar vermeyi, bir kedi yavrusunu bile incitmeyen, özellikle şefkatli bir Tanrı'yı tercih ederiz. Kültürümüzde fiziksel, duygusal ve ruha-

ni enerjiden meydana gelen evreni, neşeli bir hoşgörü havasında izleyen bir Tanrı ile sorunlarımız var.

Tann'nın bilinmeyen doğasının ışığında (sizin için şimdilik bilinmeyen), sadakatinize odaklanarak ve bu sadakatten ne istediğinizi belirleyerek işleri kolaylaştırmak isteyebilirsiniz. İstediğiniz kişisel dönüşüm bu mu? Dünyaya barış getirecek olan bu mu?

Benim gözde isteğim, farkında olarak ölmek; öldüğümde kendimi bu dünyadan sonrakine bilinçli bir geçiş yapabilecek şekilde eğitiyorum. Gecenin ortasında, sonraki varoluş evresine felç halinde, korkarak gitmek fikrini sevmiyorum (sonraki evre nasıl bir doğaya sahip olursa olsun). Bu yüzden meditasyon ve ruhaniyet üzerine sıkı bir şekilde çalışmamın bir sebebi de bu. Yani ölüm anı geldiğinde, o anı severek yaşayabilecek kadar farkında olabileceğimi düşünmem. Bu durum yani ciddi bir şekilde ulaşmak istediğim farkında olarak ölme hedefine odaklanmış olmak; hissettiğim ürpermelerin üstesinden gelmeme yardımcı oluyor.

İnayet Han şöyle yazıyor:

> "insanı fedakârlık etmeye, en önemlisi de hayatını feda etmeye itebilen, gayedir. Gayesiz insanın derinliği olmaz; sığdır. Gündelik yaşamından ne kadar memnun olsa da, dış şartlardan bağımsız mutluluğa varamaz. Gaye sahibinin yaşadığı hoşnutluk, acıdan çıkan hoşnutluktur. Acıdan gelmeyen mutluluk nasıldır? Tatsızdır. İnsanların düşündüğü kadarıyla hayatın kazancı nedir ki? Bir gaye yüzünden kaybedilen, bu dünyada kazanılan her şeyden daha büyüktür. Gayenizi kendinizde bulmalısınız; kendi bulduğunuz dışında hiçbir gaye gerçek ve sürekli değildir."

Sınırları aşmanın bir diğer yolu da kendinize bakmakta ve derinliklerinizin sınırını genişletmekte ısrar etmektir. Çoğu insan sığ görünür, çoğu da SIĞDIR -ancak bu yalnızca kendi derinliklerine henüz erişmedikleri içindir. Meditasyonda ve ruhaniyette bağlılık için, her şeyin mümkün olduğu bu evrende, ne kadar derine inmeye cesaret edeceğinize, kendinize koyacağınız hedeflerin ne kadar büyük olacağına karar vermek zorundasınız. İnayet Han'ın yukarıda söylediği gibi; hoşnutluğu acıdan doğmuş olan o en derin gayeyi bulmalısınız.

E G Z E R S İ Z

- 2 -

EFENDİYİ HAYAL ETMEK

Miimkiin olduğunca sessiz bir yere girin. Nefesinizi dengeleyin; eşit olarak ve düzenli nefes alıp verin. Böyle yaptıkça nefesinizin otomatik olarak yavaşladığını göreceksiniz. Bunu yapmayı öğrenmek biraz çaba gerektirecektir; nefesi yavaşlatmak yapılamaz gibi görünse de cesaretiniz kırılmasın.

Yeterince rahatlamış hissettiğinizde, dikkatinizi gıpta ettiğiniz efendiye, ustaya ya da kutsal varlığa yöneltin. Bu varlıkta bu kadar çekici olanı tanımlayıp tanımlayamayacağınıza dikkat edin. Bu kişinin geçmişteki yaptıkları mı? Kişinin özii hakkında doğru olduğunu tahmin ettiğiniz bir şey mi?

Sanki ikiniz arasında bir bağ varmış gibi, varlığın size bir yakınlık duyduğu hissi mi? Her ne ise -saydıklarımızın birleşimi de olabilir- bu nitelikleri kendinizde bulup bulamadığınıza dikkat edin. Bu egzersizde kendinizi otantik, biitün ve yeterli olarak hayal etmenizde ısrarcı olan ufak bir değişken vardır. Bunu, tanıdığınız bir şeyh, guru ya da ruhani açıdan usta bir kişiyi seçerek ve o kişi gibi olmanın nasıl olduğunu hayal ederek yapabilirsiniz. Bu kişilerin de insan olduklarını ve kendine has davranışları olduklarını

unutmayın. Bu insanların etkileyici ve saygı uyandırıcı olduklarına dair farkındalık yaydıklarını hayal edin. Burada canlı bir insandan bahsediyorum, bir peygamber ya da geçmişte yaşamış bir ustadan değil. Bu büyük insanların kendi enerjilerini nasıl gördüklerini hayal etmeye çalışın ve kendinizin de benzer bir enerjiye ya da ruhani yöne sahip olduğunuzu düşünün. Ancak bunu, kendine has yapınıza en uygun şekilde hayal edin.

Bu egzersizin ardındaki fikir şudur: Başka birindeki özellikle, kendinizde olmadıkça özdeşleşemezsiniz. Bu düşünce bizde de bir başkasındaki kadar günah işleme kapasitesi olduğunu göstermeye yarar ve aynı zamanda hepimizin harika varlıklar olduğunu göstermekte de kullanılabilir. Burada yaptığınız şey, ideal halinizi yaratmak ve kendinizi bu ideal halin açılımına adamaktır. Kendinizi bu yeni keşfe dâhil etmek oldukça zordur ve bunu kabullenerek bir gerçeklik haline getirmenizse daha da zor olacaktır.

Unutmayın ki, kitabı okuyan ve kişiliğinizin sınırlarını belirleyen parçanız, yüzey hissini sağlayandır. Gerçek bağlılık içimizin derinliklerinden gelir. Kişinin yüzey hissi buna yol vermelidir; eleştirilerini ve yargılarını masaya koyup, davranışlarını ve algıladıklarını ayarlamalı, böylece son olarak içinizdeki sizin aklınızı çelmesine izin vermelidir.

Kişiliğin istekli olduğunu varsayalım! Ancak içinizde çok miktarda isteksizlik seziyorsanız, bu bağlılık için gereken zamanın gelmediğini gösterebilir. Aynı zamanda, o anda iyi görünse de, sizin için uygun olan bağlılığın gerçekte bu olmadığı anlamına gelir; yalnızca kişiliğiniz değil, içinizdeki siz de direniyor olabilir. Böyle oluyorsa, içinizdeki sizin bir sebebi vardır. Durumunuzu dikkatlice inceleyin. Direnişin diğer se-

bepleri terör, korku, bilinmeyen korkusu, değişim korkusu ya da bunların tümü olabilir. Burada ruhani çekirdek grubun ve ruhani rehberin rahatlatıcılığmın önemi büyüktür; onların varlığı ruhani yolculuğunuzu çöpe atmıyorsunuz demektir. Gruptaki hiç kimse, sizi istemediğiniz bir şeyi yapmaya zorlamaz ya da bunu yapmanız için kandırmaz; bu asla yapılmaz.

Ayrılığın Var olmayışı

Yaşlandıkça, durumumuz ne olursa olsun, biz insanların ne kadar soyutlanmış hissettiğimizin farkına varıyorum. Özellikle ruhani hayata kapılmış olanlar, bunu hissediyorlar; bu, muhtemelen tüm hayatları boyunca kendilerine sıradışı davranılmasından kaynaklanıyor. Sufizm'de bir araya gelmemizin ne kadar değerli olduğunu doğrudan tecrübe etme şansım ancak bulabiliyorum.

Temsilciler kampındayken, yıllardır tanıdığım insanları, en yakın dostlarımı birden orada gördüm ve bunun benim için ne kadar da önemli olduğunu fark ettim. O noktaya kadar, kendi akli/ruhani dolambaçlarım yüzünden başka şeyleri fark etmemiştim. Şimdi anlıyorum ki, o bir tür başlangıçtı, şöyle hissettim: Etrafımdakiler benim değerli ailemdi, onlar büyümemin önemli bir parçası oldukları gibi, ben de onların büyümelerinin ve onların bir parçasıydım -tıpkı hepimizin tek varlığın parçaları olmamız gibi. Ne yazık ki, insanlar olarak soyutlanmış hissetme huyumuz var; muhtemelen bu şekilde düşünmemiz bize öğretildi. Ancak bu hatalı bir duygu.

Bağlılık, güzelliğin hayatlarımıza girmesine izin vermek olarak görülebilir; içten ruhani ifadelere olan isteğin öne çıkarak kendini gerçekleştirmesi, ilâhi varlığı kendi içimizde

uyandırma kapasitemizin farkında olmak gibi.

Şimdi size bu kitabı bir kenara bırakmanızı, nefesinizi daha önce anlattığım gibi yavaşlatmanızı ve dikkatinizi kendiniz olarak, olmak istediğiniz kişiye vermenizi tavsiye ediyorum. İçinizdeki saf özü bulabilirseniz, işte o ruhunuzun gerçeğidir; daha sonra onu bir bitki gibi sulayın ve çoğaltın.

İşte bu gerçek adanmadır: Zaten içinizde olan saflık ve doğruluk özünü büyütmek.

III

KİŞİSEL SORUNLAR

Makul olan ya da olmayan her durumda, ruh gayeye doğru kendi yolunu çizer.
Hazret İnayet Han

1515-1582 yılları arasında yaşamış, ileri görüşlü İspanyol rahibe, Avilalı Azize Teresa'nm bir öyküsü vardır. Yoldadır, Engizisyon öncesi insanların sorularını yanıtlamak için at arabasıyla seyahat etmektedir. Gecedir, yağmur yağmaktadır, çamurludur ve at arabası yoldan çıkarak çamura saplanır. Kendini arabadan atan Teresa gökten bir ses duyar: **"Bilmiyor musun Teresa, dostlarıma böyle davrandığımı?"**

Yağmur damlaları yüzünden görüşü kapanan Azize artık tükenmiş bir halde gökyüzüne döner ve haykırır, **"Bu ufak bir mucize o halde, sende bunlardan pek az var!"**

Meditasyona başladınız diye hayatınızın kolaylaşacağını düşünmek için hiç bir sebep yok. Bunun olmasını bekleyebi-

lirsiniz, çünkü meditasyonun çekici yanlarından birisi stresi azaltmasıdır. Bu işe yarıyor sanırım; ancak stres azaltan meditasyon, meditasyon değil, meditasyona geçmeden önceki nefes ve gevşeme egzersizleridir. Bu da gerçekten yalnızca başlangıçtır. Pir Vilayet bu düşüncelere gülüyordu ve bunun çok yapay bir yaklaşım olduğunu söylüyordu. Meditasyon yapmak için bir sebebiniz olması gerektiğini söylüyordu, çünkü meditasyona başladığınızda, sorunlarınız katlanarak artıyor. Kişisel sorunlar parmağınıza batan ufak bir kıymıktan tutun da, savaştan kaçmaya çalışan bir mülteciye kadar her şekil, büyüklük ve seviyede karşınıza çıkıyor. Bununla birlikte, çoğu kişisel sorun **"mutsuzum"** kategorisine giriyor. Şu anki kişisel sorunlarınıza bakın ve bunların yalnızca bir bölümü bile olsa hepsinin bu başlığa girmediğini söyleyin. Uçuk bir örnek seçelim: Çocukken tacize uğradınız ve o günden bu yana bir travma yaşıyorsunuz. Bu oldukça ciddi bir olay olsa da hala "mutsuzum" kategorisine giriyor.

Küstah olmak istemedim. "Mutsuzum" sorunu ciddi bir sorundur. Dikkat edin, reklam dünyası bir şeyler satabilmek için "mutsuzum" feryadımıza yaslanır. Aklınıza gelebilecek herhangi bir reklam bundan iyisini vaat eder, ulaşılmaz mutluluğun başarısı. Madison Bulvarı hepimizin "mutlu değilim" sorunlarını fark ederek ve bunlardan acımasızca faydalanarak milyarlar kazandı. Bu yüzden kendimizdeki bu sorunları fark etmemiz gerek; ve bunların KENDİMİZDEN kaynaklandığını da. Kişisel sorunlarımızın kaynağı aslında kendimiz olsak da genellikle bunların dış kaynaklı olduklarını düşünürüz. Elbette, bazı sorunlarımızın dış kaynaklı oldukları doğrudur: Örneğin, savaş mültecisi olmak, buna kendinizin sebep olması çok zor ve kaza kategorisine girer; yanlış zamanda yanlış yerde olmakla ilgili (hem savaş başlı başına bir kategori ve bu kitapta bu kategoriyle uğraşmak istemiyorum). Özellikle dünyanın başına bela birçok sorunun ışığında, çoğu durumda kişisel sorunlarımızı neredeyse lüks bir obje olarak görmemiz gerekir. **"Mutsuzum"** diyebilmek için gerçekten iyi bir sebebimiz olması gerekir. Örneğin **"açım ve askerler 12 yaşındaki oğlumu geçen hafta askere aldılar".**

Kişisel sorun lüksünüz varsa, Tanrı'nın size verdiği bu şansı harcamanız günah olur. Somali'de insanlar ıstırap çekiyor diye kişisel sorunlarınızın önemsiz olduğunu düşünmek de hata olur. Tanrı dünyada, kişisel sorunlar lüksüne sahip olan insanların varlığını sağlamak için uğraş veriyor ve dahası, Somali'de değilsiniz.

Ayrıca, Maya (Sanskritçe'de illüzyon anlamına gelen bir sözcük) dünyamızda, dikkate değer büyük sorunlar olmadıkça, bu ufak sorunlardan etkilenmemek için kendimizi eğitmemiz gerektiğini düşünmek hata olur. Bu çok saçma. Maya olabilir, illüzyon olabilir -ancak kolunuzu kırarsanız, illüzyonunuzun canınızı yakacağını garanti edebilirim. Duygusal acıyla aynı: İllüzyon ya da değil, canınızı yakar.

Kişisel Sorunlar ve En İçerideki Potansiyelimiz

Kişisel sorunlarımız, eğer onlara izin verirsek en içsel potansiyelimizi aktive edebilir. Çoğu insan, hayatının ne olduğu hakkındaki düşünceleriyle uzlaşmıştır. Bu akit aslında gerçekle uyuşmayabilir, ancak doğası gereği rahat bir anlaşmadır ve akdi genelde, etrafımızda bululan ve kendi uzlaşma akitlerine sahip insanların, bizimkilerle çelişmeyeceği şekilde çerçeveleriz.

Bir kez meditasyona başladık mı, -zaten uydurma olan- uzlaşma akdimizi bozarız ve rahatsız hissetmeye başlarız. Bir noktada, sahiplenmediğim bir kendime acıma sorunum var-

Sizi ileriye sevkeden, bu gelişim baskısıydı. Bu, ne düşünüyorsanız oydu; tabii bu düşüncenin, idrakinizin en uzak noktasında olması şartıyla.

Sorun Hep Sizindi

Bir uyarı: Asıl arzunuzun, bu gezegene enkarne olmanızı sağlamış olduğu doğru ancak bedeniniz büyür ve kişiliğiniz gelişirken, kirlenme ya da daha doğrusu zehirlenme olaya dahil olur. Ebeveynlerimizin genetik mirası ve beslendiğimiz çevre dünya hayatı öncesi, ebediyetteki arzularımızın saflığını değiştirmek ve biçimsizleştirmek için sürekli çalışır. Her şey böyle olur. Tann'nın her şeyi niye böyle yarattığı beni aşar, ancak sonuçta her şey böyle olmuş. Burada ebeveynleri suçlayıcı bir tavır almak kesinlikle doğru değil. Sorun artık sizin. Sahibi sizsiniz. Ailenize ya da diğer akrabalarınıza (son durak olarak Tanrı'ya) saldırmak geçici bir süre için belli bir tatmin sağlayabilir. Onlara gidip, **"Bu senin yüzünden böyle oldu; şimdi düzelt bunu"** demeniz işe yaramayacak. Mistiklerin yolunda seyahat edecekseniz, anlayın ki bazı şeyler geride kalmalıdır. Ailenizle birlikteyken, içinizde hiç bir şey değişmemiş gibi davranmak zorunda kalabilirsiniz. Böyle yaparsınız, çünkü diğer türlüsü onlar için üzücü olabilir. Bu yoldaki çoğu tanıdığım, sıradışı bir şeyin içinde olduklarını ailelerinin bildiğini, ancak soru sormadıklarını söylüyor. Bir seferinde annem beni birkaç günlüğüne ziyarete geldi ve pazar gecesi döneceğini söyledi. Pazar günü bir ibadet hizmeti vereceğimi ve bir şekilde onun da katılmasını beklediğimi öğrendiğinde, pazar sabahı ayrılmak için bir bahane buldu. O zaman beni üzmüştü, ancak sonradan onun dünyasında yapacak başka bir şey olmadığını anladım. Yaptığım şeyin çok garip, sıradışı olduğunu kabullenmek onun gerçekliğini bo-

dı. Bu sorunu göremediğim için kendime başka sorunlar yarattım. Sonunda sorunu fark ettim, ancak bu onun gittiği anlamına gelmiyor. Kaldı, utanç çekmecesinde yeniden yerini aldı, bu yüzden geri geldiğinde, .tekrar kendine acıma döngüsüne girmek yerine utanmayı tercih ediyorum. Sorununuzu olabildiğince çok sayıda farklı açıdan görmenin yardımı olur. Bakış açınızı biraz, bir an için değiştirebilir ya da kişiliğinizden uzaklaştırırsanız ve soruna, size değil bir arkadaşınıza aitmiş gibi bakarsanız, o zaman sorunun içinde yüzerken göremediğiniz farklı açıları keşfedebilirsiniz. Sorun iki kişiyi ilgilendiriyorsa (hep öyle değil midir?) muhtemelen kendinizi görmenizi sağlar, diğer kişiyi de sahnedeki oyuncunun karşısındaki kişi gibi görebilirsiniz. Daha da iyisi, diğer kişinin farkındalığına sahip olmaya çalışın, bir süreliğine o insan olarak, olayları onun bakış açısından izleyin (tamamen hatalı olduğunu bilseniz dahi, diğer insan ilginç bir sebeple tırmanmayı sürdürebilir). Bunu yapabilirseniz, bir an için bile olsa, ilişkilerdeki tüm payınız değişebilir.

Az da olsa, bir kez perspektif değiştirince, ikinci adıma hazırsınız: Sebebin sebebini bulmak. Kendine acıma sorunuma bakarsak, sebebin sebebi azalan sırayla: Verimsizlik hissi; yetersizlik hissi; ilgi ihtiyacı; hayattaki amacımla ilgili kafa karışıklığı -ve tüm bunların ötesinde, hayattaki amaçlarımdan birinin hizmet olduğunun bilgisiydi. Hizmet ihtiyacı olarak ruhumun derinliklerinde kök salmaya başlayan duygu zamanla bilince çıktı ve **kendine acıma** olarak kendini gösterdi. Bunun kolay olduğunu söylemiyorum; üzerinde uğraşmalısınız. Ancak, bunun anahtarı, olayları algılayış şeklinizin gerçekten uzaklaştığını ve olayları olduğu gibi göremediğinizi kabul etmektir. Bu sizin gerçek arzunuzdan sapmadır. O asıl arzu nedir? Tanrı'nın büyük planının size ait kısmını tamamlamak için doğmadan önce ettiğiniz yemin.

zabilirdi. O yüzden pazar sabahı ayrıldı.

Hazret İnayet Han şöyle yazıyor: **"Mesaj, uyanış saati gelenlere çağrıdır, uyumakta ısrarlı olanlara ise ninnidir."**

Pir Mürşit her zaman uyuyanı uyandırmanın günah olduğunu söyler. Ve öyledir. Bunun yanı sıra, genelde başaramaz ve kollarınızda isterik birisini bulursunuz. Unutmayın, hocalar hiyerarşisiyle öğrenmeye hazırlanmamış kişiler için ruhani yolda başa gelenlerin çoğu korkutucudur. Hazır olanlar için bile korkutucudur!

E G Z E R S İ Z

- 3 -

ŞAHİT

İşte size her gün yapabileceğiniz, sorunlarınızın kaynağına kolayca inmenize yardımcı olacak bir egzersiz. Uyumadan önce yatakta dalarken, uykudan hemen önce gelen alfa evresinde gününüzü gözden geçirin. İleri ya da geri doğru, fark etmez, ancak birini seçin ve onu yapın; aksi taktirde bilinçaltınız karışacaktır ve bu aşamada karmaşa istemiyoruz. Önemli olan kendi ve çevrenizdekileritı davranışlarını yargılamadan gözden geçirmek. Yalnızca bakın. Sufizm'de bum Şahit egzersizi diyoruz. Şahit davranışta tamamen tarafsızdır. Yargılama yoktur.

Bu egzersizin sonucu, ne kadar iyi anladığınıza bağlı olarak değişir. Her şeyde olduğu gibi, buna da çalışmanız gerekiyor ki, algılarınız keskinleşsin. Verdiğim tanım yalnızca bu, ek bir detaya gerek yok.

Michael

Michael adında, sık görüşmediğim bir arkadaşım vardı. Michael'ın doktorları 2002'de midesinde dördüncü tip bir kanser olduğunu ve yaşamak için yalnızca üç haftası kaldığını söylediler. O gün sanki "O gidici. Şimdi sırada kim var?"

diye düşünüyordum. Daha da kötüsü, Michael da buna katılıyordu. Farklı zamanlarda ona bir şansı olduğunu söylerdik: Vazgeçebilirdi ya da mücadele ederdi. Altı ay sonra, Michael'ın teşhisi, harika olmasa da, durağandı en azından. Daha da iyisi Michael'ın tutumu gelişiyordu ve varlığı büyüyordu, gözle görülür şekilde. Michael için işlerin iyi gitmesine seviniyordum, onu neşelendirmek ve harika sohbetler yaptığımız için elimden geldiğince sık ziyaret ediyordum. En azından bilinçaltı düzeyinde bazı arkadaşlarımızın Michael'ın mücadele etmesi yüzünden hayal kırıklığına uğradığını hissediyordum. Michael'ın hastalığından kendisinin sorumlu olduğunu söyleyen garip bir psikoloji yöntemine inanıyorlardı; onun kendisini, bir şekilde kalanlarımızın günahları için acı çekmekte ve ölmekte olan bir şehide dönüştürdüğünü; ya da Michael'ın rehberi birkaç yıl önce ona büyük şehir yaşamındaki stresten kurtulmak için taşınması gerektiğini söylediğinde, New York'ta kalmak için ısrar eden karısının bu hastalığın sorumlusu olduğunu; ve benzeri şeyleri düşünüyorlardı. Gerçekten garip bir hal almıştı. Bunların bir kısmına inandığımı söylemeye utanıyorum. Gruptan birisi benim Michael için gözyaşı döktüğümü duyduğuna memnun olduğunu söyleyince kendime geldim. Bu kişi ne düşünüyordu? Merak ettim. Çünkü Michael'ın hastalığıyla ilgili "sebeplere" inandığımdan ötürü, arkadaşım için gözyaşı dökemez miydim? Michael'ın hasta olduğunu o anda fark ettim. Ortada olup biten başka bir şey yoktu. Durumunu yaratan hüznün ya da kör talihin gizli oyunu değildi. İnsanlar hasta olurdu, çünkü hastalık da hayatın bir parçasıydı.

Aynı zamanda hayat görüşümüzün ne kadar miyop olabileceğini fark ettim. Olup biten, Michael ve benim bir parçası olduğumuz ufak Sufi grubunun paniklemesiydi. O sıralar grupta yalnızca otuz kişiydik ve ilk kez aramızdan birisi cid-

di bir hastalık geçiriyordu. Kazayla ölen birkaç kişi olmuştu ancak hayatı tehdit eden hastalıkla hiç karşılaşmamıştık ve şimdi Michael'ın hastalığı dengeyi bozmuştu, ümitsizce bir çare arıyorduk. Suçun üçte ikisini Michael veya karısına, üçte birini de kendimize yüklememiz gerekse bile, anlamak zorundaydık. Bir şekilde bir yerde hata bulunmalıydı.

Görünen oydu ki, kritik bir durumda suçlamaya yatkındık. Gerçekten hasta birisine yakınsak, yalnızca o insanın iyileşmesini isteriz. Ancak yakın olduğumuz çemberin dışına çıktıkça, sadece sabırsız olmaya başlıyoruz. Bunların hepsi, kendi kişisel sorunlarımızın bizim için önemli yer kapladığına, başkalarının sorunlarının ise ancak kendi egomuzun sınırlarına dokundukça önemli olduğuna inandırabilir. Bu böyledir. Bu Tann'nın her şeyi nasıl ayarladığına yalnızca bir başka örnektir. Parmağınızda bir kıymık varsa, tek düşünebildiğiniz onu çıkarmaktır. Kıymık başkasının parmağındaysa, bu, o kişinin sorunudur. **"Sana ödünç verebileceğim, kıymık çıkartmak için özel bir cımbızım var."** diyerek yardımcı olabilecek tavsiyeler önerebilirsiniz, ancak sonra şunu eklersiniz, **"çıkartması sana kalmış."** Bu ben dâhil, ruhani rehberlerin insanların sorunlarıyla ilgilenme şeklinden pek farklı değil. Yalnız bir şeyi daha eklemek gerekir; biz (hissettiğimiz şefkatin yanında) bu sorunlara, ruhun hangi yeni özelliklerinin kişilik engelinden süzülerek yüzeye çıkmaya çalıştığını ve böyle yaparken bazı zorluklar yarattığını görmeye çalışan bir gözle bakanz.

Sorunlarınızla baş etmenin ilk adımı, bunların ne kadarını kendinizin yarattığını bulmaya çalışmaktır. Bu noktada her günü gözden geçirmek yardımcı oluyor. Tüm hayatınızı, tıpkı bir film izler gibi gözden geçirmeli ve birden çok yol seçebilecekken, belirli bir yolu seçtiğiniz noktaları bulmaya çalışmalısınız.

Bu egzersiz için dürüstlük şart. Bahaneler olmadan hayatınıza tereddütsüz bakmayı öğrenmek zorundasınız. Ve size ne kadar çekici gelirse gelsin, diğer insanlara dürüstlük ışığı tutmak konusunda çok dikkatli olmak zorundasınız. Kendimiz hakkında doğru, ancak hoşnutsuz bir şey bulduğumuzda bu şeye sahip herkesi göstermek zorundaymışız gibi hissediyoruz sanki. Bunu yapmayın. **"Her zaman doğru söylerim"** demek, başkalarının canını yakmak için sadece bir bahanedir. Sufizm evrenin nihai gerçekliği dâhilinde, bir şeyin tümünü asla bilemeyeceğimizi, bir şey hakkında tüm yönleriyle fikre sahip olamayacağımızı bilir. Bu yüzden doğruyu söylemeyi kendini gözden geçirmeyle kısıtlayın.

Ve kendinize yüklenmeyi bırakın. Orta Çağ'dan kalan bir fikir vardır, kendini kırbaçlamak, mistik hayatı ya da her tür dini ya da ruhani deneyimi sürdürmek için gerekli bir yardımcıdır. Bu aptalca. Fikir kendini suçlamak değil ancak varlığınızda kendini öne süren güzellikleri keşfetmektir. Kendinizi gözden geçirmeye başlayınca eksikliklerinizin ne olduğunu bilmekte sorun yaşamayacaksınız, çünkü bir kez başladığınızda kendilerini gösterecekler. Bir ruhani rehberin sizden istediği, eksiklerinizi keşfederken, aynı zamanda kendi ihtişamınızı da keşfetmenizdir. Varlığınızın Tanrı varlığının bir parçası olduğunu, Tanrı'nın da, işlerin doğru yapılmasını arzuladığını -doğru neyle sonuçlanırsa sonuçlansın- bilmenizi istiyoruz. Tanrı varlığında bir şeyin doğru olması sizin kendinizi fark etmeniz ve bilmenizden geçer. Pir Vilayet, Tanrı'yla ters dönmüş bir piramit biçiminde ilişkiden bahsederdi. Bu ilişkide enerji, ters dönmüş piramidin ucundaki biz ölümlü varlıklara daralarak iner. Enerjinin odağı bizizdir ve bu enerji biz sınırlı varlıklar olduğumuz için, ihtiyaçtan ötürü aşağı doğru daralarak akar. Kendimize acıma, başkaları ve gerçeklik hakkındaki fikirlerimizi ne kadar aşabilirsek, Tan-

rı'yla bu piramit şeklindeki ilişkinin içinde bilinçli ve farkında bir bilgiyle yer alabiliriz.

İbn-i Arabi, Tanrı'nın adlarının, sıfatlarının ve niteliklerinin sınırsız olduğunu söylüyor. Tanrı'nın İslam'da bilinen 99 adını okuyarak olasılıklar hakkında fikir sahibi olabilirsiniz. Açıklamaları bir kenara bırakın, açıklamalar her zaman fikirlerdir; siz kendi açıklamalarınızı geliştirin.

Hocanın Rolü

Hocalar bu faydalı amaca hizmet eder, kendimizi hocalara karşı ölçebiliriz, rekabetçi olarak değil, ancak karşılaştırmalı olarak. Rehber/hoca/ öğrenci ilişkisini kitap boyunca irdeliyor olacağım, bu yüzden şimdilik yalnızca bu şekilde bir ölçümün çok yararlı olacağını söyleyeceğim. Ve hocanızı çevreleyen grup içinde, saygı duyduğunuz diğer kişilere karşı da kendinizi ölçebilirsiniz. Elbette kendinizi hocanız ve diğer kişilerle ancak, gördükleriniz hakkında mantıklı yargılara varabiliyorsanız karşılaştırabilirsiniz.

Bazı insanlar için yalnızca **"İşte, bunun üzerinde çalış"** denilmesi en iyi şeydir. O an, yönlendirme öğrenciye anlamlı gelmeyecektir, ancak yönlendirme öğrencinin sezgisine güvendiği birisinden (rehberi olduğunu umarak) gelirse, öğrenci diğer değerlendirmeleri es geçerek, yalnızca bununla devam edecektir. Diğerleri için biraz daha tedbirli olmak gereklidir. Bunlardan ilki benim bir hoca olarak davranışımdır -yine de, gerçeği söylemek gerekirse, başkasının sözüne, kendi sezgilerime uymuyorsa, rehberim bile olsa, güvenmeye ne kadar meyilli olduğumdan emin değilim. Yani, nihai olarak verilen bir direktifi kabul edip etmeme sorumluluğu öğrenciye/müride kalır.

Tüm bunları özetleyen bir ölçü birimi keşfettiğimden,

gerçekten kişiliğimle ilgili çok da kaygılanmıyorum. O da şu: Gerçekten bir ahmaktım ve şimdi daha az ahmağım. Varlığımdaki inanç arttıkça, ahmaklığım azaldı. Bunu nasıl biliyorum? Çünkü Macide öyle olduğunu söylüyor. Karımla hiçbir zaman tartışmamanız gerektiğini söylersem, bana güvenin.

Kişiliklerini doğru ve objektif bir şekilde inceleyebilen öğrenciler tanıdığımı eklemeliyim. Bu gruptansanız, böyle yapmayı sürdürün. Söylediğim hiçbir şeyin sizi kendiniz için doğru olduğunu hissettiğiniz şeyi yapmaktan alıkoymasına izin vermeyin. Arkadaşım Michael'a dönersek: Kanserin, onun nitelik ya da niceliklerinin dışavurumu olduğunu düşünmüyorum. Hastalandı ve hastalığı hepimizin az ya da çok yüzleşmesi gerektiği insani durumun bir parçası. Hastalığı çekerken, Michael'ın kendi kararlarını verdiği konusunda şüphem yok. Ve onun durumunda, harici acı durumlarına içten, olumlu tepki verme konusunda etrafındakilere bir dizi harika ders verebildi. Sonunda, zaman zaman nurdan bir varlık olduğunuzu hatırlayın. Bu, Sufizm'in anlatılamayan, ancak deneyimlenen temel anlayışıdır. Nurdan oluşumuz, ortaya çıkıp fiziksel aracımızı rahatsız edecek herhangi bir kişisel sorundan çok, çok daha büyüktür -hatta tüm fiziksel evrenden de büyüktür. Size sorunlarınızdan küçük olduğunuzu düşündüren ne?

IV

BÜYÜK DÜŞÜNÜN ÇOK DAHA BÜYÜK!

Utanç Yolu

Kendini bilge sanan kişi, büyük bir aptaldır.
Voltaire

Sufizm kalbin ve gücün yolu olarak bilinir. Aynı zamanda ayıplamanın yolu ve yokluğun yoludur. Ve bunların tümü ve daha fazlasıdır. Ben onu utancın yolu olarak adlandırıyorum. Ruhani yolunuz ne olursa olsun, eninde sonunda utanç rol oynar.

Kimse utanmayı sevmez (bunun için para ödenenler hariç); genelde, utanmayı önlemek için her şeyi yaparız. Diğer insanların utanmasını seyretmek sorun değildir; bu yüzden sit-com'ları (dürüst olmak gerekirse, hiç sevdiğim bir sit-com olmadı -ancak bu yalnızca benim fikrim; belki siz onları harika buluyorsunuzdur) seyrederiz. İşin aslı, kendimiz bu du-

rumlara düşmeyi engellesek de, utandırıcı durumlarla eğlenmeyi severiz.

Ancak, bahsetmek istediğim şey tam olarak bu değil. Kendinize bakıp bir hödük olduğunuzu keşfettiğiniz, kafanızı karışık, kayıtsız ve manevi olarak çelişik hissettiğiniz, aklınızda tutarlı bir fikir tutamadığınız, tamamen kendinizle olduğunuz, kendinize acımayla dolduğunuz -bunlardan birini ya da hepsini seçin, ya da kendi listenizi yapın- andan bahsediyorum. İnsan olmak hakkında bir şeyler öğrenebileceğinizi keşfettiğiniz o andan bahsediyorum. O keşif anı eğlenceli değildir.

Sufizm doğum anımızdan itibaren beynimizde oluşmaya başlayan yolları barındırır. Bu yollar biz yaşlandıkça derinleşir, kollara ayrılır ve çeşitlilik kazanır. Bunlar kendimiz hakkındaki inanç ve dünyadaki yerimiz değiştikçe değişen düşüncelerimizin alışkanlıklarıdır. Yetişkinler olarak sahip olduğumuz düşünce alışkanlıkları, hayatımızın erken evrelerinde, hatta biz daha yeni emekleyen çocukken verdiğimiz kararların sonuçlarıdır.

Çoğumuz bu yollan asla değiştirmeye çalışmaz. Yaşlandıkça, emeklerken verdiğimiz bu kararları desteklemeyi sürdürürüz, onları olgunluğun ışığında asla tekrar gözden geçirmeyiz. Evet, bu yolların farkına vardıkça, onların büyümesini ve çeşitlilik kazanmasını bilinçli olarak yönlendirmek ya da yeniden yönlendirmek bizim görevimizdir. Her yolun içeriğini tanımlamak zorundayız ve bu içeriği tanımlamak büyük bir utanç duymamızla sonuçlanabilir. Bu sözler İsveçli yönetmen Ingmar Bergman'm yazdıklarında geçiyor:

> İp cambazı aktöre, "**İşim çok tehlikeli. Her gece hayatımı tehlikeye atıyorum.**" dedi.

> Aktör **ip** cambazını yanıtladı, "**Bu hiçbir şey. Ben her gece egomu tehlikeye atıyorum.**"

Kendi Gerçeğiniz

Önceki konuda kişisel sorunlara bakmış ve bunları yerelleştirerek sebeplerinden yalıtılmayı, böylece içerdikleri enerjiyi olumlu yönlere yönlendirmenin ya da yeniden yönlendirmenin yollarını bulmaya çalışmıştık. Bir sebebi tanımladığınızda, elinizde kalan şey utançtır. Bu utanç verici özelliği yansıttığınızda, hayatınızın diğer yönlerinden çoğunun nasıl birbirine dokunmuş olduğunu hızla fark edersiniz. İnsanlar bazen bana büyük sıkıntılarla gelirler -ben de sık sık bu durumdayım- çünkü kendileri hakkında yeni, rahatsız edici ve çok utandırıcı bir gerçeği keşfetmişlerdir. Bencil olduklarını fark etmişlerdir. Hisleri arasında küçümsemenin büyük yer kapladığını keşfetmişlerdir. Ortada sebep yokken diğerlerini eleştirdiklerinin farkına varmışlardır. Karılarına, kocalarına, çocuklarına, köpeklerine, kedilerine, balıklarına ve diğerlerine kötü davrandıklarını keşfetmişlerdir. Kendilerinde böyle şeyler görmek onları çok mutsuz yapar. Onlara şöyle derim:

Saflaştıkça, geçmişte ya da şu anda sahip olduğumuz eksiklerin daha çok farkına varırız. En kutsal rahip bile en büyük günahkâr olduğunu bilir. Bütün bu şeylerin karşınıza çıkması, kendi üzerinizde yaptığınız çalışma etkili olduğu içindir.

Bir eksiği fark etmemiz o eksiğin yeni olduğu anlamına gelmez. O hep orada duruyor olabilir, ancak yeni fark ediyoruzdur ve bu da onunla ancak şimdi baş edebileceğiniz anlamına gelir.

Hüsrana uğratıcı, öyle değil mi? Meditasyon yaparken

cennetin korosunun şarkı söylediğini duymayı ve havai fişeklerin atıldığını görmeyi beklerken, tek elinize geçen: "**Ben** bir **hödüğüm.**" Belki başta bir meleğin şarkı söylediğini ve birkaç havai fişeğin atıldığını görebilirsiniz -başlangıçta böyle şeyler sık sık olur- ancak kaçınılmaz olarak, çalışıyorsanız, karşınıza çıkacak olan şudur: "**Ben** bir **hödüğüm.**"

Bu noktada nasıl nefes alındığını hatırlayın. Büyük bir olay değil; yalnızca nefesinize dikkat edin. Yalnızca nefese odaklanmanın onu yavaşlattığını göreceksiniz ve bir süre sonra daha dengeli hissedeceksiniz. Basit nefes çalışması tüm meditasyon egzersizlerinin temelidir.

E G Z E R S İ Z

– 4 –

NEFESE DİKKAT ETMEK

Nefes alıp verdiğinizde ritme dikkat edin. Ritmi aynı tutmaya odaklanın. Varolan fiziksel süreç üzerine düşünün: Akciğerinizdeki oksijen kanınıza karışıyor ve nefes verirken atık gaz salınıyor. Vücudunuzda oluşan atık ürünlerin yüzde 70 kadarı nefesinizle dışarı atılıyor.
Bu egzersizin sonraki adımı birden çok şekilde yapılabilir. En yaygınlarından iki tanesi nefes ile ışığı almak-bunu başka bir bölümde açıklıyorum- ve nefesinizle uyumlu olarak bir kelime ya da kalıp düşünmek. İkinci egzersiz Darud (İslam'daki tespihata benzer) adıyla bilinir. Darıd, çoğu zaman aklımıza takılıp bir türlü gitmeyen düşüncelerin yerine konan bir sözcük ya da kalıptır. Darud, Allah ya da Brahmin gibi Tanrının adlarından biri olabileceği gibi, "sakinim" ya da "gevşedim"gibi bir basit bir kalıp da olabilir.

Yukarıdaki egzersizi yaparken, sizi neyin üzdüğüne dikkatlice bakın. Belki düşündüğünüz kadar kötü değildir. Belki de öyledir. Her iki şekilde de, hakkında bir şey yapılması şarttır. Ancak ne yapılmalı ?

Sadece Hayır De

Psikologların bölgesine girmek istemiyorum. Kendiniz hakkında özellikle çirkin bir şey keşfettiyseniz, muhtemelen psikologa gitmelisiniz. Ancak ruhani rehberler belirli bir doğrultuda psikolojinin dünyasına girmeyi engellemezler -yine de, öyle yaptığımızda, tutumumuz daha gayrı resmi olur.

Basit bir şeyi ele alalım. İnsanlar hakkında çok eleştirel olduğunuzu keşfettiniz. Bu özelliği, fazla eleştirel olmanın mükemmeli iyeti arama arzusundan kaynaklandığını söyleyerek savunma eğiliminde olabilirsiniz. Ancak sizin işiniz başka insanlara değil, kendinize mükemmellik getirmektir... Muhtemelen kendinize de diğer insanlara olduğunuz kadar eleştirel yaklaşıyor olmalısınız.

O zaman ne yaparsınız? Yalın olursunuz. Eleştirel olduğunuza dair bir saldırı hissediyorsanız, bunu yapmayın. Bu, diğer insanlarla kurduğunuz iletişime bir süreliğine engel olabilir. Buna bir çare bulmalısınız (bunu nasıl yapacağınız hakkında hiçbir fikrim yok; bu sizin sorununuz). Ancak, unutmayın: Yalın olun. Kendi beyninizi ameliyat etmiyorsunuz. Tek yaptığınız kendinizdeki uygunsuz davranışı görmek ve onu durdurmak. Bu şekilde davranmayı rahatsız edici buluyorsunuz. Diğer insanlar da bu şekilde davrandığınızda bunu rahatsız edici buluyorlar, çünkü böyle bir davranış uygunsuz. Bu yüzden bunu yapmayın.

Kimseye bunu yapmadığınız, tekrar ediyorum, yapmadığınızı söylemeyin. Birine yapmadığınızı söylediğiniz anda, kişisel gücünüzü kaybedersiniz. Bunu cezasız kalacak şekilde tek kişiye söyleyebilirsiniz, o da hocanız ya da rehberinizdir. Yaptıklarını biliyorlarsa, ruhani yönlendiriciler sizi yalnızca bu durumlarda yüreklendirirlerdi.

Ezoterik bilgeliğin bir kuralı vardır -bu kural geleneksel

psikolojide bile geçerlidir-, o da kendinizde olmadıkça başkasında bir özelliği ya da eksikliği fark edememenizdir. Başkasının kusurunu bulduğumuzda, yaptığımız tek şey kendi hayatlarımızı daha ilginç yapacak bir dram oynamamızchr. İç yaşamımıza az uyum sağladığımızda, bir şekilde bu iç yaşamın tezahürünü (hatta bilinçsizce de olsa, bu tezahürü teşvik ederiz) daha çok dış dünyada ararız.

Söylediğim şeyde aniden kendinizi görürseniz, kendinize acıma virajına girmeyin. Bu konunun amacı şöyle olmalı; az ya da çok, hepimizde bulunan birkaç tane belirgin utancı listeleyin ve bunların hayatımızı sürdürmek için bize neyi işaret ettiklerini gösterin. Biraz özeleştiri iyidir. Bunu çok ciddiye almayın sadece.

Yazdıklarımı okuyanlar arasında eminim kimse yoktur ki, arkadaşlarının ya da tanıdıklarının ya da hiç tanımadıkları birinin, ya da kötü ya da çok kötü olmayan ünlülerin (Bili Clinton ya da George W. Bush'u düşünün yeter) sinir bozucu hatalarını -başkalarının sızlandığımız hataları, bizim de barındırdığımız hatalardır- anlatan dedikodularını neşeli bir şekilde yaymış olmasın. Ve muhtemelen sizden doğan bu bazı niteliklerin tedirgin edici gerçeğiyle, ancak şimdi yüz yüze geldiniz; kısacası, sen de dahil hepimiz, başkasının acısından, bu acı nazik bir "ak, cık" dedirten türden olsa da, belirli bir zevk alırız.

Yoldaki Yerini Yanlış Değerlendirmek

Bir başka belirgin utanç kaynağı, ruhani yolda ne kadar ilerlediğimizi düşünmekle ilgilidir. Gerçekten bulunduğumuz şartlardan daha iyi olduğumu düşünürüz ya da ulaştığımız seviyeyi küçümseriz.

Genelde birisine aptalca açık ettiğimizden, ilk evreyi fark

etmemiz çok zor olabilir ve tüm soğukkanlılığımızın üst mertebesi ve hatta kuşkusuz gruptaki herkesin eşdeğeri olduğumuz ve belki grubu eğitecek kadar gelişmiş olduğumuz bile ima edilir. Herkese duyurduğumuz, parlayan özgüvenimizden uzaklaşmak büyük cesaret gerektirir.

Gerçekten ruhani farkındalığı olan insanlar bu tip davranışlara tahammül eder, çünkü ruhani ilerlemenin mübalağasının onun hakkındaki gerçekle yüzleşeceğini bilirler -ve bazı çok ciddi utançlar bundan doğar. Gerçekten, özellikle ruhani farkındalığı olan insanlar bu tip yanlış değerlendirmelerin genelde yetersizlik hissinden filizlendiğini anlarlar; süreci mübalağa edenlerin gerçekte ne olduğundan haberdar olmadıklarından ya da bir şekilde döngünün dışında olduklarından korktuklarını bilirler. Gerçekte hiçbirimiz döngünün dışında değiliz (ya da, daha doğrusu, helezonun). Yalnızca tüm döngüye henüz ulaşabilmiş değilizdir. Kendi farkındalığınızı olduğundan iyi gösteriyorsanız, gururunuzu çiğnemek ve bir öğrenci olmaya geri dönmek zorunda kalacaksınız.

Sıklıkla, bundan sonra harika bir şey -sahip olmadığınız bir şeye sahip olduğunuzu iddia etmeyi bıraktığınızda etrafınızdakilerin sizi tamamen affedeceklerini- keşfedersiniz.

Sürecinizin mertebesini küçümseme hakkında: Size doğruyu söylemem gerekirse, bunu yalnızca gözlemlerime dayanarak biliyorum; şahsen, yoldaki yerime aşırı değer biçmeye meyilliyim -bu sayede yanlış değerlendirme üzerinde çok fazla mesafe kaydedebiliyorum.

Öğrencilerim kendi süreçlerini küçümsediklerinde, onlara özgüvenlerini geliştirmeye yönelik egzersizler vererek yardımcı olurum. Aşağıdaki buna örnektir:

E G Z E K S İ Z

– 5 –

BÜYÜK VARLIĞIN YERİNE GEÇMEK

Bir öğrenciye Büyük Varlığa konsantre olmasını ve kendi varlığını Büyük Varlığın yerine koymanın bir yolu olup olmadığını bulmasını istedim. Bir diğer egzersizde ise, öğrencinin örneklerini Tarot kartlarından alarak, kral ya da kraliçe gibi davranmasını isterim (bu egzersiz hakkında daha fazla bilgi için 13. Bölüm olan Şövalyeliğin Nuruna bakın). Öğrenciden, bu varlığın kendisinde ortaya çıkmasını deney imlemesini de isteyebilirim. Siz, okuyucular, isterseniz bunu deneyebilirsiniz: Yapmanız gereken var olduğunuzu düşlemektir. Bu atletlerin sürekli yaptığı bir şeydir: Bir yarıştan önce metotlu olarak kendi performanslarını görselleştirerek, başarılı performans elde etmelerine yardımcı olurlar.

Ortaya çıkan benliğinizi görselleştirme sürecinin zor olduğuna inanmaya meyilli olabilirsiniz; bu gibi içteki örneklerin gizli ve anlaşılmaz ve zahiri benlikten uzak olduğuna inanmaya meyilliyizdir. Yine de, bu benlik, içimizde ne kadar gizli olsa da, tam içimizdedir ve onu deneyimlememiz gerekir. Tam anlamıyla başarılı olmayabilirsiniz, ancak bu sorun olmaz. Yalnızca arzuladığınız varlık olarak hayal edin ve neler olacağını görün.

Sadakatin ve anlayışın sayısız mertebesi vardır ve yalnızca sizinkinin bir başkasıyla ölçüşmediğinden kaygılanmanız, onun kendi içinde kayda değer olmadığını göstermez. Diğer kişi sadece daha kendine güvenli ya da daha laf ebesi ya da sizden daha iyi bir konuşmacı olabilir -ya da gerçekten yoldan daha uzakta değildir. Siz de konuşmayı seven tiplerdenseniz, biraz üzerinde uğraşın. Kendinize ve başkalarına, yola adanmanızın ibretlik olduğunu anlatarak enerjinizi harcamaktansa, onu saklamaksınız. Eski bir özdeyişi hatırlayın:

Bilen konuşmaz; konuşan bilmez.

Ancak kitap yazanları sormayın.

Daha Yüksek Standart

Biz, Sufi öğretisinin alt ile orta seviyeleri arasındaki hocalar ya da rehberler de bazen utandıracak şeyler yapabiliriz; eminim bu diğer öğretilerde de mevcuttur. Yapmamaya çalıştığımız bir şey, insanların "**herhangi bir şeyi senden iyi yaparım**" dansını yaptığı esnada üstünlük sağlama oyunlarına girmektir. Buna benzer oyunlar sıradan insan davranışını tayin eder, ama ruhani bir öğretide olanlar belirli ölçüde derin ve dramatik etkilere sahiptir, bu tip saçmalıklar sıradan bir duruma nazaran, bizim durumumuzda daha acı vericidir. Utandım ve diğerlerini de utandırdım. Yapabileceğim tek şey öncekileri affetmek ve sonrakiler için af dilemektir. Bizimkisi gibi bir grup, dünyada kin güdebileceğiniz en son yerdir. Sufi öğretisinin bir üyesi olmanın keyif ve sorunlarından birisi, kendimizi toplumun geri kalanından daha yüksek bir ahlaki standartta tutmamızdır. Sorun bizim hala toplumun bir parçası olmamızdır; Sufi olduğumuzu unutmak ve sosyal davra-

nışlarının eski kalıplarına dönmemiz hepimiz için çok basittir. Aslına bakarsanız merak ediyorum, yüksek standartlarımız, çok da doğru olmayan ve mazur görülemez bir şekilde başkalarını yargılama hakkını bize veren, sebepsiz bir talepler bütünlüğü değil mi? Ancak işleri doğru yapıyorsak, davranışlarımız Sufi öğretisinin temsilcileri olarak çağrılmamıza hak kazandırıyorsa, bu müthiş bir haz kaynağıdır. Bu hazzı size anlatamam, yapmayacağımdan değil, yapamayacağımdan. Sufi öğretisinin üyeleri bir bütün olarak, toplumdan daha yüksek bir standarda bağlı kalmak için çabalar. Üstü başı dağınık dervişler birbirlerini krallar kralı ya da evrenin efendisi içtenliğinde selamlayabilirler.

Bunları anlamam uzun zamanımı aldı. Öğretimizin üst mertebelerine ve liderlerimizin çekirdek grubuna yaklaştıkça, bu mertebedeki liderlerimizin üstünlük kurma dansı yapmadıklarını daha fazla fark ettim. Her biri kendi sorumluluk alanına sahipti; birbirlerine üstünlük kurmak için yeterince şeye sahiptiler (bu da onların utanç alanlarını keşfetmeye çalışmamızı engellemiyordu; Pir Vilayet bile kendi incelemeleri için oradaydı. Bazen saygısız bir topluluk olabiliyoruz).

Elbette, bu tip her grup gibi, iç süreci ortaya çıkarıyorduk. Aşağıdaki hikâyenin gösterdiği gibi, bu her zaman itibarımızı artırmıyordu:

Sıcak hava balonunun içinde kaybolan adam yerde birisini fark eder, alçalır ve bağırır, "**Hey! Nerede olduğumu söyleyebilir misin?**" Aşağıdaki adam yanıtlar, "**Evet, yerden yaklaşık 10 metre yüksekte sıcak hava balonundasın.**"

Balondaki der ki: "**Sen bir ruhani hoca olmalısın.**", yerdeki "**Öyleyim**" diye yanıtlar. "**Nasıl bildin?**"

"**Eh**" der balondaki, "**Bana söylediğin şey doğruydu, ancak işime yaramadı.**"

Yerdeki: "**Sen de bir tür ruhani arayışta olmalısın.**"

Balondaki, "**Öyleyim**" der, "**Ama nasıl bildin?**" "**Eh**" der yerdeki, "**Nerede olduğunu ya da nereye gittiğini bilmiyorsun, ama benim sana yardım etmemi bekliyorsun. Tanışmamızdan öncekiyle aynı durumdasın, ama şimdi bu benim suçum.**"

Ezoterik bilgelik öğreten okullar, temelde diğer okul ya da topluluklardan farksızdır. Aynı insan canlılığı geçerlidir; alfa erkekleri ve alfa kadınları birbiriyle yarışır ve diğer herkes de rahat bir mevki bulmaya çabalar. Buna karşın bizimki gibi bir okul ile sıradan bir okul arasında bir ana fark bulunur. İşimizin doğası rahat olmamıza izin vermez. Özeleştiri ya da özsorgu öğretimizin temel hattıdır ve sürekli şaşırtan bir hareketlilik yaratır.

Bir parça da olsa, sizi ruhani yola iten utancın azabını hissederseniz, onu izleyin. Bir kez bile düşünmediğiniz yerlere yönleneceksiniz ve bir süre sonra nerede olduğunuzu tanımlayamaz olacaksınız.

V

77

T E S L İ M İ Y E T

Güzelliğe isteyerek, güce istemeyerek teslim olunur.
Hazret İnayet Han

Varlığı arzularsan,
Yüce Tanrı'yla birlik olmak istersen;
Sevgili'ni ziyaret etmek istersen,
boş ver dünyayı ve varsın olsun.

Teslimiyet sözcüğü İngilizce'de çok keskin imalara sahiptir ve bunların hiçbiri sıcak ya da sevimli değildir. Sözcük üstün bir güç tarafından yönetilme ya da yapmamayı tercih ettiğimiz şeyleri yapmaya zorlanmamız imgelerini uyandırır. Bu İngilizce'dedir. Anladığım kadarıyla diğer dillerde farklıdır. Bir Japon arkadaşım onun dilinde teslim için iki sözcük olduğunu söyledi; anlam olarak birbirlerinden farklı, biri İngilizcedekiyle aynı anlamda ve diğeri "aşkm kucaklamasını kabul etmek" anlamına geliyor. Diğer Asya dilleri de muhte-

melen aynı ayrımı yapıyor; ancak İngilizce'deki anlamlar benim tek bildiklerim ve onlar da her zaman omurgamdan başlayarak bütün bedenimi ürpertiyorlar.

Belki de teslim olma fikri sizin için kolaydır. Öyleyse, ruhani olgunluğunuzu alkışlıyorum. Benim için, Sufi çemberlerinde insanların teslimiyetten bahsettiklerini duyduğumda, örneğin, sevgiliye teslim olma- ilk tepkim, "Anlamadığım bu şeyi yapmamın hiçbir yolu yok!" oldu. Hiç kuşkusuz, "sevgiliye teslim olmak" tümcesi şiirsel bir havaya sahip -ancak benim için gücünüzü bu sevgili karakter kimse, ona devretmeniz anlamında görünüyor.

Aslına bakarsanız, anlattığı şey de tam olarak bu. Ancak, Mistisizm içerisinde kullanıldığında, genelde bir şey anlatıp, bambaşka bir katmanda anlamlanan bazı sözcükler vardır. "Sevgiliye teslim olmak" da bu tümcelerden birisi. Tam da sevgiliye teslim olmaya yüklediğimiz anlamlar vardır -omurgamdan başlayarak ürperten anlamdan bahsediyorum. Ancak, Sufi dilinde anlam oldukça farklıdır.

Vahdet-i Vücut: Sufızm'in İkili Varoluş Evresi

Önceki konuda Pir Vilayet'in "yaşamın ötesinde uyanış" olarak adlandırdığı "düşüncenin olmadığı yer" den bahsetmiştim. Bu yer hakkındaki deneyimlerim kısıtlı ve tamamen aşina olmadığım şeyleri tanımlamakta gönülsüzümdür. Ancak, Sufi metafizikçilerinin asırlardır söylediklerine ciddi olarak güvenirim. Diğer bir anlatımla, kendi anlayışıma güvenmem ancak başkalarının rafine bilgeliğini sizlere sağlamaya çalışıyorum. İngilizce'de, "teslim"in katı alt tonlarım "gönüllü teslim" tümcesini kullanarak yumuşatmaya çalışırız. Gönüllü teslim genelde bir aşk ilişkisine işaret eder (yine de burada, eşimin söylediği gibi, genelde bir kadının daha güçlü,

daha çekici erkeğe olan isteği anlatılır). Ancak bu bölümde ruhaniyet ya da din çerçevesindeki teslimiyetten bahsediyorum ve bu çerçevede genellikle gönüllü teslimiyeti ima ederiz. Burada bile, zavallı insani rızamızın teslimiyetini -Yaratıcının güçlü rızasına- ima ettiğimiz söylenebilir. Sufi için, teslim sözcüğü tamamen farklı bir anlama sahiptir. Bu sebeple Sufiler insanların aynı anda, iki farklı, ancak ortak ve birbirine bağlı evreden birini deneyimlediğine inanırlar. Bu ikili evreye Vahdet-i Vücut -Varoluş Birliği- adını verirler.

Vahdet-i Vücut

Vahdet-i Vücut, tüm yaratılan şeylerin kaynaktan eşit uzaklıkta ve kendi içlerinde ve kendilerinden dolayı bir varlığa sahip olmamalarıdır, ancak yalnızca kendini ifade edebilecekleri özel bir durumdur, daha doğrusu durumsuzluktur. Kendilik -bireylik- bu evrede önemsizdir. Vahdet-i Vücut'u yaşamak için, anlam evresinin ötesine, gerçekliği ayn bilgiler olarak izlemenin ötesine geçmek gerekir ve her ayrı şeyin kaynağına sahip olmasını ve hiçbir şeyin ayrı bir değeri olmamasını, zamansız hiçlik boşluğuyla birleştirmek zorundasınız.

Tüm bunları takip etmek? Güzel! Bu nihai birliğin, şimdi benim de hataya düştüğüm gibi, mistiklerin sık sık yeterince tanımlamakta hataya düştükleri, deneyimidir. Pir Vilayet der ki, bu evre siz onu fark etmeden gelir ve siz onu fark etmeden gider. Diğer Sufiler hiçlik noktası ya da Karanlık evre olarak tanımlarlar. Hepsi Vahdet-i Vücut'un burada olduğu, orada olmadığı; varlığımızda olduğu ve dışarıda arayarak bulamayacağımız, ancak içeriye bakmakla olacağında fikir birliğine varırlar. Tanımlaması zor bir evredir, çünkü sürekli günlük yaşamdaki sözlüğe bakmak zorunda kalırız ve Vahdet-i Vü-

cut normal günlük yaşantımızın ötesindedir. Sufiler metafor kullanarak Vahdet-i Vücut'u tanımlamanın zorluğunu yaşarlar. En yaygın metafor, okyanus ve dalgalardır. Sıradan farkındalık evremizde, Vahdet-i Vücut'u dalgalar şeklinde algılarız; onun bir okyanus olduğunu ve okyanusun kaynak olduğunu ve dalgaların desteği olduğunu görmeyiz. Dalgaları ayrı nesneler olarak algılasak da, okyanustan ayrı tutulamazlar. Ancak dalgaların şekli, boyutu, rengi, duygusal içeriği ile meşgul olduğumuzdan, okyanusu görmekte başarısız oluruz. Meditasyon ve ruhani egzersizlerle okyanusu görebilirsek ve onu -ancak dürüstçe, ancak biraz- dikkat küremize çekilen dalgalarla birleştirirsek, okyanus bütün olmaya başlar. Bu arzu edilen bir evre gibi görünebilir ve öyledir -okyanusla bütün olup, dalgalarla iletişim kuramadığımız zamanlar, hayat işiyle sıradan anlamda meşgul olamamamız hariç. Dalgalarla etkili bir etkileşim kurmak onlara dikkatimizin çoğunu vermemiz demektir. Bu okyanusun varlığından habersizken kolaydır, çünkü yalnızca dalgalar bizim için gerçektir. Ancak okyanusu fark ettiğimizde, bizim için işler bir daha asla aynı olmaz.

Sufiler okyanusa batma evresine Fena ya da yok oluş -olumsuz görünmesine karşın, öyle değildir- adını verirler. Meditasyonlanmda Fenaya ulaşacak kadar yol almama rağmen, Fena'nın çeşitli katmanları olduğunu anlıyorum ve bu sebeple, bu evreye yükselebilecek merdivenin alt basamaklarına değdim; böyle şeyleri anlatmak zor. Ancak, kendi deneyimlerim ne olursa olsun verdiğim tanım az çok Sufi metafizikçilerinkine uyuyor.

Tüm bunların teslimiyetle ne ilgisi var?

Vahdet-i Vücut ya da Varlık Birliği evresine yönelen çeşitli katman ve dereceleri geçtikçe, teslim sözcüğü tamamen yeni bir anlam kazanıyor. Sebep ve sonucun dışındaki bir gerçekliğe olan kuşkuyu durdurmayı göstermeye geliyor. Bir an için, bu yükselişi yapamayacağımızı düşünmeyi bırakalım, yapılması gereken bir yükseliş var ve ilâhi aşk evresini olduğu gibi bilen sonsuz boşluğa teslim olalım. Böylece teslimin bir aşk ilişkisi -gönüllü girilen bir aşk ilişkisi- olduğunu göreceksiniz. Teslim zorlama değildir. Teslim olursunuz, çünkü çabalarınızın başka bir karşılığı yoktur.

Bağımlılığı Aşkla Değiştirmek

Bundan sonra gelenler teslim hakkındaymış gibi görünmeyecek. Ancak öyle. Sigarayı nasıl bıraktığımı anlatacağım. Ya da, daha doğrusu bir bağımlılıktan nasıl kurtulduğumu. Pir Vilayet bir bağımlılıktan vazgeçmenin yapabileceğimiz en güçlü hareket olduğunu söylerdi, sigara içmek bunların en zorlarından birisidir. Kendisinin en ciddi bağımlılığı klasik müzikti, tek olmadığını ekler ve bırakmayı düşündüğünü söylerdi, bağımlılıklar listesi sonsuzdur, derdi. Batı dünyasında sigarayı bırakan son Sufilerden birisi olduğuma inanıyorum. Topluluğa katıldığımda neredeyse herkes sigara içiyordu. Ancak sayımız bir bir azaldı, ta ki yalnız ben ve bir iki kişi kalana dek.

Bırakması zor olsa da, yavaş yavaş bağımlılığımın aptalca olduğunu görmeye başladım. Daha sonra, birden, yaptığım tüm çalışmalar devreye ginmeye başladı. Öğretide kendi kişisel rehberimi buldum; bir inziva rehberliğine inisiye

oldum; sigarayı bırakmak için özel bir şekilde meditasyon yapıyordum. Ve bağımlılığım yok olmaya başladı. Yok oldukça, libidom yeniden etkinlik kazandı (karım bundan hoşlandı). Aynı zamanda, Sufizm'e olan iç bağlılığım güçlendi ve sabitlendi.

Sigara bağımlılığımdan kurtulurken, (herhangi bir bağımlılık olabilirdi) Vahdet-i Vücut'un dalga yönüne daha az bağımlı hale geldim ve okyanus yönünün iç akışına daha açık oldum. Bu okyanus, aynı zamanda aşk okyanusu olduğundan; aşk, yok olan bağımlılığın yerine içimde ortaya çıkmaya başladı.

İlk fark ettiğim şey, **dostluklardan daha fazla keyif aldığım** oldu. Çok sayıda arkadaşımız olduğunu düşünmeyi **se**veriz ve her fırsatta sayısını uydururuz (hadi ama yaptığınızı biliyorum; herkes bunu yapar, gizlice bile olsa). Kimseye değilse de kendimize, diyelim ki, dört gerçek dostumuz ve çok sayıda tanıdığımız olduğunu söyleyebilmek isteriz (biraz çaba harcarsak bu tanıdıklar anında dostlara dönüşebilirler). Derinlerde bir yerde, bu insanların gerçekten de dostluğu anladığımız şekilde dostlarımız olup olmadığını gizlice merak ederiz, nedense (bu da beni, dostluğun ne olduğunu gerçekten anlasaydık, çoğumuzun tek gerçek dostla yetinebileceğine inanmaya yöneltiyor).

Birimizi diğerinden ayıran algımız, yaşayabileceğimiz dostlukların derinliğini sınırlıyor. Vahdet-i Vücut'un, Varlık Birliğinin okyanusunun tadına baktıkça -Vahdet-İ Vücut'un dalgalarından özgür kaldıkça-, başka bir insanın bizden ayrı olmadığını, ancak bizim bir parçamız olduğunu anlamaya başlıyoruz. Bu yüzden kendimi sigara içme bağımlılığından aşama aşama kurtardıkça, bunun hoş bir yan etkisini keşfettim; dostlukların potansiyel olarak hiç elde edemediğim hal-

de (reddedilme korkusundan olsa gerek) olgunlaşabileceğini biliyordum. Ancak geliştikçe, reddedilme konusunda daha az kaygılanmaya başladım ve ilişkilerde şansımı denemeye isteklendim. Ve bu mutlu sonuçlar verdi. Öyle oldu çünkü kendimi teslimiyetin doğal evresine gönüllü olarak verdim.

E G Z E R S İ Z

- 6 -

DİZ ÇÖKME VE TESLİM OLMA

Teslimiyetin bu doğal evresini nasıl ilerletiriz? Size bir öneri: Giinde en az bir kere başınızı yere koyun. Bunu diz çökerek ya da uzanarak yapabilirsiniz. Bu hareketi dualarınızın bir parçası (İslam'da ya da Budizm'de olduğu gibi) yapın, ya da basitçe ruhunuzu Tanrı'ya bandırıyormuşsunuz gibi bir fiziksel kabul olarak görün. Günlük egzersiziniz nasıl olursa olsun, yalnızca birkaç dakikalık yansıma bile olsa, bu listeye diz çökmeyi de ekleyin. Bunu çok faydalı bulacaksınız. Diz çökme vücuda kontrolün onda olmadığını anlatır; akla ise daha büyük bir güç önünde eğilmenin normal olduğunu; ruha belirli ruhani prensipleri kabul ettiğinizi ve sembolik olduğu kadar gerçekte de başınızı kalbin altına koyduğunuzu ve varlığınızın en büyük karakteristiklerinden birinin kalbiniz olduğu gerçeğini vurgular.

Teslimiyetin doğal evresini elde etmekten başka bakış açıları da vardır. "Sufi mistiği için, erkek ve kadın arasındaki farkın cinsiyetle alakası yoktur." diyerek söyleyeceklerime başlamalıyım. Sufiler "erili" yaratıcı güç ve "dişili" kabul edici güç olarak görürler. Bu iki güce Arap adları olan

Celal ve Cemal adlarını vermişlerdir. Celal ve Cemal arasında Kemal evresi yer alır.

Kemal, mükemmeliyet olarak tercüme edilebilir, ancak anlaması güç bir evredir. Buny mükemmel heyecan anı olarak düşünün. Sık sık, havaya zıplayıp topu atmak üzere olan bir basketbol oyuncusu örneğini kullanırım. Basketbol oyuncusunun ne alçaldığı, ne yükseldiği bir an vardır, ne topu atar ne de atmaz. İşte bu mükemmel heyecan anıdır; Kemal'dir. Sufi metafizikçiler ilâhi olanın yaratıcı etkisini tanımlarken, Yaratan Tanrıyı Celal, Yaratılan Evreni Cemal; bu ikisinin buluşmasını ise Kemal -Mükemmeliyet- olarak tanımlarlar. Sufilerin bakışıyla, teslim olmak için kadınsı olmalı, kendinizdeki Cemal yönünü geliştirmeli; ilâhi amaca duyarlı olmalısınız.

Dahası, teslim olmak için öncelikle nurdan varlık olduğunuzu kabul etmelisiniz. Bu farkındalığa vardığınızda, Sevgili, nurunuza kendi nurundan katar, birleşmenin doğal süreci başlar ve teslimiyet kolaylaşır.

Bhagavad-Gita'nın son satırlarında Arjuna der ki:

> "inayetinde nurumu hatırladım ve şimdi o benim düşüm. Artık endişem yok, inancım sağlam; ve artık diyebilirim ki 'Sen olacaksın."'

Teslimiyetin üstünkörü bir davranış olmadığını ve herhangi birisinin yapabileceği basit bir iş gibi yapılamayacağını görebilirsiniz (birinin neden bunu yapmak isteyeceğini merak edebilirsiniz!). Kendimizi nurdan varlıklar olarak kabul etmek, teslimiyet dünyasına bir erişim yoludur. Bu kapıyı açmak, onu açık tutmak, hayatımızın ciddi meselelerinden birisidir, ya da öyle olmalıdır. Ancak bu kolay bir mesele değildir. Size bunu elde edebilmeniz için bir ruhani "nur" egzersizi vereyim. Bu ilk öğrendiğim ruhani egzersizdir. Sadedir, etkilidir ve hala yaptığım bir egzersizdir. Sade olanı severim.

E G Z E R S İ Z

– 7 –

NURDAN BİR VARLIKSINIZ

Evrenin, erişebileceğiniz nurdan, muazzam bir okyanus olduğunu hayal edin. Bunu hayal edebildiğinizde yalnızca nefes alırı (nefesinize dikkat etmeyin; yalnızca nefes alın). Nefes alırken, kafanızda kâinatın sonsuz berrak nurunun bir parçasını çizdiğinizi hayal edin. Kalbinizin derinliklerindeki çakra zirvesine çizdiğinizi hayal edin (göğsünüzün ortasındaki fiziksel kalbinizden bahsetmiyorum; kalbinizin merkezinden bahsediyorum). Bu nuru kalbinize bir kez çizdikten sonra, bununla bir şey yapmanız gerekir. Bu yüzden, nefes verirken, kalp çakranızdaki esas enerjiyi, berrak nuru, auranızın nurunu artıran altın nura dönüştürün. İşte oldu: Herkesin yapabileceği güzel, basit ve etkili bir egzersiz.

Peki, bunun ne yararı olacak? Ne yaptığınıza bakalım. Önce evrenin nurdan meydana geldiği düşüncesini kabul ettiniz (bu aşamada bunun ne anlama geldiğinden çok emin olmayabilirsiniz, ancak şimdilik fikri kabul ettiniz). Daha sonra, belki bu ışıkla bir şeyler yapabileceğinizi fark ettiniz (veya etmediniz, belki de bunun hepsi saçmalık - ancak kaybedecek neyiniz var?). Daha sonra belki de vücudunuzun sadece protein ve lif tüketen, nevroz taşıyan

bir mekanizmadan fazlası olduğunu anladınız. Aslında, taç çakrası ve kalp çakrası gibi en az iki enerji merkezi olduğunu anladınız. Daha sonra bu iki enerji merkezinin önemli bir şey yapabilme potansiyeli olduğunu fark ettiniz. Daha sonra enerjinizi nefesinizle yönlendirebileceğinizi fark ettiniz (belki bunu yönlendirirken yalnızca rol yapıyordunuz, ancak muhtemelen aynı zamanda, hey, belki de işe yarar diye düşünüyordunuz). Ve son olarak, kendinize vücudunuzdan daha fazlası olduğunuzu ve yalnız azminizi kullanarak parlaklığını artırabileceğiniz auranızın olduğunu itiraf ettiniz.

Bunların gerçek olduğuna dair ya da size gerçekten bir şey olduğuna dair hiçbir fikriniz yok -ancak bu kulağa hoş geliyor ve belki işe yaradı ve belki de bu yüzden bir süre daha bunları yapacaksınız.

Yalnızca basit olması gereken bir egzersiz için bir hayli şey söyledim, sizce de öyle değil mi?

E G Z E R S İ Z

- 8 -

NUR ENERJİSİNİ DÖNÜŞTÜRMEK

Bu çalışmanın etkinliğini aşağıdakileri ekleyerek artırabilirsiniz (yalnızca hareketsiz şekilde otururken yapılabilir): Önceki gibi, kâinatın berrak nurunu kalbinizdeki taç çakranıza doğru nefes alarak yönlendirin. Bu noktada, nefesinizi tutun ve gözlerinizi kafanıza döndürüp üçüncü göze odaklanırken, dilinizin ucunu damağınızın yumuşak yerine değdirin. Aynı anda varlığınıza dolan nurun, vücudunuzdaki tüm moleküllere işlediğini, onlara verdiğiniz taze enerjiyle hareketlendiğini ve köpürdüğünü hayal edin. Nefesinizi uzun süre tutmayın; rahatsız olmanıza gerek yok. Şimdi, dilinizi ve gözbebeklerinizi gevşetin ve tüm nur enerjisini kalbinizin gözünde odaklarken ve auranızı bu altın nurla genişletip, ona enerji kazandırırken, kalbinizden nefes verin.

Nurdan varlıklar olduğumuzu belirli bir süre aklımızda tutmak zordur. Çünkü sürekli, maddeden oluşan, yürüyen, konuşan, nefes alan talancılar olduğumuz, benzer talancılarla dolu bu evrene düştüğümüz ve dünyaya özgü bir parça hareket için birbirimizle yarıştığımız düşüncesiyle her gün

bombardımana tutuluyoruz. Son anlattığıma benzer egzersizler yapmak bu düşüncenin üstesinden gelmede yardımcı olur.

Nurdan varlıklar olduğunun farkında olan kişilerle vakit geçirmeyi yararlı bulacaksınız. Basitçe inzivaya çekilerek bu amaca ulaşmak mümkündür ve bunu yaparken ruhani evrenizi başarıyla geliştirebilirsiniz; birçok içten, inziva hayatı yaşayan kutsal adama ve kadına bakın. Nedense, bana hep kendini kırbaçlamanın bir şekli olarak göründü. Gerçekten gerekli sayılmaz; ve Sufizm inzivayı en fazla kırk günle sınırlandırıyor. Ancak bu sürede bazı sıradışı bireyler için bazen ayrıcalıklar yapılabiliyor.

Sufi öğretisinin mertebelerinde mutlaka kendilerini ayrı tutanlar vardır (bu diğer öğretilerde de mevcuttur). Ruhani öğretilere kapılan insanlar genelde ilginç erkek ya da kadınlardır. Özel konulara odaklanan gruplarda, her zaman kendimi rahatsız hissettim. Bir şeyleri yanlış yaptığımın söylenmesini hala bekliyorum. Sonuçta, benim hayat deneyimim basitçe, etrafımdakilerin anlayışıyla dalga geçmeyen şeyler yapmamdan ibaretti. Bu tutumum da doğal olarak bende, bu dünyadaki davranışlarımı değiştirmeme yönelik uyaranlara direnç gösteren kaim bir kabuk yarattı. Normal sosyal koşullarda tamamen rahat görünenler bile, genelde, toplumun sık sık vardığı çok hassas yargılardan korkarlar. Hayatta çok başarılı olan, herkes hakkında tamamen rahat davranabilen -sosyal olarak bir gün olabileceğimden çok daha usta- birkaç öğrencim var, ancak benliklerimizi birlikte keşfederken, kaygılandıkları dünyadan basit korkularını bile artık gizleyemiyorlar.

Ayrı Olmama Korkusu

Muhtemelen herkesin içinde dünyaya ilişkin ve onun tüm zorlukları ve yargılarına dair bir korku vardır. Elbette etrafındaki insanların yalnızca kullanılmak üzere var olduğunu düşünenler için bu doğru olmayabilir (ya da doğruysa, bizim anladığımızdan çok daha farklı bir şekilde doğrudur). Kim olduklarını ve burada ne yaptıklarını arayan ve temelde iyi olan insanlar için doğrudur demek istiyorum.

Ruhlarımız da dâhil, kişisel alanlarımızı savunmakla meşgul, sınırları kesin çizilmiş, ayrı, farklı kişiler gibi davrandığımız sürece, bu sınırları kaldırmak zor bir mücadele olacakta.

Bu yüzden, kendimizi nurdan varlıklar olarak düşünmeye çalışınca, bir tehlike hissine kapılırız. Sınırlarımız dağılacak gibi olur; bizi diğerlerinden ayıracak yeterince deri yoktur aramızda; kendi ışıklarımızla başkalarınınkini kolayca ayıramayacağımız, çok belirgin olarak tanımlanamayan ışınlar vardır. Sık sık, başkalarıyla meditasyon yapıp, yukarıda anlattığım gibi ışık egzersizleri uyguladıkça, birden çevremizdeki herkesin aynı şeyi yaptığının farkına varırız; herkesin bir diğerine karıştığım, artık kesin sınırlarla ayrı olmadığımızı fark ederiz -ve gözümüz korkar, tereddüte kapılırız, çünkü kişisel sırlarımızı ve birey olarak eşsiz olma hissimizi koruması için o sınırlara güvenmişi zdir...

Yine de, Sufilerin (ve diğer ruhani öğretilerin) bilgeliğini kabul etmelerine ve kendilerinin ayrı bireyler olduğunu bildikleri halde, birbiriyle iç içe geçerek, bireylerin engin denizine batmalarına izin verirsek, o zaman hayatın en büyük hazinelerinden biriyle karşı karşıya geliriz; akraba ruhların akrabalığı. Uçsuz bucaksız bir gerçekliğe sizi destekleyen erkek ve kız kardeşlerinizle ulaştığınızı ve rekabet etmediğinizi,

çünkü siz ve onlar birbirinizin içinde ve birbiriniz için var olduğunu keşfedersiniz. Bu farkındalık büyük gücün tohumlarını içerir; hepimiz buna sahip olsaydık, ayrılığın illüzyonunun toplumumuzun tümünde yarattığı temel anlaşmazlığı büyük adımlarla iyileştirebilirdik.

Ruhani yolda ilerledikçe, yukarıda anlattıklarımın kısa deneyimlerine -kökleşmiş korumalarımızın hemen reddetmeyi deneteceği deneyimlere- sahip olduğunuzu fark edeceksiniz. Geliştirdiğimiz en güçlü savunma mekanizmalarından biri, beklenmedik durumlarda bizi aceleci davranmaktan korur. Bir aldanma ya da telaş sezdiğinizi düşünürsünüz; ne olduğunu bilmezsiniz ama olduğuna eminsinizdir. Temel deneyimleriniz size her yeni deneyime şüpheyle bakılması gerektiğini öğretti; bu yüzden, ışık varlığınızın başkalarının ışık varlıklarıyla birleşmesini hissettiğinizde, bir hainlik olduğunu düşünmeniz normaldir. "Bu benim başıma gelmek için fazla iyi!" diye çığlık atarsınız ya da "Her nasılsa -nasıl olduğunu bulamadım- oyuna geliyorum ve başıma çok kötü bir şey gelmek üzere!" diye düşünürsünüz.

Bu son derece doğal bir tepkidir; fiziksel korumalarınız henüz anlayamadığınız bir deneyime karşı otomatik olarak devreye girerek telaş yaratır. Sonuçta, ayrı bir varlık olabilmek için sıkı çalıştınız ve birden, özünüz, tüm bu zorluklarla kazanılmış zırhınızı bir kenara bırakmanızı ve ışığın kristal yapısına dönüşmenizi istiyor. Bu, istemek için çok fazla!

Bu aşamadan geçerken kendinize karşı anlayışlı olun. Bir ruhani rehberiniz varsa, ilerleyişinizi sürekli birlikte kontrol edin.

Özlem Dönüşümü

Sevgiliye olan özlemi karşı konulmaz hale geîip, hissetti-

ğimiz aşk ateşini başka hiçbir şey söndüremediğinde karşımıza çıkan gönüllü teslimiyet konusuna geri döndük. Birlik okyanusuyla birleşme ihtiyacımız diğer tüm ihtiyaçlarımızın ve arzularımızın önüne geçer ve olduğumuz âşık için tek mümkün şey halini alır.

Sufi şair Mevlana'nın şiirlerini okusaydınız, az önce açıkladığım duygularla karşı karşıya gelirdiniz. Hatta Sufizm'in asırlar boyu yarattığı tüm estetik edebiyat bu hissi kaplar.

Bu özlemi paylaşmak isterseniz, kendinize "**Özlem Düğmesini nasıl açarım?**" diye sormanız gerekir. îyi bir sorudur. Yıllardır kendime sorduğum sorudur. Ve sonra, bir gün, tamamen kendiliğinden, Özlem Düğmem açıldı -muhtemelen yukarıdaki heyecanlı paragrafın önermeye meyilli olduğu kadar yoğun değil, ancak kesinlikle açılmıştı. Bugün, beni birlik olmaya iten şey reddedemeyeceğim, reddetmek de istemediğim bir zorunluluğa dönüştü. Ama düğmeyi açmayı nasıl başardığım konusunda hiçbir fikrim yok.

Sevgiliye özlem her birimizin içindedir. Bir anlamda, tüm varlığımızın kaynağına, kozmik ana rahmine dönüş arzusudur. Bu özlem, mistikliğe yatkın olanda, diğerlerimizde olduğundan daha yüzeydedir. Özleme erişmek ve sonunda teslim olmak için mistik olanın bile belirli bir eğitim görmesi -ve eğitimden uzaklaşması- şarttır. Bu kitabın temalarından birisi de şudur: özlemin içimizde başlamasına ve varoluş deneyimimizin parçası olmasına izin vermeliyiz. Özlem Düğmesi hepimizin içinde etkinleştirilmemiş halde yatar; zorluk onu oluşturmakta değildir -o tüm zaman boyunca oradadır- ama etkinleştirebilmek için nerede olduğunu bulmaktadır. Onu nasıl bulabiliriz? Kafanızı yere koyup Tanrı'ya nerede olduğunu sorabilirsiniz. Bunu günlük egzersize dönüştürün; sonunda bir şeyler ortaya çıkacaktır.

Nihayetinde, teslimiyet biz vücut bulmadan ettiğimiz

hizmet yemininin tekerrürüdür. Ruhani varlıklarız, bu evrene deneyimlemek, bildirmek, tekâmül etmek için bu gezegeni ziyaret ediyoruz. Gelmeden önce, doğduğumuzda, orijinal, doğum öncesi gayemizi tamamlamak için yemin ettik. Bu dünyayı öğrenim alanı olarak görmek, ruhumuzun kendini ve yaratıcısını tanıma arzusuna teslim olmak, sözümüzü yerine getirmemizde yardımcı olacak.

Şimdi başınızı yere koyun.

V I

YOLA ÇIKMAK

Her şeyi denemeye cesaret eden cesurdur; yeni yolda adım atmaya çekinen korkaktır; zevk ve arzu dalgalarında yüzen aptaldır; her şeyi deneyen, ancak varış noktasından uzaklaşmadan yolda kalan bilgedir.

Hazret İnayat Han

Önceki gün bir arkadaşımla sohbet ederken birden şunu sordu: "**Ruhani yolu izlerken belirli bir aydınlanma evresine eriştiğinde ne olur?**"

"**Mağlup olurum,**" dedim "**Bu, muhtemelen daha çok çalışma demektir**". Arkadaşım "**Ciddiyim**" diye cevapladı. "**Mistik olursan-ne olur?**"

Ona baktım,. "**Sen de öyle olduğunu söylüyordun**", diye yanıtladım.

"**Artık değilim**".

Sonra anladım. "**Ufkun açıldı, diyorsun,**" dedim.

"**Sanırım öyle oldu.**"

Dünyayı algılayışıyla ilgili içsel anlayışındaki bu genişlemenin etkisini konuşmaya devam ettik. Hayatımızın herhangi bir noktasında, ufak teknik değişikliklere tabi olarak bildiklerimizin orada olanlar olduğunu düşünmeye meyilliyizdir ve arkadaşımın bakış açısı da radikal olarak yeni değişmişti. Diğer bir deyişle, evren görüşümüz ne olursa olsun, sınırlarının taşa yazılı ya da en azından tahtaya kazılı olduğunu düşünmeye meyilliyizdir.

farkındalığımızı artırma fikrine yapmacık saygı duyuyor olabiliriz; muhtemelen etrafımızda farkındalığı bizimkinden daha gelişmiş (yine de çok fazla değil!) insanlar olduğunu kabul ederiz; hatta Himalayalar'da ve diğer uzak yerlerde Tanrıya temas eden (farkındalık, Evrensel Akıl ya da her neyse) sıra dışı varlıklar olduğunu kabul edebiliriz. Ancak sınırlarımızı kendi başımıza geliştirmeyi denemek için zorlandığımızda, "**Bunu yapamam ve hatta yapabilseydim, gerçekten neler** olduğuna **inanacağımdan emin değilim**" diye ağlardık. Ve bunu böylece bırakırdık. Aklımız değişimin farkındalığımızda olduğuna inanmak istemez. Bu düşünce çok üzücü. Ufku açılmış arkadaşımla derdimiz buydu. Ruhani bir noktadaki harika değişimi yaşamış ve bu onun kafasını karıştırmış. Bildiğini düşündüğü her şeyden fazlası olduğunu keşfetmiş -dünya farkındalığı biraz artmış ve genişlemiş- ama yaşadığı her şeyin "**fazlalaşması**" ile nasıl baş edeceğini bilememiş. Ailesi de ondan memnun değilmiş. Değişmiş ve değişmemek için elinden gelenin en iyisini yapmasına rağmen, farklı davranıyormuş -ve hatta ruhani olarak sofistike aileler bile çocuklarındaki istisnai davranışları kabul etmekte zorluk yaşarlar ve öyle olduğunda kafaları karışır.

Meditasyonlarımızı yapalım; ruhani kitaplar okuyalım ve verdikleri fikirlere sarılalım; hayran olduğumuz ve saygı

duyduğumuz kişilerin derslerine ve seminerlerine katılalım - tüm bunları yapalım ve dönüşüm zamanı geldiğinde, yine de sürpriz olsun. Bu, tüm ruhani sürecin en etkili yanlarından birisi. Bir parçası da, inanıyorum "ki, adetlere saygımız ya da onlara aşkımız. Hangi durumda olursak olalım -farkındalığımızm ya da ruhani farkındalığımızm seviyesi (ya da Sufi terimleriyle, makamı)- bunu bir adete dönüştürmeye meyilliyizdir. Bu giyiniş şeklimiz ya da yürüyüşümüz ya da vücut dilini kullanış şeklimiz ya da muhtemelen bunların bir karşımı olabilir. Ve, bir adet oluştuğunda, iki haftalık bile olsa bunun kalıcı olduğunu düşünürüz.

Bu değişimlerin birinden bir kez geçtikten sonra, bunu yinelemeye istekli olmayabiliriz de. Sonuçta, bayağı yorucudur. Tüm bu değişimin ve yeni adet yaratmanın bir bedeli vardır.

Hafıza ve Süreklilik

Yolda, bahsettiğim tökezletici engellerle karşılaştığımızda nasıl davranmalıyız?

Pir Vilayat hep aynı cevaba sahipti. Her zaman zorlamalıyız, şüphemizi zorlamalıyız, korkumuzu zorlamalıyız, coşkumuzu bile zorlamalıyız. Bu yaklaşımın doğrudanlığını sevdim -şahsen, ruhunuza ne planladığınızı göstermemek gibi, sinsi olmayı da seviyorum. Rehberim "**A**" derse bunun sadece "**Hatırla**" anlamına gelmesini seviyorum. O kadar basit ki, gerçekten ne anlatmak istediğini anlamam uzun sürdü. Sonunda ne dediğini, etkisiyle, fark ettim, "**Yapabileceklerinin sınırlarına dayandığında -sınırların ne olduğunu bilmesen de- kim olduğunu hatırla.**"

Anahtarın hafıza olduğuna inanıyorum. Farklı zamanlarda, geçmişin ruhani anılarını, olabileceği kadar kusursuz

yapılmış meditasyonları, sürpriz şeyler kazandığımız kişisel inzivaları, meditasyondayken arkadaşlar arasında geçen mevcut aşkı yeniden hatırlamaya ihtiyaç duyarız. Bütün bu anılar ve diğerleri bir anı eşiği yaratır ve böylece makam değişikliği, durum değişikliklerinin yaratacağı travmayı aşmamızı sağlar. Bir sonraki evreye geçene kadar yardımcı olur.

Ruhani topluluklarda "yolda olmaktan" bahsetmek yanlış bir adlandırma olur -bu yanlış adlandırma yine de uygundur. Doğumdan ölüme tüm yaşam deneyimimiz yolda olmaktır. Hayatın kendisi bir yolculuktur ve ruhani durumu ne olursa olsun, herkes bu yoldadır; bu yolculuğun farkında olup olmamamız konuyla bağlantısızdır.

Ruhani topluluklarda "yol" dediğimizi "yanıt" ya da "refleks" olarak adlandırmak daha doğrudur. İçimizin derinlerinden bir şey taşar -buna ruhun kendini bilme arzusu diyelim- ve biz yanıt veririz. Çağrı çoğu zaman tanıdık olmayan bir ses ya da tarzda gelse de, uygunsuz yanıt vermeye meyilliyizdir. En yaygın yanıtlardan birisi, bize olmuş olanın olduğundan daha önemli olduğuna dair inançtır. Önemli olmadığını söylemiyorum, önemli, çünkü bize oluyor..Ve biz evrendeki en önemli insanız.

Ancak bir perspektiften bakmak gerekir. İşte size basit bir kural:

Deneyimi istediğiniz her an yeniden oluşturabiliyorsanız bu iyi. Ancak bir kez olursa ve yeniden oluşturamazsanız, bu da olur, ancak bu deneyimi çok ciddiye almayın.

Pir Vilayat'ın bir sözü hepimizi her zaman dünyaya döndürüyordu. Şuydu: "En iyi olduğunuz için değil, uygun olanlar arasında en iyi olduğunuz için seçildiniz." Diğeı bir deyişle, bir usta ya da melek -bu işlere kim bakıyorsa o- uygun olan yeteneklere baktı ve seçebileceği en iyinin siz oldu-

ğuna karar verdi. Şahsen bu fikri yüreklendirici buluyorum. Mahatma Gandhi olmam değil, yalnız ben olmam bekleniyor. Korku, terör, coşku, mest olma,, pişmanlık ve delirdiğinize tam bir inanç da hissedebilirsiniz. Tüm bu tepkiler ve buna benzeyen diğerleri, son derece doğal olan bir iç sürece yanıtlardır.

Biz Batı'dakiler ruhtan köklenen fenomenin doğallığına karşı çok az his taşırız. Ne olduğunu adlandırmak isteriz. Onu kategorize etmek isteriz. Onu şeylerin Batılı kalıbına sokmak isteriz. Bu deneyimi iki şekilde düşünürüz: (1), "Onlar" şeytan ve bizi çiğ çiğ yemek istiyorlar; ya da (2), "Onlar" kutsallar ve ruhlarımızı kurtaracaklar.

Bilim kurgu hikâyelerindeki yaratıklar genelde bu iki kategoriden birine ya da diğerine giriyorlar. Toplumun; sıradışı olayların ya acımasız yaratıkların saldırısı ya da İsa'nın yeniden doğuşu olduğunu düşünme eğilimini yansıtıyorlar. Nadiren, sıradan ve basitçe henüz tanımlanmamış bir şey olduğunu görebiliyoruz. "Bize, henüz ne olduğunu bilmediğimiz garip bir şey oldu" hissiyle kalabilirsek sonraki adıma hazır oluruz: Bu da yeni deneyim hakkında bir şey yapmak.

Çağrı Geldiğinde

Peki, ısrarcı çağrı geldiğinde ne yapacaksınız? Rahibinize ya da hahamınıza mı koşacaksınız? Bu bireyler mistisizm okulunu bitirmiş olsalar ve Kundalininiz -omurganızın tabanına dolanan ve salınmayı bekleyen- açıldığında ne yapacaklarını bilseler dahi, çok yardımları olamayacaktır. Mistisizm eğitimi alan profesyonel rahiplerin arttığını söyleyebilirim ve belki de bunlardan birisini tanıyacak kadar şanslısmızdır. Öyleyse size neler yapacağınızı gösterebilecektir.

Bir terapiste ulaşmaya ne dersiniz, normların dışında bir

şeyler yaşayanların böyle yapması genel kabul görmüştür. Yine de, terapistin de ruhaniyetten anlaması etkili olabilir.

Annenizle, babanızla ya da en iyi arkadaşınızla konuşmaya ne dersiniz? Belki şansınız döner, ancak bundan daha sık olan öncesinden kötü olmanızdır, bunun sebebi de aileniz ve arkadaşlarınızın -her zaman değil- kendi doğa ve değerlerini yansıtmaya alıştıklarından farklı bir insan olmanızı istememeleri kuralıdır. Ve bu kadar üzücüyse, aynı zamanda gerçektir.

Bir hoca bulmak? Onlardan milyonlarcası orada bir yerde, size kristal, meditasyon kaseti, biyo-geribildirim makineleri vs satmayı bekliyorlar -ancak çok azı ruhani çalışmaları oluşturanlar hakkında bir fikir sahibi. Bazıları içten olabilir ancak çok şey sunmayabilirler. Yeterince parlak olabilirler, ancak bunu tüm paranızı almak için yaparlar -ve onların bunu yapmasına izin verirseniz, hakkınızda ne denir?

Tam anlamıyla adil olmuyorum. Ruhaniyet dolarlarınızı almak isteyen bu insanlara, gezegenimizin ruhani gelişiminin bir parçası olarak bakabilirsiniz. Paranızı bu şekilde harcamak istiyorsanız, durmayın. Ancak ruhaniyetin tek boynuzlu at safhasını geçtiğinizde -egzantrik insan ve egzersizlerle uğraşarak-, ne yapüğını bilen, tüm ilgisi banka hesabını nasıl dolduracağı olmayıp sizin gelişiminiz olan, mantıklı bir hocaya ihtiyaç duyacaksınız. Hakiki bir hocanız olmazsa yolda çok ilerleyemezsiniz. Tüm peygamberler böyle hocalara sahiptir (tarih kitaplarına bakmanız yeterli) ve böylece hepsi usta oldular. Birkaç yıl hocasız yapmayı denedim. Kendimi birisinin parmağının ucuna koyma fikri gerçekten canımı sıktı. Ruhaniyet üzerine kitaplar okurdum. Meditasyon yapıyormuş taklidi yaptım. Herkese ne kadar sıkı birisi olduğumu anlattım. Ancak Pir Vilayat'la karşılaşana ve ona hocam olmasını söyleyene kadar hiçbir şey yerine oturmadı. Her ezo-

terik gelenek, hocanın ruhani süreç için şart olduğunu kabul eder, bunun dışında lafı çok uzatmayacağım. İçeriden çağrı geldiğinde böyle bir hocayı nereden bulacaksınız?

Sabırlı olun. Kendinizi sandığınız kadar iyi tanımadığınızı fark edin. Aksi takdirde, böyle bir iç sesinizin olduğunu bilmiş olurdunuz. Burada sabır üstün bir fazilettir. Hocanızın geleceğini bilin. Bunun için alışıldık formül şudur: Öğrencinin hocaya attığı her adımda, hoca öğrenciye on adım atar. Ama sabır başarı getirmez. İçinizden parlamaya başladınız -ve içinizdeki ateşin işareti, bin mil çevrenizdeki her ruhani kaçığı size çekmeye başlar. Gerçek hocanız hemen kapınıza gelip, "Hadi gidelim!" demez.

İlk olarak, bu kaçıklar çemberinden sıyrılmayı bilmeniz lazım; gelecek hocanız başka bir ruhani boyutta oturup sizin ayırt edebilmeyi öğrenmenizi bekliyor olacaktır. Sizi kendisine çekiyor dahi olsa, hocanızı hala kendiniz aramak durumundasınız. Bu ortak bir sorumluluktur. Sabırlı olsun. Gayenizi kafanızda net olarak belirleyin. Sakin olun. Sonra aradığınız insan gelecek. Gerçek bir hoca buldunuz diyelim. Bu insanla uyuştuğunuzu düşüneceksiniz ve diyeceksiniz ki, "Öğrenciniz olmak istiyorum. Lütfen başlamama önayak olun."

Ve hoca diyecektir ki, "Hayır."

Bu durumda iki seçeneğiniz var. Hocanın bir hata yaptığını düşünerek, gücenme duygusuyla ezileceksiniz ve bir gün bu hocaya neyin ne olduğunu göstereceksiniz.

Ya da ısrar edeceksiniz.

Gücenme duygusuyla ezildiyseniz, hoca sizi reddetmekte haklıydı.

Israr ederseniz ve sonunda hoca tamam derse, sizi deniyordur.

Ama tüm ısrarınıza rağmen, hoca hala hayır diyorsa, sebebini öğrenmelisiniz. Genelde iki sebep vardır. İlki kendi ge-

lişiminiz göz önünde bulundurulduğunda, yanlış ruhani inancın hocasını seçtiniz; örneğin Budist birisine ihtiyacınız vardı ve Vedanta'yla çalışmak istediniz.

İkinci sebep ise, gerçekten ihtiyacınız olan şeyin terapist olduğunu gösteriyor. Genelde, her zaman olmasa da, hoca neden reddettiğini söyler. Öğretiler arasındaki fark üzerine çeşitli araştırmalar yapmaya hazır olun. Hocalar öğrencilerini seçerken gerçekten anlaşılmaz davranabilir. Bir kadın, Pir Vilayat'a onun şeyhleri tarafından eğitilmek istediğini sürekli söylüyordu.

Sonunda tek bir şartla bunu kabul etti ve o ana kadar onu reddetmeyi sürdürdü, bu şart ise karşılığında evini temizlemesiydi. Kadının evinin kirli olup olmadığını bildiğinden emin değildim, ancak ortadaki durum buydu.

Haftalar, sonra aylar geçti ve kadın hala kendi evini temizlememişti. Bir grup Sufi, sonunda ona yardım etmeye geldiler. Geldikleri için teşekkür etmesine rağmen, evini temizlemeleri için yaptıkları her hareketi engelledi. Bildiğim kadarıyla hala eğitime başlamış değil. Onun gerçekten ihtiyacı olan şey bir terapistti. Ayrıca bildiğim kadarıyla, hala bir terapiste gitmiş değil. Umarım evini temizlemiştir. Terapiden bahsederek keyfinizi mi kaçırıyorum? Çağrıyı almanız, kararlı olmanız anlamına gelmez.

Umarım evini temizlemiştir. Terapiyi hatırlatarak keyfinizi mi kaçırıyorum? Çağrıyı almanız, kararlı olmanız anlamına gelmez. Ben kesinlikle değildim. İkmal eden melek belli ki duygusal kararlılığa önem vermiyor. Hal böyleyken, ezoterik çalışma duygusal kararlılığa kesin bir ihtiyaç duymuyor. İkmal edici meleğin buna alışık olmaması benim için bir gizem, ancak durum böyle. Hocanız "Git terapi al ve sonra beni gör" derse -bunu yapın. Hocanız "Yolunun Santa Fe'de yaşayan Ute şamanda olduğunu düşünüyorum." derse Ute

şamanı görün. Son tahlilde, sorun yok. Hepimiz aynı aileye mensubuz.

Hoca tarafından bir kez kabul edildiğinizde teşekkür edin ve hoca ne derse onu yapın. Hocadan hayatınızı baştan düzenlemesini istemeyin; maddiyatınızı düzeltmesini istemeyin; erkek ya da kız arkadaşınızla kavga ettikten sonra, onunla konuşmasını istemeyin.

Hocanızın görevi nedir? Ruhani öğütler vermektir. Sufizm'de şeyh ve mürit (öğrenci anlamına gelir) arasındaki ilişki hakkında iki ayrı düşünce okulu bulunur. Bir düşünce okulu, şeyhin mürit hakkında bilinmesi gereken ne varsa bilmesine dayanırken, diğeri şeyh ve mürit arasında belli bir ayrılığın geçerli olmasına dayanır. Benimsenen tavır daha çok hocanın kişiliğinden kaynaklandığı için bin yıldır süren tartışmalar muhtemelen hiçbir zaman çözülmeyecek, Karım ve ben öğrencilerimizin hayatları hakkında bayağı çok bilgiye sahibiz, ancak iş kişisel mizaçla ilgili sorunlar olduğunda, kesin tarafsızlığa gayret gösteriyoruz. Pir Vilayat'm aşla kişisel tavsiye vermeme üzerine görüşünü izlemeye çalışıyoruz. Bu bizim için işe yarıyor.

Sufi yoluna çıktığınızda, genelde basit açıklamalar yapılır ve bir ya da iki kişisel egzersiz verilir. Daha sonra asıl iş başlar, aklınızı çalışmada tutmak ve size verilen meditasyonları gerçekten yapmak.

Başta nispeten kolay görünebilir. Ve bir şekilde öyledir. Normalde yalnızca gününüzün on beş ya da yirmi dakikasından fazlasını almayacak egzersizleri yapmanız istenir; genelde bunları sabah yapmanız beklenir. Bu yeni başlayanların egzersizleri genelde tek bir Hintçe ya da Sanskritçe ya da Arapça sözcüğün ya da sözcük dizisinin tekrarlarını içerir. Başta bu garip görünebilir, ama alışırsınız ve gerçekten o kadar zor değildir.

Sorun şurada: Egzersizler gerçekten işe yarar. Kişiliğiniz değişmeye başlar. Bu sinir bozucu olabilir, çünkü değişim öyle inceliklidir ki hemen hemen hiç fark etmezsiniz -ta ki meditasyonu yapmamak için iyi bir bahane bulana kadar, daha sonra, sonraki meditasyonu yapmamak için iyi bir bahane bulursunuz ve sonra böyle devam eder... Kişiliğinizin baş kaldırdığına dair alabileceğiniz ilk işaret budur; egzersizler gizli bir şekilde etki ediyordur ve kişiliğiniz hayatınızdan bu sinir bozucu etkileri uzaklaştırmak için gizli gizli çalışır.

Aşk ve Hizmet Yolları

Sufizmde aşk ve görev yollarını birbirinden ayırırız. Ruhaniyetin bu iki yolu arasındaki farkı anlamam uzun bir süre aldı. Başta insanların Pir Vilayat'ın görüntüsü karşısında neden eridiklerini, mest olmuş bir şekilde konuşmalarını dinlediklerini ve sonunda söylediği tek bir kelimeyi bile hatırlamadıklarını anlamıyordum. Dürüst olmak gerekirse, bunu hala çözebilmiş değilim. Zamanında kitaplardaki tanımlara bakarak kendime "Demek bu yüzdenmiş! Aşk yolundalar ve hocaya adanmak öncelikli odak. Sonradan bu Tanrı'ya adanmakla değişecek!" diyordum. Ama yine de gerçekten anlamadım. Şimdi, her nasılsa, belirli bir ruhani öğretiye liderin karizması sebebiyle çekim duyan insanlar olduğunu görüyorum. Bu insanlar aşk yolunun peşinde koşan insanlar. Aynı zamanda az sayıda insan da belirli bir ruhani öğretiye, insanlara hizmet etmenin, topluma hizmet etmenin, Tanrı'ya hizmet etmenin kendi hayatlarındaki gaye olduğunu ve bu gayeyi orada gerçekleştirebileceklerini fark ettiklerinden çekim duyuyorlar. Her iki yol da eşit geçerliliktedir; ilki aşk yolu ve ikincisi de hizmet yoludur.

Birinden diğerinde olmanın belirgin bir yararı yoktur.

Doğru yol, sizin uygun olduğunuz yoldur; size uygundur ve iyi hissettirir ve ihtiyaç duyduğunuz tüm sebepler bunlardır. Yolda olmak kötü hissettiriyorsa, çıkmalı ve önceden ne yapıyorsanız, ona dönmelisiniz. Çoğu böyle yapar ve bunda sorun yoktur. Yine de unutmayın, yaşadığınız rahatsızlık hissi yolculuktaki egonuzun protestolardan kökleniyor olabilir. Durum böyleyse, bunun üzerinde çalışmanız gerekiyor. Üzerinde oldukları yolun doğruluğundan bir an bile şüphe etmemiş insanlar tanıdım -ama çok değil ve bazen onların hissettikleri hakkında şüphelerim oldu. Sürekli soru soran ve şüphelenen öğrenci çok daha yaygındır; şüphelenmek ve soru sormak, meditasyonlara dikkat etmek kadar, ruhani yolun bir parçasıdır.

Aktarım İhtiyacı

Bir hoca bulmanızda ve bir topluluğa katılmanızda neden bu kadar ısrar olduğuna dair son bir söz. Bu kelime aktarım. Bir öğrenci daha önce bu bilgi ve deneyimi edinmiş kişinin önünde sadece oturarak bile o bilgi ve deneyimden bir parça edinebilir. Bu hokus pokus gibi geliyor ama gerçekten işe yarıyor.

Dahası, bir hocaya ihtiyacınız vardır, çünkü nereye gideceğinizi ya da oraya nasıl gideceğinizi pek bilmezsiniz. Pir Vilayat'ın babası ve zümremizin kurucusu Pir Mürşit Inayat Han bunu şöyle açıkladı:

> "Kişi hayatın amacına kişisel rehberi olmadan ulaşabilir, ancak böyle yapmanın pusulasız bir geminin okyanusu geçmesinden farkı yoktur. Başlamak için, kişi kendisini ruhani bir rehbere emanet etmelidir."

Diğer bir deyişle: Okyanusu pusulasız geçebilirsiniz, ancak muhtemelen bu mümkün olmaz -o yüzden denemeye ne hacet? Hocaya ihtiyacınız olması için üçüncü sebep de -bu kez bana güvenmeniz gerek- ruhani öğretide, hoca ve öğrenci arasında, bu tür bir ilişki dışında bulamayacağınız sihirli bir bağ kurulur. Bu iki insanın bir arada olması için eşsiz bir yoldur ve bir kez bunu yaşadığınızda, bunu bırakıp gitmekte oldukça isteksiz olacaksınız. İlaveten, asırlardır devir olan bu şeyle bağlantı kurarsınız. Hatta bu bireysel bağdan daha önemli olabilir. Ama sonunda kendinizden sorumlu olan sizsiniz. Kendi başınıza yapmaya karar verirseniz, öyle yapın. Yolunuzun kariyeriniz üzerine çalışmaka olduğunu düşünüyorsanız ve ruhani şeyleri sonraya saklıyorsanız, sizin için işe yarayan budur. Kararlarınız hayatınızın şeklidir, HAYATIMIZDIR ve aynı zamanda sorumluluğunuzdur. Ama ruhaniyete çağrıyı duymak büyük bir kutsanıştır ve fikrimce böyle bir çağrıya yanıt vermemek büyük bir utançtır.

Yanıt verirseniz, kutsanış öngöremeyeceğiniz, ama asla pişman olmayacağınız şekilde sürer gider.

V I I

G E L E C E Ğ E D Ö N Ü Ş

Tüm evren bir sarkaç gibi hareket eder: Gelecek ve geçmiş, fanilik ve ölümsüzlük, insan ve ilâhi olan. Geleceği yaratan bu iki kutup arasında, hiç durmadan ileri geri giden diyalogdur, inanıyorum ki gelecek sadece bizi bekleyen bir şey değildir. O, geçmişte, geleceğe ait olan şeylerin ortaya çıkarılmasıyla inşaa edilmiştir, her alanda devam eden bir ilerleyiştir. Her bireyin, geliştiren, hayal eden, bilinçli katılımıyla oluşur. Benim ruhani evrim dediğim budur.

Pir Vilayat Han, Uyanış: Bir Sufi Deneyimi

Macide ve ben evlendiğimizde, töreni yapan şeyh dedi ki: "**İlişkiniz hakkındaki en dikkate değer şey ikinizin bilfiil birbirinizi bulmasıdır.**"

Bunu evlerinde işleyen dört dörtlük bir önceden varış şe-

ması olmadığı anlamına yordum -böylece belki de belirli bir rastgelelik haddi var. Tüm geçmiş, şu an ve gelecek olayların Vahdet-i Vücut varlığının okyanusunda "şimdi" var oldukları Sufi konseptiyle, geleceği hiçbirimizin yaratmadığı fikrim birleştirince, bir değil, birçok muhtemel geleceğin "anılar"ına sahip olduğumuzu çıkarıyorum. Bunlar potansiyel anılar; bazıları diğerlerinden fazla potansiyele sahiptir, ancak her şeye rağmen bunların hepsi gelecek potansiyeli taşımaz. Bu potansiyel gelecek anılarının varlığının, normalde "dejavu" adını verdiğimiz hayati deneyimi başlattığına inanıyorum.

Hazret Inayat Han, bir seferinde rüya âleminin de içinde olduğumuz âlem kadar gerçek olduğunu söylemişti. "Yalnız bu dünyayla meşgul olduğumuz ve diğerlerinden ayrı olduğumuzu düşündüğümüz için, diğer dünyanın eşdeğer geçerliliği olduğuna inanmıyoruz" dedi.

Pir, Sufizm'in Cin Dünyası ve Melek Dünyası dediği şeylerin de bu dünyayla eşdeğer geçerliliği olduğunu ve bunlarla özellikle bağımız olmadığını, çünkü o dünyalara göre bizim de uykuda olduğumuzu söyleyerek devam etti. Bu dünyalara uyanabilenlerin yalnız mistiklerden olabileceğini ve bunun yolunun yetenek ve vizyon kazanma ile mümkün olduğunu anlattı.

Hazret İnayat Han'ın tüm boyutların eşdeğer geçerliliği olması hakkında söyledikleri, dejâ vu uzay zaman gerçekliğimizin uyandırıcı düzleminde ilginç bir husus olsa da, gerçek mistiğin farkındalığmın daimi ve yaygın hammaddesidir ve muhtemelen yararlılarından birisidir. (Benim başıma sürekli geliyor ancak sizin için rahatsız edici olabilir.)

Bir seferinde, Macide ve ben Hindistan'da Pir Vilayat için bir tur grubunu yönetirken, Baba Sitaram Das Onkarnath (artık yaşamıyor, ancak zamanında Hindistan'ın en büyük azizlerinden birisi kabul edilirdi) ile bir oturuma davet edilecek

kadar şanslıydık. Baba yalnızca Gujarati dili konuşuyordu ama ehil bir çevirmeni vardı. Bizlere yarım saat yol gösterdikten sonra, yıldızlar düzleminin çok gürültülü olması yüzünden varoluş düzlemine konsantre olmakta zorlandığından şikâyet eden büyük adam, durmak zorunda kaldı. Pir Vilayat bana sonradan Baba'nın aurasmın parlaklığı yüzünden neredeyse yüzüne bakamadığını söylemişti. (Sanırım her şeyin bir kötü tarafı var.)

Zaman Oku

Pir Vilayat'in bir egzersizi vardı. Bunu, sürekli üzerimizde baskısı olan ancak genelde bilinçli olarak farkına varamadığımız, bizimkiyle aynı pek çok gerçekliğin bulunduğu bu mayın tarlasında yolunu bulmaya çalışan öğrencilere önerirdi. Zaman Oku olarak adlandırdığı bu prensip, geleceğin çekiminin geçmişin itişinden daha kuvvetli olduğu prensibiyle iş görürdü. Yani, oluşmayı sürdürdüğünüz varlık sizi, kendisine ulaştıracak yolu bulmaya çeker.

Pir Vilayat, *Uyanış: Bir Sufi Deneyimi'nde* şöyle yazıyor:

> "Sufiler, zaman ve kaderle ilgili, sıradan, lineer algının dışında bir metafizik geliştirdi. Örneğin, onlar geçmişin geleceği kaçınılmaz olarak şekillendirerek örtüştüğü an ile zamanın ileri giden okunun, aşkın bir boyutla kesiştiğinde aniden ortaya çıkan, eşzamanlı anı -sabit durumlar içerisindeki taze, yaratılmamış enerjinin karışması gibi- ayırdılar."

Bu açıklamanın bir noktasına odaklanırsak: Oluşmayı sürdürdüğünüz varlık, sizi oluşumunu tamamlayacağı yola çeker. İşte buna inanmak cesaret ister. Neden cesaret? Çünkü

oluşmayı sürdürdüğünüz varlık, sizin olduğunuzu sandığınız önemsiz benliğinizden çok daha büyüktür. İleride dönüşeceğiniz ve bu çok daha bütün olacak yeni size bakmak biraz utandırıcı ve göz korkutucu olabilir. Kendinin dönüşeceğine bakabilen nadir bireyler, ne olduğunu anlarlar -ve tüm bunları ümit verici bir deneyim olarak görürler!

Baktığınız bu kişi, gelecekteki siz, aslen bir yabancıdır. Ruhani hocaların aklı bazen, öğrencileri kim olduklarını bırakıp, kim olacaklarına yönlendirmeye nasıl ikna edecekleri konusunda karışır. Bu yüzden hocanın öğrenciyi, kaçınılmaz olarak psişik şokla sonlanan bir denemeye sokması üzerine birçok hikâye vardır. Hoca öğrencinin şoka hazır olup olmadığını anlamakta kurnaz olmak ve bu şoku uygulamakta yaratıcı olmak zorundadır. Kendime, Pir bana ne olacağını anlamadığım ne yapabilir ki? -Pir Vilayat beni birkaç kez esaslı psişik şoka soktuktan sonra- diye sorardım. Ruhum artık tedbirli ve tetikte olmuştu. Ancak, benim şansıma, Pir Vilayat bir şeylerin olacağını anladığım zamanlarda bile, beni şaşırtma gücünü asla kaybetmedi.

Önsezinin Tehlikeleri

Oluşmakta olan, gelecekteki bizi ilgilendirmedikçe, geleceği, kendi niyetini açıklamaya zorlayabileceğimizi düşünmüyorum. (Bunu nasıl yapacağınızı bazılarınız muhtemelen biliyor, ancak bu gayeye ulaşacak hiçbir egzersiz bilmiyorum.) Yapabileceğimiz tek şey gelecekten gelen bilgi dalgalarını yaşamak. Yapabilirseniz, önsezili gücün -geleceği önceden bilme yeteneği- bir yan etki olduğunu, arzu edilen sonuç olmadığını lütfen unutmayın. Hatta bu yeteneğiniz bir çok sorunla sonuçlanabilir. Çünkü gördüklerinize siz dahil kimse inanmayacaktır.

Yukarıda önerdiğim gibi, tüm gelecekler potansiyeldir ve önsezimizin hangi parçalarının zamanımıza -uzay dünyasına ve çoklu evrenlerin muazzam alanlarının parçalarına- ait olduğunu bilemeyeceğimizden, bu tür şüphecilik muhtemelen iyi bir şeydir. Sık sık kıyamet ve felaket imgeleri gören birisini tanıyorum. Genelde kendisini bir bina ya da yerde bulup, kesinlikle o bina ya da yerde kötü bir şey olacağını biliyor—bundan kesinlikle emin! Genelde kıyamet imgelerini görmezden geliyor, bunları yeni başlayan klostrofobisinin (kapalı alanlarda olmakla ilgili sorunları var) tezahürü olarak düşünüyor.

Ancak imgesini gördüğü kötü bir şey gerçekleşirse, bu imgeyi gördüğünü hatırlıyor. 1993'teki Dünya Ticaret Merkezi'nin bombalanmasından iki gün önce kendisini orada, Dünya Ticaret Merkezi'nde gördüğünü ve felaket derecede rahatsız hissederek, acilen dışarı çıktığını söylemişti.

Daha sık olarak, arkadaşım bir başkasına olacak tatsız şeylerin farkına varıyor. Bazen eli kulağında bir ölümü fark ediyor. Elbette böyle bir bilgi size dalgalanarak geldiğinde, içinizde huzur kalması çok zor. Arkadaşımın kafasını karıştıransa, çoğu gördüğü şeyin olmaması. Bu nedenle, gördüğü imgelerin güçlerini derecelendirmeyi, farkları ayırdetmeyi öğrenmek zorunda kaldı. Artık bir şey gerçekleşmek üzere olduğunda bunu bilebiliyor. Ancak bunun üstesinden gelmesi yıllarını aldı.

Ruhaniyetin farklı yönlerinde olduğu gibi, önsezi ince bir fenomendir, gözünüze giren bir şey değildir. Bu sebeple aldığımız büyük miktarda bilgiyi bile fark etmeyebiliriz. Bir şey fark edersek, onu görmezden gelmeye ya da hak ettiğinden daha fazla değer vermeye meyilliyizdir. Burada, zaman ve mekan dışındaki yaradılış veçhelerine de duyarlı, hakiki psişiklerden bahsetmiyorum. Onlar tamamen farklı bir grup

ve baş etmek zorunda oldukları tamamen farklı sorunlara sahipler.

Ben zaman zaman etrafa bakan ve bu durumda daha önce de bulunduğunu fark eden -ya da düşünen- insanlardan bahsediyorum. Bu muhtemelen herkese oluyor ama bu gibi bir şeye olan ruhani duyarlılığınızı fark etmeye başladığınızda, bu bilgi hakkındaki farkındalığınız da artıyor. Neden? Çünkü size yetişip geçtiğini düşündüğünüz bu garip gerçekliğin kanıtını -bazen umutsuzca- arıyorsunuz. Ve böyle bir bilgiyi aradığınızda, onu bulursunuz.

V I I I

D O Ğ R U L U K V E U Y A N I K L I K

Aklın özü, ruhun nurudur.
Hazret İnayet Han

Gençliğimde, Kore'de orduda hizmet verirken bir paraşüt kulübüne katıldım. Nasıl bir şeyin içine girdiğim konusunda fikrim yoktu ama fikir cazip ve cüretkâr geldi. Önce yer okuluna gidip, teorisini, nasıl düşeceğimi, bir paraşütü nasıl paketleyeceğimi, güvende olmak ve keyif almak için gereken sayısız şeyi öğrendim.

Daha sonra gerekli derslerin ardından, ilk atlayışım için atlama bölgesine gitmeye hak kazanmıştım. Kolaydı. Bütün hislerim o kadar yeni ve heyecanlıydı ki, korku duygusu taşımıyordum; sadece tümüyle heyecanlanmıştım. O gün ikinci bir atlayış yaptım, sonra korktum, ama korkumun üstesinden gelip atlayışlara devam etmek için yine de yaptım. Üç yıllık bir süreçte, paraşütle atlama standartlarına göre çok da fazla olmasa da, (atlayışlar pahalı olduğundan hiçbir zaman

fazla geliri olmayan birisi olarak) toplam 120 atlayış yaptım. Bir süre sonra, bıraktım.

Bundan 15 yıl sonra, Pir Vilayet'in insanlara hayatlarında paraşütle atlayış ya da kaya tırmanışı gibi tehlikeli bir şey yapmalarını, çünkü bunun bazı temel durumlarda cesaretlerini test etmeleri için önemli olduğunu söyleyeceğini düşünemezdim. Bundan sonra, paraşütle atlama ile meditasyonun oldukça benzer olduğunu anladım, ikisinde de bilinmeyene adım atıyor ve yaşamınızı -ya da daha kötüsü, meditasyon esnasında egonuzu- sınır çizgisine koyuyorsunuz. Aslında her ikisi de toplamda üç basamağı paylaşıyor: Bir miktar ileriye dönük ağır kaygı, bilinmeyene dalış ve dalış sonrası keşfe atılmak.

Bazı durumlarda paraşütle bilinmeyene atlayış, meditasyondaki bilinmeyene atlayıştan daha kolaydır. Paraşütle atlarken en azından atlayış öylece önünüzdedir; ne yapmakta olduğunuzu görebiliyorsunuzdur ve yapmanız gereken tek şey atlayıp atlamayacağınıza karar vermektir. Öte yandan, ruhani meselelerde genellikle uçurumun kenarının nerede olduğunu göremezsiniz ve ne zaman atlayacağınız konusunda da bir fikriniz yoktur.

îleriye yönelik kaygı nöbetlerinin, ruhani yol boyunca aralıklarla yerleştirildiğini söylemek abartmak olmaz. Zaman zaman pat diye çıkagelmeye devam eden, bununla ilgili kendimden birkaç şey anlatacağım. İlki, ruhani rehberimin içimi görmesi ve bir sonraki an tamamen değersiz olduğumu keşfetmesi. İkincisi de, bana korkunç bir şey olacakmış hissi (yine de bana BİR ŞEY olmadığı -ve olmayacağı- hissi de en az bunun kadar kötü).

Ruhani yol boyunca ne kadar uzağa gidebileceğimiz hakkında çoğu kez tereddüt hissederiz -bu, paraşütle ne kadar yükseklikten atlayacağımıza benzer. Bu korkuyla başa

çıkmak için (ve yukarıda bahsettiğim iki his de dâhil), yaptığımız bütün egzersizler ve tüm meditasyonların sadece iki amaca hizmet ettiği düşüncesini aklımızın ön sıralarında tutmamız gerekiyor:

- Yavaşça ve istikrarlı bir biçimde kişiliğimizi yeniden yapılandırmak;
- Bizi dönüşüm anma hazırlamak.

Kişiliğinizi yeniden programlarken egonun ileriye yönelik doğasını dikkate almak zorundasınız. Meditasyonda (paraşütle atlayıştaki gibi) ego bir senaryo -herhangi bir senaryo- yaratarak gelecek olana karşı kendisini korur. Ancak, ego kişilik kadar bilgisiz olduğundan, ne geleceği hakkında gerçekten hiçbir fikri yoktur ve ortaya attığı büyük umutlar yığınının genellikle bir hayli yanıltıcı olduğunu daima aklınızda tutmalısınız.

Biz rehberler çoğu kez şu can sıkıcı soruyu duyarız: "Neden herhangi bir şey olmuyor? Bu alıştırmayı 3 yıldır yapıyorum ve henüz hiçbir şey olmadı." Onlar bunu söylerken bile, biz rehberler, içindeki dönüşümle ilgili hiç bir fikri olmayan bu kişilerin yüzüne bakıp, onların ruhani enerjiyle olumlu şekilde parladığını görebiliriz. Sanki bizler, bu ruhani yolda ilerlerken gerçekte nerede olduğumuz konusunda eksik bir farkındalık yaşarız ve böylece kibirden korunmuş oluruz. Açıklayayım.

Ünlü bir Sannyasi, Pir Vilayet'in Himalayalar'daki gezilerinden bildiği kutsal bir Hindu, kendisi hakkında şu hikâyeyi anlatır.

Bu adam, Hindu geleneğinde ruhani arayıştaki dilencilerin giysisi olan sarı cüppeyi giymeye karar verdiğinde, meditasyon yapmak için kendine bir yer aramak zorundaydı. An-

Kaplan sessizce ona yürüdü. Güçlü ve uzun gövdesini yavaşça Sannyasi'nin uyluklarına sürttü. Sonra mağaraya kadar ona eşlik etti.

Bundan sonra, Sannyasi, aydınlanmaya erişinceye kadar kaplanla vadiyi paylaştı.

Vazgeçmekten Sakınmak

Görüldüğü üzere Sannyasi'nin ruhu sessizce bekleyip ne olacaksa tümüyle kabullenmek için yeterince bilgiye sahipken; benliğinin ne olduğuna dair bir fikri yoktu. Yemin etmek ciddi bir iştir ve mistisizm, ustalara "el verildiğinde" -yemin ettiklerinde- neler olduğunu anlatan hikâyelerle doludur. Ama burada paraşüt atlayıcısınm tecrübesi, ustaların tecrübesinden farklılaşmaya başlar. Paraşütçü genellikle sessizce yere doğru süzülür. Ustalar genellikle yaşamının dağılışını, bu çöküşe katılmanın hazzıyla izlemeye başlar.

Maksadınız ciddiyse, bu düşüş yalnızca görünüştedir. Aslında olan şey ise, bahsedilen bu aydınlanmamış fikirlerle birlikte, gerçekte olduğunuz kişinin ortaya çıkması veolduğunuzu sandığınız kişiyle yüzleşmesidir. Bu iş biraz karışıktır çünkü biz, olduğumuzu sandığımız halimize çok bağlıyızdır ve bu halimizi ve onun savunduğu her şeyi ölümüne dek korumaya çalışırız.

Bu zor süreçte dengenizi sağlamak için belirli bir dikkatlilik halinde olmalısınız. Farz edelim, uzun bir zorlu çalışma ve iç gözlemlemenin ardından kendinizi bu tehlikeli dipsiz kuyunun ucunda asılı kalmış buluyorsunuz. Derinliklerine şöyle bir bakıyorsunuz ve "Yolu yok" diyorsunuz. Dipsiz kuyunun ucuna kadar gelmek için gereken tüm sıkı çalışmayı çöpe atarak, geri çekiliyorsunuz. Bu geri çekilmeyi defalarca yapacaksınız. Bu geri çekilmeyi kendim de defalarca yaptım.

laşılan o ki, bu öğretide rahip olmak için edilen yeminlerden birisi, meditasyon için bir yer bulmak ve ne olursa olsun orada kalmak. Sannyasi, çalışmalarına medeniyetten uzak bir yerde başlamak istedi. Hindistan'da bu, yırtıcı hayvanların olduğu yere gitmek anlamına geliyordu. Mükemmel gibi görünen mekânı bulana dek, uzun süre araştırdı: Güzel bir mağarası olan hoş bir vadi, yürüme uzaklığında su, meyve ve sebze bolluğu. Yırtıcı hayvan izine rastlanmıyordu. Benliğini bulana kadar orada kalmak için usule uygun yeminini etti. Hemen sonra, kaplan kükremesi olduğu açıkça anlaşılan bir ses ormanda yankılandı. O an yanlış bir karar verdiğini anladı. Sannyasi, iki gün boyunca mağarada saklandı. Üçüncü gün, kaplanın sıcaktan korunmak için bir yerlere gireceğini umarak öğlene kadar bekledi. Sonra, susuzluğa daha fazla dayanamayarak dereye koşup su kabını doldurdu ve mağaraya doğru yöneldi.

Kaplan, önündeki yola çıktı. Sannyasi'nin ilk dürtüsü kaçmak oldu. Ama bunun anlamsız olacağını biliyordu. Sonraki düşüncesi ise, kaplanın pençelerinden kurtulmak için en yakın ağaca koşup tırmanmak oldu. Kaplanın gitmesini bekleyip, daha sonra vadiyi sonsuza dek terk edebilirdi. Ama aydınlanana kadar vadiyi terk etmeyeceğine dair ettiği yemin ne olacaktı? Yeminini tutmazsa, günahının bedelini hiç ödeyebilecek miydi? Gerçekten de ne yapacağını bilmiyordu. Kaplandan çok korkmuştu ve kaçmak istiyordu, ama yeminini bozma düşüncesi de kendisini aynı derecede dehşete düşürüyordu. Sonra üzerine bir dinginlik geldi. Ettiği yemini, sonucu ne olursa olsun, sonuna dek tutmaya karar verdi. Tanrı onun bir kaplan tarafından yenilerek insanlığa en iyi şekilde hizmet edeceğine karar vermişse, böyle olmalıydı. Kararını verip, dehşetinin üstesinden gelerek, ayaklarının üzerine dikildi ve kaplan yaklaşırken sakince izledi.

Yaptığımın tam olarak bu olduğunun farkına varmam on beş ve bunun hakkında ne yapacağımı çözmem de on yıl aldı.

Bununla ilgili yapmam gerekenin, aynı anda hem çok zor hem de çok kolay olduğu ortaya çıktı. Kendimizi nasıl gördüğümüz, aslında başkalarının bizi nasıl gördüğünü düşündüğümüzle ilgili. Başkalarının gözünde doğru yerde olmak için de oldukça fazla zaman harcıyoruz. Eylemlerimizin sorumluluğunu almaya başladığımızda, dikkat edilmesi gereken en önemli hususlardan biri de başkalarının bizim hakkımızdaki düşüncelerinden ziyade bizim hakikatte ne olduğumuzdur. Bunu anlaması kolay. Asıl zor kısmı, sürekli dikkatin verilmesi ve kendi adımlarımızdan kendimizin sorumlu olduğunu unuttuğumuz her dakikanın yakalanması.

Ne kadar uzun sürerse sürsün, bütün bunları hallettiğinizde, uca kadar mücadelenizi sürdürün -ve atlayın. Belki de atlamayacaksınız, bu noktadayken hâlâ geri adım atıp, üzerine bir süre düşünebilirsiniz. Sonuçta, yine de, eğer yemininize sadıksanız, bilinmeyenin içine bu atlayışı yapmalısınız.

Muhtemelen şöyle olabilir: Atladıktan sonra nereden sıçradığınıza bakarsınız ve yalnızca 60 cm düştüğünüzü, hayal ettiğiniz dipsiz bir kuyu olmadığını görürsünüz -yaptığınız şeyin derin ve hayat değiştiren bir olay olmayabileceğini fark edersiniz.

Hazret İnayet Han şöyle yazar:

> "Sadece her şeyin kökeni ve kaynağını görerek kutsananlar; her yaşamın asıl arzusunun dokunulamaz, algılanamaz ya da anlaşılamaz bir şeye erişmek olduğu gerçeğinin farkına varanlardır. Bu bilginin gizli kutsaması mükemmeliyete atılan ilk adımdır. Bir kez bu gerçeği kavrayan kişi hayatında bir şeyin onu gerçekten mutlu edeceğini ve kalbindeki arzuyu ona vereceğini görür. Şöyle diyebilir: 'Hayatta

> şu anda ihtiyacım olan ve onun için çabalamam gereken birçok şey olmasına karşın; yaşamın merkezinde toplandığı, beni tatmin eden yalnızca tek şey var: Ruhanî idrak, dinî idrak ya da Tanrı idraki.*
>
> "Kişi bütün mutlulukların anahtarını bulursa, aslında ulaşmaya ihtiyaç duyduğu tüm şeyleri bulmuştur; çünkü hepsinin anahtarı artık ondadır. 'Ara ve bulacaksın, kapıyı çal ve kapı sana açılsın. Önce Tanrı'nın krallığını ara, böylece tüm bunlar sana gelecek.'
>
> Tanrı'nın krallığı, sessiz yaşamdır: bağlı, ebedi ve ezeli, kendine yeten ve tümüyle güçlü bir yaşam. Bu, bilgenin yaşamıdır; ne şekilde adlandırılırsa adlandırılsın; bu, bilgenin niyet ettiği yaşamdır. Bu, söz konusu yaşamın görmeye hasret kaldıkları yüzü; içinde yüzmeyi arzuladıkları okyanusudur. Yazıldığı üzere: O'nda yaşarız ve var oluruz."

Gerçek Benliği Kabul etmek

Maneviyatı ne kadar derinlemesine araştırırsak, o kadar ne yaptığımızı sorgulamaya itilir ve bir o kadar da manasız düşünce ve davranışların farkına varmaya başlarız. Bu amaçlar doğrultusunda gitgide daha çok karşılaşılan sıkıntıları başka kimsenin bilmesine gerek yok. Ama biz biliriz. Daha önce bahsettiğim gibi, bu yaşadığımız derin sıkıntılar ve kaçınılmaz esaslı sınav, Sufizm'de Muhasebe olarak adlandırılır.

Bu daimi sınavı yerine getirirken gerçek benliği" kabul edersiniz. İç benliğinizin var olmak için nedenlere ihtiyacı yoktur. Bu benlik, ruhanî özgürlük ister ve bunun gerçekleşmesi, sizin bu özgürlüğü sağlamak için kim olduğunuzu düşündüğünüze bağlıdır. Gerçek benliği kabul etmek basittir. Yapmanız gereken tek şey şunu kabul etmek; kişiliğiniz özünüzün ne istediğini bilmez ama içinizde bir şey bunu bilir

ve bu da hayatınızı kontrol eden gerçek benliğinizdir. Bu iç benliğin tecrübesi görkemli; yapısı ise saftır ve her birimizde mevcuttur. Pir Vilayet, Sufilerin Tanrı'nın elçileri olduğunu söyler. Kuşkusuz, o zaman, gerçek benliklerimizi ve 'ilahi hiyerarşi' içindeki yeni konumumuzu nelerin oluşturduğunu doğru değerlendirmeliyiz. Bu, objektif olunması zor bir durum ve işte bu yüzden bir rehbere ihtiyaç duyarız. İşte buna örnek bir hikâye.

Bin yıl kadar önce, bir sultan bir Sufi şeyhine aşırı derecede düşkündü. Bu şeyhten o kadar etkilenmişti ki, şeyhe onun müridi olup olamayacağını sordu. "Hayır" diye yanıtladı şeyh, "Hazır değilsin."

Sultan bu reddedilişe çok üzüldü. Kendisini müridi olarak kabul etmesi için, şeyhin müritleriyle kulis yapü ve şeyhi ikna etmelerini istedi. Müritler sultanın istediği gibi yaptılar. Şeyh en sonunda merhamet gösterip sultana Sufi zümresinin evi olan tekkede yaşayabileceğini söyledi, ama cemaate kabul edilmediğini, ayrıca ne isterse yapmak zorunda olduğunu söyledi. Sultan seve seve kabul etti. Şeyhe yakın yaşayarak güzel özellikleri konusunda onu ikna edebileceğini ve böylece kabul edilme gününün yakınlaşacağını düşündü. Sultan, şeyhin onun için düşündüğü görevlerin ne olduğunu öğrenene kadar anlaşmadan gayet memnundu. Mutfak kürekçisi olacaktı; en alt seviyenin de alında, en yağlı çanakları temizleyecek, çöpleri atacak ve diğer her tür el işini yapacaktı.

Sultan daha önce hiç böyle şeyler yapmamıştı. Fakat başarmaya ve bir mürit olmaya niyet etmişti; dolayısıyla hizmet etmeye ve yapabildiğinin en iyisini yapmaya karar verdi. Sultan'ın, ülkeyi yöneten birine göre günlük yaşamının çok dışında olan bu görevleri yerine getirdiği ilk bir ay boyunca her şey yolundaydı.

Tüm bunları gözlemleyen müritler, sultana sempati kazanmışlardı. Şeyh ile temasa geçen müritler, tüm görevleri sadakatle yerine getirdiği için sultanın üyeliğini artık değerlendirmesi gerektiğini söylediler ve bunun için ricada bulundular.

Ama şeyhten yine şu cevap geldi: "Hazır değil." Müritler afalladı. Sultanın durumunu savunmaya devam ettiler; en sonunda şeyh "Size onun hazır olmadığını kanıtlayacağım" dedi.

Şeyh kanıt için hazırlık yaptı. Sultan mutfak çöpünü kasabanın çöplüğüne atmaya çıkardığında, şeyh ve müritleri sultanın kendilerini göremeyeceği bir yerde beklediler. Sultan elinde çöplerle Tekke'den çıkar çıkmaz, şeyhin bulduğu genç bir çocuk sokağa hızla fırladı ve sultanla çarpışarak onu devirdi; tüm çöpler sokağa dağıldı. Sultan ayağa kalktı ve bağırarak çocuğa her türlü hakareti yağdırdı. Sonra homurdanarak çöpleri topladı ve çöplüğe doğru yoluna devam etti.

Şeyh olayı izleyen müritlere "Ben size söylemiştim" bakışı attı ve odasına geri gitti.

Bir ay daha geçti. Müritler yine sultanın durumu adına konuşup yalvardılar. Şeyh bu sefer de sultanın hazır olmadığını söyledi. Önceden ayarladığı sahne gibi bir tane daha hazırladı. Sultan yine aynı tutum içinde hareket etti; bu kez çocuğa bağırmadı ama çöpleri toplarken sadece homurdanarak beddualar etti.

Üçüncü ay geçti. Müritler şeyhe bir kez daha başvurdular. Derin bir iç çeken şeyh başka bir sahne daha ayarladı. Bu kez sultan Tekke'den çıktığında, çocuk sokağa fırlayıp onu devirince ifadesiz bir yüzle ve "Bu vazifemi tamamlamam gerekiyor" şeklindeki bir tavırla sadece yerdeki çöpleri topladı.

Bu sefer şeyh, izleyen müritlere döndü ve gülümseyerek "Şimdi artık hazır" dedi.

Bildiğim kadarıyla bu, yaşanmış bir hikâye. Buradaki şeyh, Şeyh Abul Fazl Fusail Bin Ayaz ve sultan da Sultan İbrahim Adham Al Balkhi idi; bu ikisi bizim silsilede dördüncü ve beşinci şeyhleri temsil eder. Yıllar boyunca insanların, bir şey için hazır olduklarını düşünmeleri ancak Pir'in, bunun aksini söylemesi nedeniyle üzülmelerim seyrettim. Uzunca bir süre bu şekilde üzülmenin kendine özgü bir Amerikan fenomeni olduğunu düşündüm. Ama bu hikâyeyi duyduktan sonra, eski dönem Sufilerinin hayatlarında geçen söylentileri okuyunca, bu tarz ruhanî ertelemenin birçok farklı yerde ve çok uzun süredir var olduğunun farkına vardım. Anladım ki, bunu ne kadar acı verici bulsak da, ruhanî yaşamımızı emanet ettiğimiz şahsın değerlendirmelerini gerçekten kabul etmemiz gerekiyor. Bu kör bir kabulleniş değil. Hem de hiç değil. Kendi tepkilerimizi sorgulamak ve ne olacağını görmek için bize söylenene dikkat etmek daha iyidir. Sufizm, ne dediğine bakılmadan, öğretmene mutlak bir adanma yolu değildir. Bunun yerine, öğretmenin değil de; bireyin kendi yarattığı, kendini keşfetme yoludur.

E G Z E R S İ Z

- 9 -

DEDİ KOKUDAN KAÇINMAK

İşte bir alıştırma. Çok kolay görünüyor; ama sizi ruhunuzun sınırlarına kadar sınayacaktır. Öğrencilerim bunun ne anlama geldiğini, bilirler ve ne zaman bu egzersizi versem sızlanırlar. Basitçe şöyle:
Bir hafta boyunca dedikodudan uzak durun.
Bunun sizin için fazlasıyla kolay olduğunu düşünüyorsanız, bir adım daha ileri götürün ve bir hafta boyunca sizinle aynı odada olmayan kimse hakkında konuşmayın.
Bu egzersizden çok büyük faydalar kazanacağınızı size şahsen garanti ediyorum!

Kalbin Kapısı

Sufi zümresinin bir parçası olduğum ilk zamanlarda, Sufizm'in kalbin yolu olduğu söylemine uzun bir süre şaşırmıştım. Bende herhangi bir his uyandırmamıştı. Kalbimizi açmak için sürekli gayret etmek zorunda olduğumuza dair söylem de beni aynı şekilde şaşırtmıştı.

Kalbini aç: Kulağıma hoş geliyordu; fakat bunu nasıl yaptınız? Bir ahmak gibi görünmek istemiyordum, dolayısıyla rezil olacağımı zannederek; egzersizlerime devam edersem

bir şekilde kalbim açılır ve her neyse öğrenirim diye düşünüp hiç kimseye bunu gerçekte nasıl yapacağımı asla sormadım. Kalbimin açılmasına havai fişekler ve belki dans eden kızların (tabii ki iffetli olanlar) eşlik edeceğini düşünüyordum. Cennetteymiş gibi sevinçten uçmak ve daha pek çok güzel olay olacaktı ki insanlar benim kalbimin açıldığını anlayacaklardı. İyi, bekledim, bekledim ve hiçbir şey olmadı. Alıştırmalarımı sürdürüyor, kendimi inzivaya çekmeye devam ediyor ve önüme çıkan tecrübeleri özümsüyordum; fakat bu kalp açma işi sürekli beni pas geçiyordu.

Bir süre sonra bunun üzerine kafa yormayı bıraktım ve başka şeyler üzerine yoğunlaştım.

Benim hesaba katmadığım şey, yaptığımızdaki incelikti. Bunu anladığımı sanıyordum; ama aslında anlamamıştım. Genellikle bir inzivaya çekilme sürecinin sonunda Pir Vilayet bize şuna benzer bir şey söylerdi: "**Açıklanamaz hakkında çok şey konuştuk**" ya da "**Bunu tanımlamak için kelimeler külliyen yetersiz kalır**" ya da bu etkiyi vermeye çalışan başka cümleler. Bu düşüncesini ilk açıkladığı zamanı hatırlıyorum ve kendimle gurur duyarak "**Elbette, tabii ki**" şeklinde hissetmiştim o anda. Ama gerçekte anlamamıştım. Üzerinden yıllar geçtikten sonra basit bir gerçeği anlattığını anlamaya başladım. Kelimeler sinyaller gösterir, işaret eder, belki ipuçları verir; fakat tecrübeyi asla tanımlayamazlar. Bu yüzden, aklımla kavramaya çalıştığım "**Kalbin Açılması**" deyimi, anlamamama yol açıyordu.

Ve sonra oldu.

Bu olduğunda, yani kalbim açıldığında kişisel bir inzivaya çekilmiş durumdaydım. Aslında, öteden beri oluyormuş, ben sadece fark etmemişim. İnziva hocam, bana çok zor bir alıştırma vermişti ve üstesinden gelmek için çok sıkıntı yaşıyordum, her gün aynı uygulamayı vermeyi sürdürdü. Buna

hâkim olmak için azmettim, başka bir basamağa geçsem diye dilerken birdenbire kalbimde güneşin o apaçık etkisini yaşadım, parlak altın bir portakal gibi parlıyor, göğsümden ve sırtımdan ışık saçıyordu. Aynı-anda ikinci bir imge daha oluştu: Pir'in kendi varoluşumuzun merkezi olarak tanımladığı o 'beyaz delik'.

Ama ben bunlardan biriyle ilgilendim mi? Hayır, umursadığım tek şey bu sinir bozucu egzersizi nasıl yapacağımı öğrenmekti. Böylece, bir güneş gibi parladığımı görmezden gelerek inziva odasına geçip oturdum; çünkü bu, yapüğım şey kadar önemli değildi. İnziva bittiğinde, yaptığım egzersizin beni tatmin edecek kadar üstesinden gelememiştim. Ama bu alevlenmiş kalbin hâlâ orada beklediğini fark ettim. Bunu başka kimsenin görmediğini keşfedince rahatladım, fakat aynı zamanda hayal kırıklığına uğramıştım; en nihayetinde bu bana olmuştu, artık açık kalplerden birisine sahiptim ama beklediğim kadar olağanüstü bir olay değildi; dolayısıyla pek emin değildim. Yine de, parlayan ateş yaklaşık bir ay bozulmadı, sonra derece derece soldu; böylece artık onun farkında olmadığım güne kadar geldim. Orada hâlâ olduğu sıralarda, zaman zaman tepeden şöyle bir bakıp, onunla ne yapmam gerektiğini merak ederdim. Asla bir cevap bulamadım. Tecrübem böyleydi ve muhtemelen bunu neden size anlattığımı merak ediyorsunuz. Fikrimce, bana ne olduğunun farkına varmamdaki acizliğim, bir başka erkeksi durumdu: Açık bir kalp elde etmiştim, ama kendime bunu itiraf edemedim; çünkü son derece geçerli olan bu deneyimim -bana göre- aşırı duygusal bir tanımlamaydı. İnsanları daima yoğun bir şekilde hissedebilmiş ve gerçeklerini öğrenebilmişimdir ki, bu çok da büyük bir uğraş değil ama yaptığım buydu, fakat bu özel tanımı kabul edememiştim. Bu yüzden Tanrı'nın bana bu deneyimi yaşattığını düşündüm. Ya da, bu sıradışı deneyimi,

sadece kulağıma çok da erkeksi gelmediği için reddetmenin ne kadar aptalca olduğunu görmek adına, kendi kendime yaratmıştım. Yıllar geçtikçe, birçok insanın, tanımın arkasındaki gerçeği ve gerçeğin ima ettiklerini görmezden gelerek sadece tanımlara ve anlatım biçimlerine saplanıp kaldığını gördüm.

Deneyimin Önemsizliği

Diğer insanlara kendi deneyimlerinizi anlatmanız üzerine bir çift söz:

Rehberinize tecrübelerinizi anlatabilirsiniz; ama başka kimseye asla. Bunun sebebi, kendi yaşadıklarınızı başkalarımnki ile karşılaştırmaktan ve kendinizinkilerde olduğu kadar başkalannınkinde de hatalar bulmaktan kaçınmak istemenizdir.

Bunu en basit şekilde açıklamama izin verin: **Deneyimler fazla anlam ifade etmez.** Hazret înayet Han'ın zümresine üye ve bir süre çevirmenliği ile sekreterliğini yapmış olan Shamcher Bourse adındaki bir öğrenci hakkında bir öykü vardır. Shamcher mürşit mertebesine yükselmiştir, ancak bir keresinde ruhanî tecrübeler hakkında kendisine bir soru sorulduğunda sadece, kırk yıl boyunca meditasyonlarını sadakatle yerine getirdiğini ve Zikir (Tanrı'nın adının anılması) çekti-ğini ve bütün bu süre zarfında asla hiçbir deneyim yaşamadığını söyleyerek yanıtlamıştı. Ve ekledi: "**Fakat bugün neysem bunu Zikir'e borçluyum.**"

Zikir, Sufizm'in temel egzersizidir. "**Hatırlamak**" anlamına gelir ve kendi benliklerimiz ile evrendeki yerimizi anımsamak açısından Sufizm'in asıl amacına işaret eder. Alıştırma, kutsal bir sözcük ya da cümlenin tekrarlanmasından ibarettir. En çok kullanılan cümle ise "**Allah'tan başka ilah yoktur**"

anlamına gelen La îlahe İllallah cümlesidir.

Ruhanî tecrübeleri, çok çalışmanın karşılığında bir ödül olarak görürüz ya da en azından uğraşlarımızın karşılığında bir nebze de olsa onaylandığımızı gösterdiklerini düşünürüz. Başka birisi çabaları karşılığında bizden daha iyi sonuç alıyor gibi görünürse, bunun nereye götüreceğini biliyorsunuz, ve anlarsınız ki böyle bir yol sizi yanlış yöne saptırır.

Amaçsızlık: Hiçbir Şey Beklememek

Bu, beni önemli bir konu olan **niyete** getirdi. Daha önce Sufizm'de mecburiyet olmadığını söylemiştim. Ama Su**fizm**'de mecburiyet olduğunu ve seçim şansı olmadığını **da** söylemiştim. Bu, Sufizm öğrencilerinin bazı noktalarda karşılaştığı bir paradokstur. Sufizm'i yaşarsınız; çünkü bunu yapmalısınız; öte yandan yapmak zorunda da değilsiniz. Bir keresinde şeyhlerimizden birine, zümreden ayrılmayı hiç düşünüp düşünmediğini sordum. "**Elbette**" diye yanıtladı: "**Ama nereye gidecektim?**" Bu durumu epeyce özetliyor. Bu yolu takip ederken ne kadar canınız sıkılsa ve hayal kırıklığına uğraşanız da, kendinizi başka bir şey yaparken hayal edemezsiniz. Ve hem mecbur, hem de mecbur olmadığınız doğruysa aslında bir tercih hakkınız yoktur, ama yapabildiğinizin en iyisini yaparsınız.

Bu, **güdülerinize dikkat etmeniz** anlamına gelir. Sık sık kendinize "**Ne yapıyorum ben?**" diye sormanız olarak tanımladığım Muhasebe egzersizini bu bölümün başlarından hatırlayacaksınız. Bu yüzden, sorun. Meditasyonlarınızı nasıl yaptığınıza bakın ve nedenlerinizin anlamını çözüp çözemediğinize görün. Sadece bir hareket içindesiniz ve bir takım görevleri mi yerine getiriyorsunuz? Bir karşılık mı bekliyorsunuz? Bunların her ikisi de devam etmek için normal

sebepler; bunlar benimkilerdi ve sizin de olacaklar.

Mesela, Kuddüs ismini zikrettiğinizde (Kuddüs, bütün eksiklerden arınmış, her türlü kusurdan uzak, hiç bir lekesi olmayan anlamına gelir ve zikrederken bu özellikleri edinmeye çalışırsınız) şu tür düşüncelerden sakınmak epey güçtür: "**Pekâlâ, Kutsal Ruh'u ne zaman görebileceğim? Yani, hadi artık, altı aydır adını söylüyorum ve hâlâ ortaya çıkmadın. Bu gerçekten adil mi?**" Fakat amacınız zaten bu olmamalı. Hiçbir şekilde herhangi bir şey beklememelisiniz.

Amacınızın mümkün olduğunca sade olmasını istersiniz. Bu da diğer herşey gibi çalışmayı gerektirir. Bir çalışmanızla ilgili herhangi bir umut ya da fikir beslemeye başladığınızda o çalışma etkisini yitirir. Kişisel bolluk için zikretmek, bir Sufi için zikir nedeni olamaz. Niyet kavramım biraz daha iyi açıklayayım. Bunun en doğru şekilde, kontrollü teslimiyet olarak tanımlayabileceğini söyleyebilirim. Bir duygu yaşıyorsunuz; belki de bulanık bir his; kendinizden daha muazzam bir şeyi arzuluyorsunuz ama bu şey oldukça belirsiz. Bütün bunlara rağmen, bu. duygu sizi bir şey yapmak zorunda bırakıyor. Bu duyguya temel motivasyon aracı olarak sarılmalısınız; sizi duygusal bir çıkmaza saptırmasına izin vermemelisiniz ve bunu bu şekilde devam edebilirseniz, ileride bu duyguya yavaşça teslim olabileceğinizi göreceksiniz. Önemli olan, bunun üzerinizde ne etkisi olacağına dair aşırı heyecanlanmamanız. 50 yıl boyunca egzersizlerini yaptıkları halde asla bir şey hissetmemiş olmalarına karşın köyün en sevilen kişileri haline gelen müritlerle ilgili bir sürü hikâye vardır. Siz bir şey hissetmiyor- olabilirsiniz; ama diğer insanlar kesinlikle hissedecektir; dikkat etmeniz gereken sadece onlara nasıl etkilendiklerini sormamanız. (El Hujwiri'nin övgü hakkında söylediklerini hatırlayın.) Gördüğünüz gibi amaç, epeyce karmaşık bir iş olabilir; çünkü bencilliğiniz ile ilgili sürekli

kendinizi sınamak zorundasınızdır. Aslında, -buna ister inanın, ister inanmayın- Sufizm'in bencillikle bir sorunu yoktur; çünkü yaptığımız şey belli bir seviyede bunu gerektirir, başka ne varsa dışarıda bırakmak için benlik üzerine belli bir odaklanma lazımdır. Sufizm'in karşı çıktığı şey, ne ölçüde olursa olsun **nefsaniyettir.** Bunu bir yoklayabilirsiniz. Bunu ev ödevinizmiş gibi kabul edin; nefsinizin nerede olduğunu anlayın ve bununla ilgili ne yapabileceğinizi düşünün.

IX

YARATICILIK: BİR KRAL GİBİ YÜRÜ

Sanatçı sanatında kendini kaybettiğinde,
o sanat hayat bulur.
Hazret İnayet Han

Ağaç işçisiyken, torna işinden daha fazla sevdiğim çok az şey vardı; güzel bir tahta külçeyi güzel bir çukur kapta ya da başka bir yuvarlak nesnenin içinde "**döndürmek**".

Buna rağmen torna işi, bütün ağaç işçiliği becerileri arasında en zor ve en yıldırıcı olanıdır. Şu ana kadar tam on yıldır döndürüyorum; ancak güzel bir şey yaratabileceğimi, yeteneğimi pratikle geliştirince, henüz yeni hissetmeye başladım.

Hala değerli olan bir tahtaya tereddütle yaklaşırım. Kaygılandığım, ceviz kerestesinin kolayca 100 dolan bulabilecek fiyatı değil. Güzel ve eşsiz, hiç el değmemiş keresteyi bozmaktan endişeleniyorum. Mesela, bir arkadaşımın verdiği

sert bir ağaç kerestesi var. Kerestenin yaklaşık yarım kilosu 5 dolar; benim elimdeki parça de en az 20 kilo ağırlında. Bir parçasından kase yaptım ve güzel duruyor, ama tomruğun geri kalan kısmı, dükkânda torna tezgâhımın yanında yerde, benim bir sonraki cesaret hamlemi bekliyor. Bu keresteyi berbat etmek istemiyorum.

Nihayet torna tezgâhına bir parça kereste atmaya karar verdiğimde ve bunu yaptığımda harika bir şey oldu: **Kaygılı "ben" gitti ve sadece yarattım.** Bir kez aleti malzemeye uygulamaya karar verdiyseniz, yol bellidir. Bu ağaç işçiliği çalışmalarından ne çıkacağından hiçbir zaman tümüyle emin olmadım. Bildiğim tek şey, bir parça keresteyi torna tezgâhına yerleştirdiğim ve çıkan son halinin yuvarlak şekilli olacağı; tabii başka herhangi bir şey de olabilir. Genellikle amaçtan yoksunumdur. Gerçek yaratıcılığın, bu maksat yoksunluğunu gerektirdiğine inanıyorum. Yalnızca yaratmak için yaratırsın; elde edeceğin övgü veya para gibi herhangi bir şey için değil. Övgü ya da parayı reddetmiyorum; fakat mevcut amaçlarımız için bunlar asıl konunun dışında kalıyor.

Yeteneğe ihtiyacınız olmadığını da söylemiyorum. Torna tezgâhına bir parça keresteyi koyduğumda, yıllar boyunca geliştirdiğim yetenekler birden sahneye çıkıyor, yani sadece güzel bir obje yaratmayı istemek de yeterli değil.

Ve kesinlikle her anında tüm dikkatinizi vermemelisiniz de demiyorum. Torna tezgâhının ağaç işçiliğinde öldürücü bir araç olduğundan bahsettim mi? Parmaklarınızı koparabilecek ve hatta kolsuz bırakacak başka aletler de var; ama eğer 10 kiloluk kocaman bir kereste külçesi dakikada 1000 devir hızla dönerek torna tezgâhına fırlıyorsa, önünde durmamanız en iyisi olur.

Hâlbuki gerçek yaratıcılık, kendi içinizin derinliklerin-

den gelen bir şeydir. Aynı zamanda hem bilinçli hem de bilinçsiz bir süreçtir.

Ruhani yolda ilerlerken, egzersiz ve meditasyonlar yaparken karşınıza çıkan durum da bunun gibidir.

Üç Çeşit Ruhanî Yaratıcılık

Ruhaniyette üç türlü yaratıcılık vardır. İlki, kişi; ağaç işçisi olduğu kadar bir sanatçı da olmalı ki bu türden yaratıcılık, güzel bir parça keresteyi güzelce bir objeye dönüştürmeme olanak verir.

İlkine yakından bağlı olan ikinci tür yaratıcılık, benliğinizi yenilemenize imkân tanıyan bir yaratıcılıktır. Bir kez içinizde uyanma süreci başladığında, yapılması gerektiğini keşfettiğiniz ruhaniyetin temel zorlu çalışmasıdır bu.

Üçüncü olarak evrene yaratım sürecinde katılma diyebileceğimiz bir yaratıcılık türü bulunuyor. Bu, 'kendini gerçekleştirme' ya da sonuna geldiğinizde yaptığınızı yapmak olarak düşünülebilir.

Bu üçünde de zor becerileri öğrenmeyi gerektiren güçlü bir unsur var; ama aynı zamanda tüm bunları unutmalı ve sadece var olmalı.

Ruhanî yolda yeni başlayanları, aşırı yaratıcı olmama yönünde teşvik ederiz. Bunu, yeni başlayanların kabiliyet ya da potansiyelinin eksik olduğunu düşündüğümüz için değil; gerekli olan uzmanlık ve teknik bilgiye sahip olmadıklarından dolayı yaparız. Ruhaniyette, üzerinize fırlayıp sizi öldürebilecek on kiloluk kereste külçeleri yoktur. Ne var ki, ruhaniyet içinde aptalca bir şey yapmak sizi bir süreliğine altüst edebilir veya sizi uygun olmayan bir yola doğru çekebilir. Öyleyse sizin için en iyisi, dikkatinizi rehberinize vermek ve kuralları, herhangi bir tanesini bile çiğnememeye çalışarak öğren-

mek olacaktır. Pir Vilayet gibi biri, tayfın diğer ucundadır, kuralları olduğu gibi keşfeder ve inzivadan döndüğünde yeni kombinasyonlar keşfettiğini bildirdiğinde, herkes çabucak bir defter kapıp, kulaklarını açarak dinler. Geri kalanlarımız bu iki ucun arasında bir yerde dururlar.

Ruhani yolu izlemek, çok fazla zaman gerektirir. Ünlü Sufi şair Mevlana tarafından yazılan mestedici şiirler belki de bu yüzden o kadar popüler: Bir şekilde daha küçük benliğimizle yüzleşmemiz, Mevlana'nın kelimelerindeki güzellikten dolayı o kadar da kötü bir şey gibi durmuyor. Yine de, zaman harcamaya değen diğer şeylerdeki gibi ruhaniyette de anahtar sabırdır - sabır; ve kendi değerinizin farkında olmanız, aynı zamanda kendinizde anlamlı değişimler yaratabileceğinize olan inancınız.

E G Z E R S İ Z

- 1 0 -

BİR KRAL GİBİ YÜRÜ

İşte yaratıcı bir şekilde kendinizi yenileme sanatının esas tekniklerinden biri:
Kendinizi egemen bir ruh olarak hayal etmenizi istiyorum. Bu egzersiz ***"Efendiyi Hayal Etmek"*** *adını taşıyan 2. egzersize benzer. Bir kral ya da kraliçe gibi davrandığınızda. Efendiler yürürken, etraflarındaki dünyayı nasıl görürler? Yönettiği herşeyin sorumluluğunu alan, ayrıca, hürmetinden ötürü, baktığı herşeyin bir hizmetkarı olduğunu bilen o hükümdarlıktan bahsediyorum.*
Bugün Amerika'da baştan sona yetersizlik fikrine dayanan bir toplum oluşturduk. Peki ya başka birinin hükümranlığına saygı gösterebilseydik? Ben senin hükümdar ruhuna saygı gösterebilirsem ve sen de benimkine gösterirsen, bu yaratıcı eylem, birbirimiz hakkındaki düşünme ve hissetme tarzımızı bütünüyle değiştirecektir. İlk önce, herşeye rağmen, egemen ruh, hâkim, bir kral ya da kraliçe olduğunuza dair temel gerçekliği bir an için görmek zorundasınız. Sonra, başkalarını nasıl görmeniz gerektiğini ve başkalarının sizi nasıl görmesi gerektiğini bileceksiniz. Öyleyse, bir kral gibi yürüyün.
Ya da bir kraliçe.

Egemen bir rıh gibi davranırı.

Egemen ruhunuzu bileceksiniz ve bu sizin, ruhanî yoldaki seyahatinizi başlatacak ilk yaratıcı eylem olacak.

Ruhanî eğitiminizin ikinci kısmı, benliğinizi yeniden programlamanızı içeren uzun ve sıkı çalışmadır. Önce büyüklüğünüzü gözünüzde canlandırma eylemiyle başlarsınız. Size bunu pekiştirecek bazı egzersizler vereceğim. Ama önce kişiliği yeniden programlamaktan ne kastettiğimi biraz daha anlatmam gerek.

Kişiliği Yeniden Programlamak

Pir Vilayet, kendi benliklerimizi asla tümüyle kaybetmediğimiz ya da kişisel acayipliklerimizden tümüyle sıyrılmadığımız konusunda ısrar ederken son derece kararlıydı. Ruhanî yol boyunca ilerlerken, bu acayip yanlarımızı törpülüyor, böylece onların gerçek dişiliğini, rüya izlenimlerinden öteye geçmeyen şeyler olduğunu görüyorduk. Yaptığımızın bu olduğunu söylüyordu. Aynı zamanda, onları saygıyla kabul etmeye başlıyoruz.

Bizim maksadımız egoyu kökünden söküp atmak değil. Gayemiz egonun yeniden düzenlenmesi, böylece ego, olaylar düzeni içinde doğru konumunu alır. Amacımız, kesinlikle egonun tüm eylemlerimizi kontrol etmesine izin vermek değil. İtiraf etmek gerekir ki, içimizde dikkat etmemiz gereken uygunsuz davranış alanları bulunuyor. Saklı yığmakta, bu alanları keşfettikçe bizi sürprizler karşılıyor ve bunları, kendimizi değiştirmeden anlayamıyoruz. Sonuçta, kabul etmek gerekir ki, gerçekten arzuladığımız şey, Sevgili ile birliktir ve bu birliğin olması için ne gerekirse onu yapacağız.

Bütün bu uyarılar, tembihler ve sıkı çalışma ile yüzleştiğimizde doğal tepkimiz, değişmesi gereken bir şeyler olduğunu inkâr etmek olur. Ya bu sesi dinleriz ya da yıllar içinde oluşturulmuş bu kişiliğimizin parçalanmasına müsade ederiz. Bunu nazikçe kabul ederken ve kişiliğimizin yeniden yapılandırılmaya ihtiyacı olduğunu görürken bile, bilinçdışı düzeyde bununla dişimizi tırnağımıza takarak mücadele ederiz.

EGZERSİZ

-11"

FENA-Fİ:
BAŞKASININ VARLIĞI İÇİNDE ERİMEK

*İşte size yardımcı olabilecek **ve ne** zaman isterseniz yapabileceğiniz başka bir alıştırma. Bu uygulama Egzersiz 2: **"Efendiyi Hayal Etmek"** ile Egzersiz 10: **"Bir Kral Gibi Davran**"a benziyor. Fena-fi olarak bilinir. Fena-fi, 'ben 'in 'öteki'nin mevcudiyetinde çözünmesini ifade eder. Bu egzersiz için, başka bir insanla karşı karşıya oturduğunuzu hayal edin; bu kişi ruhanî rehberiniz ya da ruhanî rehberiniz yoksa büyük hayranlık duyduğunuz ruhanî bir şahıs olabilir.*

Zamanla daha ulu ruhani varlıkların karşısında oturduğunuzu imajine edin.

*

Yücelik aşamalarının isimleri var; Fena-fi Şeyh 'ten (Hoca) Fena-fi Pir'e (Farsça Yaşlı Kişi anlamındaki kelime), oradan Fena-fi Resul'e ve Resul'den Fena-fi Allah'a doğru basamaklarla yukarı çıkın.

Her aşamada aynı prosedürü izleyeceksiniz. Kolay bir süreç değildir. Seçmiş olduğunuz rehberi en yüksek konumunda gözünüzde canlandırın ve onun varlığım tamamen kabul ederek karşısında oturduğunuzu hayal edin. Bu aşamada rahatladığınızı hissettiğinizde, rehberin

özelliklerinin size geçtiğini hayal edin. Ardından onun giysilerine büründüğiinüzü, onun tipine dönüştüğünüzü görün. Ve sonrasında bu varlığın kişiliğine biiriinün. Onun verdiği tepkiler gibi tepki verebildiğinizi duyunısayın, onun hissettiği gibi hissedin. Son olarak, rehberinizin bilinçliliğine dalın; ruhanî farkındalığımn en yüksek olduğu haline öziimseyin, bu hali kendinizmiş gibi yaşayın ya da bu gerçekliğin ne olduğu hakkında bir fikir edinmeye çalışın. Ardından bir üst düzeydeki ruhani varlıkla yapacağınız çalışmaya geçin ama bir aşamayı kesin olarak kavradığınızdan mutlaka emin olduktan sonra sonrakine geçmelisiniz. Bu alıştırmayı yapmanın başka bir yolu daha var. Bir insan yerine bir nesne üzerine de yoğunlaşabilirsiniz. Bu da aynı alıştırmadır ancak insan benliğini özümsemenin zorlu kısmı katılmamıştır. Güzel bulduğunuz bir nesne seçin. Bu bir çiçek, hoş bir çanak ya da bunun gibi bir şey olabilir; fakat ana biçimi kolay olmalı; yani bir tablodaki gibi çizgiler ve renklerden oluşan karmaşık bir düzende olmamalı. Örnek olarak bir gülü ele alalım, mesela. Önce güle bakın. Sonra gözlerinizi kapatın ve gülü zihin gözünüzle görün. Gözlerinizi açın ve güle yeniden bakın; sonra gözlerinizi kapatın ve gülü bir kez daha zihin gözüyle görün. Zihninizde gördüğünüz gülde herhangi bir belirsizlik ya da zayıflık kalmayıncaya kadar, yeterince somut bir. imgeye dönüşünceye dek bu işlemi sürdürün; umarım bunu çok yorulmadan beklenildiği gibi-yapabilirsiniz.

Sonraki aşama, bir gül olmanın nasıl bir şey olduğunu hayal etmekten ibaret. Bir sonraki aşamada ise kendinizin gül olduğunu imajine edeceksiniz. Daha sonraki aşama, yani son kademe, baştan sona tüm evrende var olduğu şekliyle çiçekliğin, çiçek olmanın özünü hayal etmektir.

Bu alıştırmayı verdiğimde, genellikle öğrencilere her aşamayı ayda en az bir kez yapmalarını söylerim. Basamak atlamakta zorluk yaşarlarsa, onlara geriye dönmelerini ve baştan başlamalarını söylerim.

Sorumluluk

Sorumluluk, ruhaniyetin yaratıcılık sınıflaması içindeki bir başka yönüdür. Kimse üzerine konuşmak istemediği için bu konudan kaçınmayı denedim, ama korkarım konuyu açmanın zamanı geldi.

Buraya kadar yolun neresinde olduğunuzu nasıl bilebileceğiniz ve kendi budalalığınızdan kendinizi nasıl koruyabileceğiniz gibi şeylerden bahsettim ki, bunların her ikisi de ruhanî yolda ilerlerken sık karşılaşılan tuzaklardır ve buna benzer tipte daha birçoğu da var.

Sözü geçen tuzaklar ve daha fazlası, öğrencinin ruhanî hiyerarşi ve insanlığa karşı sorumluluk duygusu geliştirmesi ihtiyacını engelleyerek sizi aldatır. Bu sorumluluk duygusu, itici bir güç olarak ikincil konumdadır; yaptığımız şeyde birincil güdü ise aşktır.

Sınıfa sorumluluk konusunu taşıdığımda öğrencilerim korkuyla sindiler; sanki **"Kolay bir şey üzerine sebatla çalışsak olmaz mı, mesela hoş bir yedinci seviye meditasyon gibi, ama sorumluluk konusunu yapmasak?"** diyor gibilerdi. Bu şekilde tepki veriyorlar, çünkü sorumluluk almak, bir şey yapmak anlamına gelir ve bu zamanda insanlar 'yapılacaklar listesine daha fazla bir şey eklemek istemiyor. İnsanların sorumsuz olduğunu söylemiyorum; sorumluluk üzerine düşünme fikrini zor buluyorlar. Başka bir gün öğrencilerimden biriyle, Hindistan'a gitme arzusu hakkında konuşuyorduk. Gitmekten vazgeçti; çünkü ruhanî görevinin burada ABD'de

olduğunu hissetti ve Hindistan'a yapılacak bu gezi tatlı, fakat besleyici olmayan mistik çikolatalar yemeye benzeyecekti; hatta bundan da ziyade bencil bir eylem olacaktı. Anladım. Hindistan'a gitmek, geçmişe bir dönüş olurdu. Bir mistisizm geleneği, burada Batı'da inşa edilmeliydi ve bu kuruluş ekibinde hepimiz işimizi ciddiye alıyoruz. Doğuyu ve Batı'yı karıştırarak bütün bir sentezle baştan sona yeni bir mistisizm yaratmamız gerekiyor. Bunu yapmak için geleceğe bakmamız gerekiyor; işte bu bizim sorumluluğumuz. Biz orta kademedeki ruhanî öğretmen sınıfı, ileride muazzam bir görevin işaretini almaya önayak oluyoruz. Bu, yedi yüzyılı bulabilir. Bunu anlattığımda insanlar genellikle şöyle yanıtlıyor: **"Tamam, galiba kendim için endişelenmeye ve bu çok uzun. vadeli saçmalığa aldırmamaya devam edeceğim."** Jeolojik çağlar zamanlamasıyla düşünen bir aklınız olmadığı sürece, benim görevle ilgili söylediklerimin de sizin için bir anlamı olmayacaktır. Böyle olması için de bir sebep yok zaten - biz jeolojik devir zamanlamalarıyla düşünenlerin, bunu anlamanızı istemesi dışında...

EGZERSİZ

- 12 -

MİSTİK OLAN SENSİN

Daha önce açıkladığım alıştırmalardan birine geri dönelim: ***Kendinizi mistik görevin derinliklerindeymiş gibi hayal etmek.***

Akü gözünüz sayesinde sizden önce orada oturan mistik şahıs olarak kendinizi sahiden düşünüp düşünemediğinize bakın. Böyle bir insanın kendi çıkarları için kullanabileceği belirli güçleri olduğunu, sizinse bu halinizle bu güçlere sahip olmadığınızı düşüneceksiniz. Bu güçlere sahip olsaydınız, onlarla ne yapardınız? Sorumluluklarınız nerede kalırdı?

Şimdi başka bir yöntem deneyelim: Mistik şahıs ne düşünürdü? Niyeti ne olurdu? Bu tür insanlar kendi eş varlıklarına nasıl riayet ediyorlar? Pir Vilayet'in şu sözü bize bir ipucu veriyor: ***"Başkalarını yargıladığımızda, hiç kuşkusuz onları yaratan sanatçıyı yargılıyoruz. Bunu kavradığımızda, Tanrı'nın varlığının her yerde vuku bulduğunu hissetmek hiç de zor olmayacaktır."*** *Bu ifade üzerine meditasyon yapın. Kişiliğinize ve yaşamınıza nasıl uygulanacağını görün. Bunu bir gaye gibi prova edin. Böylelikle, olabileceğinizi hayal ettiğiniz benliği yavaşça oluşturmaya başlayacaksınız. Tanrı ile beraber yaratmaya başladınız.*

İnsanlar Sufi topluluğuna kabul edildikleri zaman, asla kendi kendilerine bir uygulamaya başlamamaları söylenir. Niçin? Çünkü kendi durumumuz için yine olabilecek en kötü yargıçlar bizleriz. Kendi ormanımızı, önümüzdeki ağaçlar yüzünden göremeyiz. Yine uzun süre boyunca, kendi dalımız yüzünden kendi ağacımızı göremeyeceğiz. Dışarıdan bir gözlemciye ihtiyacımız olacak. Hiç gücenmeyin, bu herkes için geçerli. Pir bile güvendiği kişilere, kendine ne yaptığı ya da nasıl öğrettiği, hatta nasıl göründüğünü sorardı. Bu onun için bile alışılmadık bir durum değildi. Ve elbette onun da bir ruhanî rehberi vardı. Pir, bu öğretiye itaat edebildiyse, siz de yapabilirsiniz.

Tanrı İdraki

Bu bölümü Tanrı kavrayışına erişmek hakkında birkaç sözle sonlandırmak istiyorum. Bu konuya son derece dikkatle yaklaşıyorum. Hiçbir surette, bunun hakkında çok şey söyleyerek haddimi aşmak istemiyorum. Tanrı idrakinin, üzerinde konuşulacak bir konu olduğu izlenimini vermek istemiyorum. Bu, mavi renk hakkında doğuştan kör biriyle konuşmaktan öte bir şey değil. Buna rağmen, kısaca şunları söylemek isterim:

Tanrı kavrayışı, Tanrı'nın seni kavramasıdır; senin Tanrı'yı kavraman değil. Çok azı, Tanrı'nın onları kavramasına izin vererek Tanrı idrakine ulaşmıştır. Neden? Çünkü Tanrı'dan ayrı olduğumuz fikrini değiştirmek, bizim için aşırı derecede zor; neredeyse imkânsız.

Aslında Tanrı kavrayışına erişen kişiler, erişemeyenlerden daha üstün değildir. Eskinin yer almadığı bir yaratıcı gerçeklik alanı vardır. Bir gün Tanrı idrakine ulaşacak olanlar, içe doğan bir dürtüyle hareket ederler; hepsi bu. Yaptığınız her

neyse iyidir. Yaptığınız şey, yapmanız gereken şeydir. Önemli olan; varlığınız, Tanrı'ya açık olmanızdır.

Ruhanî rehberinizin buradaki rolü nedir? Tanrı idrakiyle ilgili olarak, Sevgili'nin madde alemindeki deneyimlerini ifade eder ve tüm Yaradılış'm aşkıyla size bakar. Bazen rehberinizin gözlerinde bu aşkın bakışım göreceksiniz. Kimileri için bu sıcak bakış yeterlidir, çok azı için ise, rehberin ne gördüğünü görme ihtiyacı, onları, insanoğlunun tecrübe edebileceklerinin sınırına doğru iten bir güç olur. Bu sınıra gelirseniz, Pir Vilayet'in **'birlikte yaratan'** diye adlandırdığı olursunuz. Sonra, Tanrı doğrudan sizin gözleriniz aracılığıyla bakar ve Dünya düzleminde amaçlarını yerine getirir. Bu seviyede **yapar gibi görünmek** yoktur. Bu, gerçekliğin ta kendisidir.

Sıkça öğütlediğim gibi, nefesinize odaklanın, meditasyonlarınızı yapın, bekleyin ve ne geldiğni görün.

Kaderiniz kendi ellerinizde.

X

İNZİVA

Ruhanî bilgi asla öğretilmez. Hoca bile sözcüklerle öğretemez; o bildirilmiştir ve sözcüksüz gelir.

Hazret İnayet Han

1998'in sonlarıydı. Otobanda 15 yıllık Plymouth Voyageur kamyonetimin direksiyonu başında, pek fazla tanımasamda ruhumu emanet edeceğim bir rehberle katılacağım iki haftalık bireysel bir ruhanî inzivaya doğru yol alıyordum.

Ve kayboldum.

Ben hiç kaybolmam. Daima kuzeyin, doğunun ve batının nerede olduğunu bilirim. Bu yeteneğim yüzünden orduda bana haritada yön belirlemeyi öğrettiriyorlardı. Oysa şimdi, standart hızımdan daha düşük bir halde, saatte sadece 50 mille araba sürerken, kendime sürekli **"Doğru şeyi mi yapıyorum?"** diye sorarken yolumu kaybettim.

Kamyoneti durdurdum ve haritaya bakıp nerede olduğumu ve nereye doğru gittiğimi çözdüm.

Kayboluşum bir işaret miydi? Olabilirdi ya da belki bu hissettiğim kaygının işaretiydi. Bu noktaya kadar çok inziva deneyimim olmuştu, fakat bu seferkinin bir şekilde farklı olacağını biliyordum. Bile bile bilinmeyene yaklaşmak bu etkiyi yaratabilir.

O öğleden sonra saat 3: 30'da, sonraki iki haftamı geçireceğim o en mütevazı çiftlik evinin önünde arabayı parkettim. Evde kimse yoktu. Rehberim dörde kadar geri gelmeyeceğini söylemişti. Aslında, mekânı kendi kendime keşfetmek için kasten erken varmıştım. İnziva için gittiğiniz mekân önemlidir; ruhunuza uygun psişik bir alan olmalı. Bu mekânın uyandırdığı his hoştu. Ön avlu derli topluydu ama o kadar da titizlik algılanmıyordu. Etraf olağandışı bir şekilde sakindi veya bana öyle görünmüştü (aslında böyle olmasını umuyordum ve sonradan sessiz olduğunu da anladım). İnziva için kullanacağım barakaya bakmak için evin arkasına dolandım. İşte oradaydı, iki buçuk metreye üç metre ebatlarında beyaza boyanmış bir yapıydı ve avlunun köşesine sıkıştırılmıştı. Kapıyı açtım ve iki hafta işgal edeceğim bu tek odalı kabine girdim. İçerde düzgünce serilmiş bir örtü ve gösterişsiz bir yorgan, elektrikli ısıtıcı, mihrap olarak kullanıldığı belli olan küçük bir masa ve elektrikli su ısıtıcısı bulunuyordu. Hepsi bu kadardı. Duvarlar yakın bir zamanda beyaza boyanmıştı ama hiç dekore edilmemişti. Bu dekorasyon eksikliğini takdir edecektim çünkü dekorasyon yoksa görsel dikkat dağınıklığı da olmaz. Yeni alanımı beğendim ve çantalarımı almak için kamyonete döndüm.

Eşyalarımı hemen kulübeye taşıdım, fotoğraf makinemi çıkardım. Ben amatör bir fotoğrafçıyım. Fotoğraf çekmeyi seviyorum ve kişiliğime de yapacak bir şeyler olsun istedim.

Kişilik, inzivanın başlangıcında yaramazlık yapar; başta bu inzivaya katılmak istemez, meydan okunuyor, hatta tehdit ediliyormuş gibi hisseder ki zaten bunu hissetmeli. Zira kişilik, değişimden nefret eder, ben de buraya bazı değişiklikler görmek için geldim. Bu gibi zamanlarda kişiliğinizi işbirliği için kandırmanız gerekir. Onu yatıştırmak ve dikkatini dağıtmalısınız ve bu yüzden ben de fotoğraf çekmesine izin veriyorum.

Rehberim geldiğinde fotoğraf çekmeyi bıraktım. Rehberimi kişisel açıdan tanımlamayacağım; çünkü bu inzivanın amaçları doğrultusunda onun herhangi bir kişiliği yoktur; o benim rehberimdir. Beni çay içmek ve sohbet için ana binaya davet etti. Fakat çok geçmeden kendim de açıkça gördüm ki konuşma yeteneğim, yaşayacak olduğum tecrübenin ışığında süratli bir şekilde yok oluyordu. Çok geçmeden bana eşyaların nerede olduğunu gösterdi, günlük işleri açıkladı ve ustaca inziva kulübeme yönlendirdi.

Rehberimin tarzı kadar kulübeyi de beğenmiştim ve biliyordum ki, güzel bir inziva olacaktı. Olması gerekiyordu. Kendimi dönüştüreceğimi ümit ediyordum. Bu, beklentilerim olduğu anlamına gelmiyordu. **İnzivaya girerken beklenti içinde olmamaya çalışmalısınız; beklentileriniz olacak olanı engelleyebilir.** Ama kendimi dönüştürmek bilinçaltı isteğimdi.

Bu inziva için olağanüstü hazırlık yapmıştım. İki ay önce sigarayı bırakmışüm, böylece inzivaya sigara dolu bir valiz taşımayacaktım. Bu inzivayı beklerken kurgu roman okumayı bırakmıştım ve meditasyon için sabah 03.00'te uyanmaya başlamıştım. Okumak için hiçbir şey getirmemiş ve herhangi bir şey yazmamaya karar vermiştim. Önerildiğini bilmeme rağmen müzik dinlemeyecektim; oysa müziğin varlığı meditasyon için bilindik bir tamamlayandır. Israr etsem daha fazla çeşitte gıda alabilirdim; ama normal inziva rejimine sadık

olacaktım; kahve, süt ürünleri ve yumurta da dâhil hayvansal gıda ve baharat olmayacaktı. Kahveyi bırakma semptomları için aspirinim vardı. Hiçbir şekilde konuşma da olmayacaktı. **Tüm iletişim, sadece yazılan notlarla sağlanacaktı;** eğer notlar, **"Yemeğim bitti."** gibi zorunlu iletişim ile sınırlı kalırsa, yazı yazmama yeminim de bozulmamış olacaktı. Konuşmama yemini, rehberim dışında kimseyle mümkün olduğu kadar irtibata geçmemeyi içeriyor. Rehberimle temasım bile, akşamları yemekten önce birlikte yapacağımız günlük kısa meditasyonlarla sınırlı olacaktı. Önümüzdeki günlerde, yeminlerime saygı gösteren rehberim ve kocasını takdir etmeyi öğrenecektim. Ne zaman evlerine girsem -ki genellikle duş almak amacıyla gidiyordum ya da bazen biten yiyeceklerimin yerine yenilerini alıyordum- kapalı kapılar ardında kayboluveriyorlardı. **Bulunduğum yerlere karşı çok duyarlılardı ve nadir ziyaretlerimde özellikle benden uzak duruyorlardı. Bense bu harekete gerçekten değer veriyorum.**

İnziva sürecinin önemli bir parçası, geride ne kadar kişisel yük bıraktığınızdır ve ben daha önce hiç fazla bir şey bırakmamıştım. Bu sigarayı ilk bırakışımdı. Önceki inzivalarda, yanıma daima okumak için bir kitap, tabii ki saygın bir Sufî eseri alırdım. Kim olduğum fikrimin bir parçasını da bir **okuyucu olmam** oluşturuyordu. Önceki inzivalarda, her zaman bolca notlar alırdım. Sabahları genellikle dürüst davranmayarak bir yolunu bulup kahve içerdim. Oysa tüm bunlar demek oluyor ki, öngörülmüş tüm alıştırmaları yapıyor olmama rağmen aslında inzivayı gerçekte uygulamıyordum. Bu kez, gerçekten inzivadaydım.

İşte buradaydım, **tümüyle hazırlanmış, bazı yeminler etmiş, başlamaya hazırdım.** Yaptığım şey de bu oldu: Başladım. Asla dramatik değil, asla zor değil. Bir alıştırma listesi

verildi ve onları yapmaya başladım. Sanırım hiç de kötü değildi. Şöyle devam ediyordu:

- Sabah 06:00'da uyan.

- Dışarı çık ve güneşin doğuşunu bekle. Güneşin doğuşu öncesi için verilmiş meditasyonlarını yap.

- Ardından saat 08:00'a kadar basit meditasyonları ve arınma egzersizlerini yap.

- Kahvaltı yap. Duş al. İşine geri dön.

- Öğlene kadar meditasyon ve diğer alıştırmalar.

- İki saat mola. Şekerleme ve belki bir yürüyüş.

- Rehberin gelip bir sonraki günün listesini vereceği saat 18:00'a kadar alıştırmalara devam.

- Akşam yemeği

- Sinema -Elbette sinema konusunda şaka yapıyorum. Ama sıcak bir yemek yedim.

- Saat 22:00'a kadar biraz daha meditasyon.

- Işıklar kapanır.

- Sabah 03:00 'da kalkıp meditasyon yap.

- Uykuya geri dön.

- Sabah saat 06:00'da herşeye baştan başla.

Kulağa kolay mı geliyor? Aklınızda tutun, rehberimle kısa ve seyrek buluşmalarımız dışında, tek odalı bir kulübenin içinde (ya da hemen dışındaki sandalyede oturuyorumdur) günde 24 saat tek başımaydım. Üstelik sadece yalnız olmak için değil; dışarıdan kimseyi aramamak için de -sabaha kadar açık olan bakkalın çırağı dahil- anlaşma yapmıştım. Bir saat boyunca, genellikle Arapça ya da Sanskritçe, bazen de Eski Yunanca veya İbranice olmak üzere yabancı bir dilde kelime-

leri tekrarlamak gibi yapacak bir sürü ilginç şeyim vardı. Kulağa kolay mı geliyor? Aşağıdakini bir saat boyunca tekrarlamayı deneyin:

"Bire doğru, her şeyle bir." Başlaym, deneyin hadi. Bekleyeceğim. Kişilik, tüm bunlardan nefret eder. Şunu keşfettim, (daha önceki inzivalarımda da dikkatimi çekmişti) eğer, görmezden gelerek bir süreliğine kişiliğin mızmızlanmasına izin verirsem mutlu oluyordu ben de sonrasında işime dönüyordum. **İnzivaya başladıktan birkaç gün sonra, kişilik kendi kendisinden sıkılır ve durur ya da bir şekilde yavaşlar.** Hâlâ hatırladığı bir önemsiz anı ya da başka şikayetlerle zaman zaman devreye girmeye çalışır; ama çoğunlukla sakin durur. Benim durumumda, nihayetinde, sekiz veya dokuz gün sonra disiplinden gerçekten de hoşlanmaya başladı.

Tüm bunlar, yeni başlayan için olduğu kadar deneyimli bir uygulayıcı için de mücadele gerektirir. Her zaman uğraşmaya değer. Yapmanız gereken tek şey, canınızı sıkmasına izin vermemek.

Sonunda inziva sona erdi.

Rehberimle inziva sonrası gerekli değerlendirme toplantısını yaptım. Sonra antika Plymouth Voyageur kamyonetime bindim ve evime doğru yola çıktım. Yalnızca şu anda saatte 50 değil, 60 mil hızla gidiyordum. Gelirkenki kadar kaygılı değildim ve kaybolmadım. Daha sonra, önceki yaşamıma geri dönmüştüm; ama bir farkla. **Ben sadece yaptım ve siz de eğer yaparsanız sadece yapacaksınız.** Benim ya da sizin tanıdıklarınızdan çok azının anlayacağı ya da bilebileceği bir durum. Şu sohbete tanık olun:

"Hey, Phillip, tatilin nasıl geçti?"

"Harika! İnzivaya çekildim."

"Sahi mi! O nedir?"

Bu noktaya geleceksiniz; **ben, arkadaşlarınıza ve tanıdıklarınıza sadece nereye gittiğinizi söylediğiniz ama orada ne yaptığınızı anlatmadığınız işte o noktadayım.** Yine de şunu söylemeliyim ki şimdi, ne yaptığımı açıklama konusunda gittikçe daha da özgiirleşiyorum. Tıpkı diğer Sufi arkadaşlarım gibi. Bazı batılılar, içsel yaşamın peşinden koşuyorlar. Batı dünyasının da en sonunda bunu bilmekten hoşnut olduğu bir noktaya ulaştığı izlenimini alıyoruz. Bunu biliyorlar ama içsel yaşamın peşinden giden bu kişilere çok da benzemeye çalışmıyor, imrenmiyorlar; yine de onlara, ruhları için dua eden bir papaz ya da hahama saygı duydukları gibi saygı duyuyorlar.

Belki de bir şeyi atladığımı düşünüyorsunuzdur. İnziva sırasında bana ne olduğunu merak mı ediyorsunuz? Dönüşüm yaşayıp yaşamadığımı mı merak ediyorsunuz?

Bu inzivaya girerken, tümüyle dönüşümü beklediğimi söylemek çok doğru olmaz. Herhangi bir şey aramıyordum. Daha önce de söylediğim gibi inzivaya giderken hiçbir şekilde beklenti içinde olmamalısınız. Beklentiler bu süreçte ortaya çıkabilir. Bir inzivayı başarıyla tamamlamanın en etkili yolu, başlangıçta görevi yerine getirmeye karar vermek ve sonrasında ne gelirse gelsin, gelmesine izin vermek. İnzivanın, iyileşme ya da kutsal bir alana girmek gibi bir amacı veya konusu olabilir; fakat böyle bile olsa, siz dikkatinizi odağınıza yönlendiriyorsunuz, bir sonuç öngörmüyorsunuz. Sonuç hakkında hüküm verdiğiniz anda o sonucu kaybedersiniz.

Üstelik olan şeylerde belki düşündüğünüz kadar rolünüz yoktur. Kur'an-ı Kerim'de şöyle der: **"Allah kimi isterse, onu yükseltir."** İşte bu yüzden sadeliğe inananlar için,

inzivaya girmek başlı başına bir nedendir ve ödülü kendisidir. Bu bakış açısına katıldığımdan çok da emin değilim, ama bunu aklınızda tutmanızda yarar var. Hayır, ben bu inzivaya bir azizin kopyasına dönüşmek için girmedim. Buna rağmen ben yalnızca bir insanım, bu düşünce de aklımdan geçmiş olabilir, bunlardan asla tam olarak emin olamazsınız ama pek ihtimal dahili değildi. Bütün bunlara rağmen bana bir şey oldu. Ama iki nedenden ötürü bunları size anlatmak için bir kaygı duymuyorum: Benim yaşadığım tecrübenin, bu tür tecrübelerini benden çok daha etkili ve güzel yazan diğer binlerce mistiğin yaşadıklarından hiç farkı yok. Ve neden bahsettiğimi anlamanın tek yolu onu yapmaktır. Bu bir cesaret kitabıdır; tanım kitabı değil. Öyleyse, cesaretlenin. Ama belki de örtüyü sizin için biraz aralayacağım.

Kendinizi küçük bir inziva odasında, az önce bahsettiğim disiplinli uygulamaları yaparken hayal edin. Kişiliğiniz sonunda karşı çıkmayı bıraktı ve size yaşadığınız bu tuhaf, sıradışı tecrübede refakat ediyor.

Ne hissedersiniz?

Dingin hissedersiniz.

Bu aşamaya gelmek sizin sekiz ya da dokuz gününüzü almış olabilir. Bu sekiz ya da dokuz gün, o kutsal an daha da yaklaşırken artan bir merak ve korkuyla değil, belki de "Neden bunu yapmaya razı oldum?" ya da "Bütün bunlar neden?" gibi bir sorgulamayla geçebilir. Bu nedenle sadece kendi adıma konuşacağım, -belki sizin tecrübeniz daha farklı olacakür- ve şunu söyleyeceğim; inzivada öyle bir an gelir ki bu rahatlama anı, dünyadaki en doğal haldir. Bu dinginlik hali, çoğu kişinin asla deneyimleyemeyeceği bir seviyedir; çünkü hiçbir zaman dünyevî kaygılarından yeteri kadar sıyrılamazlar. Beden, akıl, duygu ve ruh bir ahenk içindedir;

hepsi huzurlu ve canlıdır. Bu gibi anlarda ***"Tek Varlık"*** gibi kavramların ardında gerçekten bir şeylerin saklı olabileceğinden şüphelenirsiniz. Kendi kendinize, "Belki bunların tümü doğru olabilir" dersiniz; "Belki de ben gerçekten muazzam bir bütünün parçasıyım; sırasıyla benim de kapsadığım bir bütünlük."

Size deneyebileceğiniz bir inzivada başarı sağlamanıza yardımcı olacak, aklınızda tutmanız gereken bazı konuların listesini vermek istiyorum. Benim tümüyle yalnız geçen 15 günlük inzivamın pek rastlanmayan bir şekilde uzun ve zorlu olduğunu aklınızda olsun. Sufizm öğrencilerinin, inziva deneyimlerine genellikle 3 günlük inzivalar ile başlamalarına karşın ben çoğunlukla ilk başlayanlara sadece iki gün yaptırırım. Birkaç tane iki veya üç günlük inzivanın ardından, acemi üye altı günlük inzivaya yükselir ki bu uzunluk, yıllık temel inziva periyodudur. Genellikle geçerli sebeplerle en çok bu noktada bırakırlar. Günümüz modern toplumlarında, sadece kendiniz için bir hafta ayırmak zordur. înziva için her çıkıp gittiğimde Majida'yı bir hafta boyunca bıraktığım için bir yanım biraz suçluluk hisseder, eşim bana suçluluk hissetmemi gerektirecek hiç bir neden vermemiş olsa bile.

Ve işte dikkat edilecek noktalar:

- Tutum hepsinden önemli. Tutumunuz ne tür bir inziva deneyimine sahip olacağınızı belirler. İnzivanızın dönüşüm sağlamasını istiyorsanız, tutumunuz tam itaat olmalı. "Tanrı ile ürkekçe, mazoşist bir ilişkiye karışın" demiyorum. Hatta görüşlerinizden vazgeçmek zorunda da değilsiniz; ama yine de görüşlerinizin geçerliliğinden şüphe duymanız yardımcı olabilir. Tam itaatin, günlük yaşam düzeninizle kesinkes bağınızı koparttığınız sırada, size tesir etmek için yapılan alıştırmaların ve meditasyonların gücüne teslim olmanız anlamına geldiğini söylüyorum.

- Doğru tutumla birlikte, şaşırma kapasitenizi de korumalısınız. Bizi ileriye taşıyan masum bir alçak gönüllülük, bir tür saflık söz konusu; görüş ve bilginin ise bizi geriye çektiğini düşünüyorum. Majida ve ben inzivalarımıza çekildiğimizde başka bir şey düşünmeden, sadece verilmiş alıştırmaları yapmaya çalışırız. Başka şeyleri düşünmek, inziva rehberinin işidir.

- Tüm bunların sonunda, kitapta sıkça bahsettiğim gibi Tanrı idraki gelir.

Bu, bir insanın ulaşmaya çalışüğı hatta aradığı türden bir şey olamaz. Tanrı idrakinin, sizin Tanrı'yı kavramanız değil, O'nun sizi kavraması olduğunu hatırlayın.

Başka bir deyişle meditasyonlarınızda yeterince iyi olmaya çalışırsınız, böylece kenara çekilme kapasitenizin farkına varırsınız. İşte o zaman siz bir kenara çekilirsiniz ve Tanrı idrakinin sizin aracılığınızla kendisini gerçekleştireceği doğrudan bir deneyime izin verirsiniz.

Bu, artık ayrı bir iradeye sahip varlık olarak varolmamanızı gerektirir ki çoğu insan bunun, gerçekliğini bir kenara bırakın düşüncesinden bile rahatsız olur. Ayrıca kuşkusuz, aklınıza ve bedeninize geri kavuşacağınıza dair yatıştırıcı bir teminat da istersiniz! Bu noktaya gelmek, çok fazla çalışma gerektirebilir. Ama bazen sadece oluverir. Ünlü Sufî metafizikçi îbn-i Arabi'nin, on sekiz yaşındayken, inzivasının ilk üç günü içinde Tanrı idrakine ulaştığı söylenir. Bunun için, "Öyle **mi, onun** adına **çok iyi!** " diyebilirsiniz. Her birimizin kendi yolu ve kişisel ilahî tecrübeleri var. Karşılaştırmalar yalnızca bunaltır ya da bazen kibirliliğe yol açar. Öyleyse, gevşemeyi öğrenin, sükûneti keşfedin; sonra bakalım ne oluyor.

- Bu kitabın başından sonuna kadar sürekli Muhasebe hakkında konuştum; yani vicdanın daimi sınavı. Devamlı olarak yapılan Muhasebe alıştırması, kim olduğunuzu diişündüğünüz her noktada size yardımcı olacaktır ki, bu tarz bir bilgi, öyle sadece inzivaya giriştiğinizde değil, manevi yolun her noktasında size yardım edecektir.

Dönüştüğümüz varlığın imgesi, bizim rehberimizdir. İnziva, sadece bu dönüşme sürecinin bir parçasıdır.

XI

ULAŞILMAZ OLANA TUTKU

Tanrı arayışı, ruhun olgunluğunun doğal bir sonucudur.
Ruhta, ulaşılamayana hasret hissi doğuran bir arzunun
uyandığı an vardır. Ruh o yolu izlemediğinde,
yaşamın içinde var olan bir şeyi;
yaratılıştan gelen özlemi ve onun içinde yatan
nihai tatmini kaçırır.

Hazret İnayet Han

O zamandan beri hatırlarım; asla tatmin olamayacak duygusal bir ihtiyaç yüzünden titrediğimi hissediyordum.

Hiçbir şey titrememi yatıştırmadı. Seks yapmayı denedim ki, bunu herkesin denediğini sanıyorum; sadece kısa bir süreliğine işe yaradı. İlaçları denedim; ihtiyacı maskeledi ama doyurmadı. Kahve ve sigarayı denediğimde, özellikle de sigaralar ihtiyacı donuklaştırdı ve üzerini bir duman perdesiyle örttü. Titreme ve çarpıntımı sadece, kitabı bitirinceye

kadar geçen süre boyunca görmezden gelmemi sağlayan bilimkurgu romanlarını denedim. Ne yapmaya çalıştığıma dair bir fikrim olmadan bilinçsizce ne denediysem, her uyandığımda ve her yatma saatinde titremelerle gelen o boşluğu doldurmayı başaramadı.

Sigarayı bırakana kadar bu titremenin idrakine varmayı başaramadım. Sigarayı bıraküğım zaman, yenilenmiş bir canlılıkla birlikte titremeleri issettim ve o zaman bunun, sigarayla örtbas etmeye çalıştığım bir şey olduğunun farkına vardım. İlk önce, ikiye katlanmış bu titremelerin, nikotin yoksunluğu yüzünden olduğunu sandım. Ancak, nikotin yoksunluğunun belirtilerinin çoktan gitmiş olması gerekiyordu. Titremeleri tüm şiddetiyle hissediyordum; bunun ruhla ilgili bir şey olduğunu anladım ve benden başka kaç kişinin böyle bir duygusal gürültü duyduğunu merak ettim. Acaba bütün insan ırkı bunu hissediyor muydu? Sonra bunun, yalnızca o tüm mest edici şiirlerde geçen ruhanî özlem olduğu sonucuna vardım. Bu temel arzunun üstesinden gelmek için bizzat bulduğum en iyi yöntem neydi? İki aşamalı; meditasyon yoluyla ve yaraücılığımı ifade ederek. Bu benim için, atölyemde el işi güzel nesneler ortaya çıkarmak anlamına geliyordu.

Hazret İnayet Han şöyle yazar:

"Aşkın ateşi yandığı zaman, kalp şeffaflaşır, böylece ruhun zekası kalp gözüyle görebilir; fakat kalp, aşk ateşiyle alev alana kadar, yüzeyde hayatı deneyimlemek için can atan akıl, karanlığın içinde kör bir şekilde yol arar."

Mülkün Kısıtlamaları

Ulaşılamayana olan tutkuyu yatıştırmak için birçok farklı yol vardır. Tümünün tatminkâr olduğu söylenemez. Popüler yöntemlerden biri de sahip olmaktır. Fakat bu varlıkları (bunlar arkadaşlar olabileceği gibi, mülkler de olabilir) elde etmek, yalnızca yukarıda Hazret İnayet Han'ın sözünü ettiği gibi, kör bir şekilde yol aramaya benzer. Karanlıkta el yordamıyla aramak, bize yaşadığımızı hissettirir; ancak geçici olarak. Sahip olduklarımız, özlemlerimizi tatmin eder, ama sadece bir süreliğine.

Hazret İnayet Han, sahip olduklarımızı bırakmanın, kalbimizde aşk ateşinin yanmasına yardımcı olacağını herhangi bir yerde söylememiştir. Dünya nimetlerinden elini çekme yolu, bazıları tarafından özendirilir, fakat bu Sufi öğretisi değildir. Sufizm'in dayanak noktası, yaşamın içinde uyanmaktır; dışında değil. Harika bir arabamız; hatta Rolls-Royce'umuz bile olsa, kalplerimizdeki ışığın yanabileceğini bildirir. Önemli olan şunu anlamak: Rolls-Royce, her ne kadar harika bir araba olsa da, yalnızca bir arabadır ve varlığımızın en üst seviyede tecrübe etmek için duyduğu özlemini tatmin etmeyecektir. Eşyalara sahip olmak, sadece kısa süreli doyum getirir. Ayrıca beraberinde kalıcı sorunlar da getirir; çünkü eşyanız varsa o eşyaya dikkat etmeniz gerekir. Her gün yaptığım şey, marangoz dükkânına girip etrafa bakmak ve matkap uçlarına kadar bütün aletlerin zihinsel bir envanterini çıkarmak ki matkap uçlarından yüzlerce var. Bu, aklımı darmadağın ediyor. Aletlerin her dökümünü yaptığımda içimden fışkıran kızgınlık ve hoşnutsuzluk beni daha da darmadağın ediyor, çünkü ya sahip olmadığım aletleri düşünüyorum ya da bir gün gelip ortalığı alt üst eden yabancıyı... Atölyedeki mal stoku yüzünden yaşadığım kız-

gınlığın, gündelik, sıradan kızgınlık yığınına karıştığını düşündüğünüzde -o bana yanlış yaptı, şu hataydı, bu yanlış yaptı...- kafamın tümüyle nasıl da alt üst olduğunu hayal edebilirsiniz.

Aklımız aslında, devamlı ve sık sık o kadar alt üst olur ki, herhangi bir şey hakkındaki duygu ve düşüncelerimizi ne kadar bilebileceğimizi merak ederiz. Sufilerin bunu bilmek için çok sayıda tekniği vardır. Bunlardan birisi de Muhasebe; yani öz eleştiri ve kendini sorgulamadır. Muhasebe çok kolaydır. Kendinize sorun: "Şu anda ne yapıyorum?" Yanıt geldiğinde, cevabınız ne olursa olsun, soruyu tekrar sorun ve sonra yeniden sorun. Mantığa göre açıklamaktan kaçınmaya çalışın. Muhasebeyi her gün uygulayın. Ne yaptığınızı daima sorgulayın. Bu, yaptığınız her şeyin yanlış olduğu anlamına gelmiyor! Tabii ki değil. Ne var ki, günü nasıl geçirdiğinizin tümüyle farkında olmalısınız ve bu konudaki düşüncelerinize vakıf olmalısınız. Bu, Muhasebedir. Budistlerin 'farkındalık'larına benzer.

Ayrı Olmayı Reddeden Kafeterya

Seks, sigara, yemek, içki, mülk sahibi olmak... Ulaşılamayana duyduğumuz özlemi geçici olarak yatıştırdığımız yollar sadece bunlardan oluşmuyor. Daha yüzlercesi var. Size bir örnek vereyim. Bu olay, önceki bölümde genişçe yer verdiğim iki haftalık inziva sonrasında meydana geldi. Küçük bir kulübede diyetimin temel parçaları granola, elma suyu ve pirinç kekleriyle dünyadan soyutlanmış olarak on beş gün geçirdiğimi anımsayacaksınız. İnziva sona erdiğinde fazlaca yağ yoksunluğu yaşıyordum. Tüm bu iki hafta boyunca et, yumurta ve patates kızartması içeren bir New York kafeteryası kahvaltısı yapmamıştım.

Arabama binerken rehberime, New York tarzı iyi bir kahvaltı yapabileceğim en yakın lokantanın nerede olduğunu sordum. Sanki bir şey kaybetmiş ve hüsrana uğramış gibiydi; belki kendisi vejetaryen olduğu için bana anlatmakta gönülsüz davrandı. Yine de sonunda bir isim ve mekânla geri geldi, ben de son hızla uzaklaştım; yolda sadece bir New York Times gazetesi almak için durdum (aynı zamanda Nevv York Times bulmacası yoksunluğundan dolayı da acı çekiyordum). Söylenilen lokantaya vardım, tezgâha pat diye kendimi bıraktım ve bir solukta siparişimi verdim:

"Sıcak suda pişirilmiş iki patates kızartması, buğday ekmeğinden tost, kahve." Tezgâhın arkasındaki adam bana dik dik baktı. Bir Nevv York City kafesinde olmadığımı hatırladım ve siparişimi tane tane tekrarladım. Birazdan kahvaltım geldi. Kaynamış yumurta ve patates yoktu; burası Nevv York değildi ve ben yemeye koyuldum.

Kahvaltımı yarılamıştım ama bulmacamın tam olarak ortasına gelebildiğim söylenemezdi ki (günlerden Cuma'ydı ve Cuma günleri bulmacalar daha zor olur) o sırada kamusal konferans sisteminden şöyle bir ses geldi: "Bayanlar ve baylar, şimdi Amerika Birleşik Devletleri bayrağına bağlılık yemini etme zamanı. Lütfen herkes ayağa kalkıp bayrağa dönsün."

İlk aklıma gelen şey, inziva rehberimin bir hata yapıp beni, ABD iktidarının daha diktatör olduğu paralel bir evrene yönlendirmiş olduğuydu. Etrafıma bakındım ve eğer bu bir paralel evrense kendimin çok iyi bir kopyasıyla orada olduğumu gördüm. Daha da ötesi, herkes ayağa kalkıyordu. Ben de, yabancı bir ülkenin gelenekleriyle karşılaşan her aklı başında insanın yapması gerekeni yaptım: Ayağa kalktım, bağlılık yeminini diğer herkesle birlikte söyledim ve kahvaltımı bitirmek için tekrar yerime oturdum. (Fakat bulmacayı

yol üstünde başka bir molada bitirdim çünkü çok zordu.)

Kafeteryanın sahibi, ayrılık duygularını; ulaşılamayana olan tutkusunu dindirmek için bir yol bulmuştu. Kısa bir anlığına da olsa herkesin kendisine eşlik ettiği, bağlılık yemininin okunduğu o birlik anıyla bunu sağlıyordu. Aslında tam bir birlik de değildi; sadece o yönde yapılan bir hareketti. Yine de doyumu hissedebilmiştim; öyle ki kafenin devamlı müşterileri de, bu biraz tuhaf olan ritüeli uygularken aynı duyguyu hissetmiş olmalı çünkü onlar da kendi ayrılık duygularını dindirmek için buna seve seve uyuvermişlerdi.

Hatta devamlı müşteriler, benim gibi ritüele uymakta zorlanan yabancılara, kendini beğenmiş bir meydan okuma hissi besliyor olabilirler. Benim için sorun yok. Kendimizle gurur duyduğumuzda hepimiz bazen böyle cüretkârlıklar yaparız; hiç gücenmedim. Bu, bağlılık yeminini günlük meditasyon programımın bir parçası haline getirmeyi amaçladığım anlamına gelmez. Ama o küçük kasaba kafeteryasında, vatanseverlik ile karşılaştığımda aniden derinimdeki yankının farkına vardım.

Bu muazzam evrenin sırlarının bize nasıl perdelendiğinin bir önemi yok, hepimiz yine de mükemmel evrene bağlılığımızı ifade etme ihtiyacı duyarız. Dünyanın göründüğünden çok daha büyük bir bütüne doğuştan aidiyetimizi onaylamamızın bir yolu olmalı, bu inancı görmezden gelemeyiz. Bu küçük kasaba kafeteryasmdaki arkadaşlarım, ait olma hissini teyit etmenin bir yolunu bulmuşlardı.

Ulaşılmaz Olana Arzunun Tükenmeyişi

Erişilemeyene olan tutkumuz; yani kendimizi, kendimizden daha yüce bir şeyin parçası olarak görmemize ihtiyaç du-

yan sancılı heves, dünyanın her yerinde karşılığını bulur. Meditasyon ve anlamlı yaratıcılığın (benim durumumda ağaç işçiliği), bizi bu özlemin tatminine yakınlaştırdığını söylemiştim. Hepsi dışanda, gerçek dünyada çalışan bir grup profesyonel şifacı, Macida ile benim yönettiğim Sufi Merkezi'ne geldiler. Bir masör, iki fizik terapist, bir manyetizma terapisti, bir pratisyen hemşire vardı. Bir çok şifacı teknik olarak bakarsak profesyonel değildir. Bu insanların şifa hakkında anlattıklarını dinlerken, şifa seanslarında deneyimledikleri yoğun yaratıcı hazzı ifade ettiklerini duyuyorum. Şifa çalışmalarından, tıpkı benim ağaç işçiliği hakkında konuştuğum gibi bahsediyorlar. Çevremizi anlamlı bir şekilde etkilediğimizi herkes bilir. Bunu herkes bilir ve bu bilgi bizi yukarı taşır.

Hazret İnayet Han'dan bu alıntıyı zaten vermiştim:

> **"Tanrı arayışı, ruhun olgunluğunun doğal bir sonucudur. Ruhta, ulaşılamayana hasret hissi doğuran bir arzunun uyandığı an vardır. Ruh o yolu izlemediğinde, yaşamın içinde var olan bir şeyi; yaratılıştan gelen özlemi ve onun içinde yatan nihai tatmini kaçırır. Tüm evrenin tasavvuruyla birlikte doğarız; fakat bilinç, birey olarak olduğumuzu sandığımız halle sınırlandıkça, evren bilgimizi kaybeder, bilgimizi deneyimlerimize ya da deneyimleri yorumlayış şeklimize dayandırırız. O düşünceyi yeniden keşfettiğimizde, şahsî düşüncelerimizin aslında ne kadar yetersiz olduğunun farkına varırız."**

Ulaşılamayana olan özlemin sonu yoktur; en iyilerimiz için bile bu geçerli. Bir keresinde Pir'le birlikte Kennedy Havaalanı'na doğru arabayı sürüyordum ki bana bir anda "75 **yaşımdayım ve ancak şu anda bir Sufi olmanın ne anlama**

geldiğini anlıyorum" dedi. Bu beklenmedik söze nasıl karşılık vereceğimden pek emin değildim, bu yüzden bir şey söylemedim. Pir'in itirafı, bana ruhanî süreç hakkında çok şey anlattı. Kendi atılımlarım 10 yıllık aralıklarla gelir ya da öyle görünüyordu; belki de her biri o kadar yorucu ki başka bir hamleye cesaretimi körüklemek dokuz yılımı alıyor. Ya da sadece öyle görünüyor, belki de aralıkların hepsi daha kısa. Gerçek şu ki (bu gerçeği sadece olgun bir arayansanız kabul edebileceksiniz) sadece, birbirimize ne kadar çok bağlı olduğumuza bakmamız gerekir, herşey hakkında bu böyle. Aralıkların neden uzun olması gerektiğini böylece anlayabiliriz.

E G Z E R S İ Z

- 1 3 -

DAHA BÜYÜK OLMAK

*Bu alıştırma, kendi tecrübemizin sınırlarının ve bize kendisini açacak, henüz keşfedilmemiş yeni bir bölge olasılığının farkında olmamızı gerektiriyor. Daha sonraki dakikalarda, bildiğinizin bildiğinizden daha büyük olduğunu imajine etmeye çalışın. Eğer bunu dürüstçe denerseniz, bir çeşit ruhsal gerilim yaşayacaksınız. Çocukluğunuzda yeni bir balonu şişirmeye uğraştığınız zamanı hatırlıyor musunuz? İşte o da başlangıçta hiç şişiremeyecekmişsiniz gibi dururdu. Ruhsal bir gerilim hissettiğinizde ve daha fazla şişiremeyeceğinizi düşündüğünüzde, balonu hatırlayın ve sonra egzersizin içinde rahatlayın ve ruhunuzun şekil alma arzusuna izin verin. Bunu nasıl yaparsınız? Dünyanın size olduğunuzu söylediği, gerçek varlığınızın sadece küçük bir kısmı, işte bunu hatırlayarak çalışmanızı kolaylaştırın. "**Yukarı**" ve **"dışarı"** gibi diğer bütün sözcüklerin de sadece birer sözcük olduklarını da hatırlayın. Her şey sizin içinizde.*

Bazı zamanlar yukarıdakini açıklarken, bir öğrenci aniden çıkıp haykıracak: **"Hiçbir zaman Tanrı'yı ulaşılamaz olarak hayal etmedim!"** Ben Tanrının ulaşılamaz olduğunu

söylemiyorum. Ulaşılamaz, -ulaşılamaza olan tutkumuzdan bahsederken- tümüyle yaradılışın mevcut enginliği ile olan yakınlık halini anlatır. Bu entelektüel ya da felsefî bir tecrübe değil; bütün mistik grupların bilgisine sahip olduğu ve peşine düşüp aranılan gerçekliğin doğrudan idrakidir. Benim yapmaya çalıştığım şey, her ne kadar tanımlayamasam da, bu tecrübenin varlığına işaret etmekti; çünkü mistiklerin dünyasındaki pek çok şeyde sözcükler bu bakımdan işe yaramaz ve aslında yapabileceğimiz tek şey, konu etrafında konuşmakta

Daha önce söylediğim gibi, Batılıların ruhaniyete karşı tuhaf bir tutumu vardır. Ortaya bir şey koyduğumuzda, geri bir şey bekleriz, değere karşı değer isteriz, yatırımımızın geri dönmesini umarız. Eleştirel bir niyetim yok. Sadece, biz buyuz. Doğu'da hiç kimse, sırf çaba sarf ettiği için bir şey olması gerektiğini düşünmez. Doğuluların, hocanın söylediği söze inanmaları, büyük olasılıkla çaba harcamaları için tek başma yeter. Doğu'daki erkek veya kadınlara göre, elde edilemez olana duyulan arzu tamamen normal bir şey (bu düşünceyi tersine çevirip Doğu'nun yaptığı gibi şöyle de diyebilirsiniz; ulaşılamayana olan tutku Tanrı'nın kendi sınırlarını test etmesi demektir, bu da, ruhun anlamak için kendi kişisel terimlerine çevirmesi gereken bir dinamiktir).

Hazret İnayet Han şöyle yazmıştır:

"Vecdin farklı dereceleri vardır. Sufi'ye göre ruh, fizikî bedene katılıp kaynağına giden bir akıntıdır. Ve sükûnet sanatı, özgürlük, ilham ve gücü tecrübe etmede ruhun işini kolaylaştırır; çünkii sonra fiziksel bedenin tutuşun-dan özgürleşecektir. Mevlana'nın Mesnevi'de söylediği gibi İnsanoğlu, yeryüzündeki bir esirdir. Aklî ve bedeni zindanının parmaklıklarıdır. Ve ruh, ilk başta kendisine ait olan özgürlüğü bir kez daha yaşamayı bilinçsizce diliyor.' Daha yüksek ruha erişmeyi öngören Platonik düşünce de buna benzer: Coşkun-luk anında ruh, tabiri caizse, fiziksel

beden hapishanesinden çok kısa bir süreliğine de olsa yükselir; bu dakikalar, insana daha önce hiç yaşamadığı bir özgürlüğü yaşatır.

Bir vecd anı, her seviyede farklı yaşanır. En yüksek mertebedeki vecd, İncil'de şöyle ima edilir: "Mükemmel olun; hatta Babanızın cennette mükemmel olması kadar mükemmel olun." Birçok dindar kişi, insanoğlunun mükemmel olmasının imkânsız olduğunu söyleyecektir; fakat İncil'de aynen böyle yazıyor. Bir kişinin, varoluşun belirli bir evresine dokunarak yaşamın sınırlarının ötesine yükseldiği ve güç, huzur, özgürlük ile tüm varlıkların kaynağına ait olan o ışık ve yaşamın kendisine sunulduğu bir evre olduğunu, bütiin çağlar boyunca bilenler anlamışlardır. Bir başka deyişle, bu üst seviyedeki vecd anında, kişi yalnızca bütün varlıkların kaynağıyla birleşmekle kalmıyor; onun içinde çözülüyor; kaynak kişinin kendisi oluyor.

Bu kuvvetli bir alandır; ulaşılamaz olandan bahsediyoruz. Ruhanî yaşamı ilk incelemeye başladığım zamanlarda, yukarıda sözü geçen türde deneyimlerin hemen virajın ötesinde olduğunu ve onlara sahip olmak için yapmam gereken tek şeyin, arzumu açığa vurmak, yirmi dakika kadar meditasyon yapmak olduğunu sanırdım. Sonra bingo, işte hemen orada olacaktım. Artık daha iyi biliyorum. Lakin yukarıda tanımlanan tecrübeler idrakimizin ötesinde demek istemiyorum. Kesinlikle değiller. Hazret İnayet Han'ın İncil'den verdiği örneğe dikkat edin: "Cennette Babanızın mükemmel olduğu gibi mükemmel olun."

Mürşit, bu alıntıyı birçok farklı durumda kullandı; ama anlamı hep aynıydı: Mükemmelliyete ulaşılabilir ve buna ulaşmak bizim amacımız olmalı. Mevlana'nın Mesnevi'sinde "Ruh, ilk başta kendisine ait olan özgürlüğü bir kez daha yaşamayı bilinçsizce diliyor" diyerek bahsettiği bu hali tekrar yaşama kapasitesine sahibiz.

Yeni Âlemlerin Açığa Çıkması

Bir düşünün. Siz ya da kendini şu anda siz olarak tanımlayan her ne ise, fiziksel varoluşun zincirlerini takınmak için bile bile özgürlüğünüzden vazgeçtiğiniz, bunu herhangi bir nedenle hatırlayamıyorsunuz. Dünya üzerinde bir kişi neden bunu yapmak istesin? Buna verilen klasik yanıt şudur: Sınırlar içinde özgürlüğü deneyimlerken, alışılagelmiş yaratıcılık prangalarını kırar, örtülerini kaldırmaları için yeni evrenleri zorlarız. Varlıklarımızın bilinmeyene izin vermesini ve ne kadar imkânsız görünse de, bizim içimizde kendini ifade etmesini isteriz. Kısıtlı aklımıza bu, tümüyle değişik bir realite gibi görünür, oysa ki zaten oradaydı. Bunu başarmaktaki zorluk şu ki biz, kendimiz sandığımız sınırlarımıza konsantre oluyoruz. Biz sınırlarımız değiliz; **biz mükemmelin** görünüşüyüz **ki bu da paradoksu** çözüyor **ya da Pir Vilayet'in daima belirttiği gibi** "bağdaştırılamayanları bağdaştırmak."

Oysa bir kez dünyaya geldiğimizde, büyüleyici bir şey olmaya başlar. Umutsuzluk ve kopma hislerimize rağmen, içten gelen **bu ulaşılamayana olan tutkuyu** hissetmeye başlarız ve yapmaya itildiğimiz her şeyin farkına vararak kendimizi ruhanî bir disipline adarız. Böylece sınırlarımızdan ibaret olmadığımızı anlamaya başlarız. Çok heyecan verici olabilir ve olmalı, çünkü bu, kişisel sınırlarımızın ve daha geniş, fiziksel realiteye bağlı sınırlarımızın bilgisidir. Bu bilgi çok çok ufak bir zaman boyunca bile olsa, bu sınırları görmezden gelmemize ve onların dışına çıkmamıza izin vdrir. **Bunun sonucunda, gerçekliği tersine döndürebilir ve Tanrı'nın yaratıcı tecrübesini yaşayabiliriz. Bir kez bunu yapmışsanız, artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktır.**

Yalnız olmadığınızı keşfettiniz.

"Ulaşılamayana duyulan tutku", tüm evrenlerin, var olan bütün farklı yaradılış düzlemlerinin aslında çok büyük olduğunu söylemenin metafiziksel bir yoludur. Bunun güzel yanı; biz beşerî varlıkların, bu muazzam büyüklükteki düzlemi idrak etme kabiliyetinin olmasıdır. Aslında tümüyle sahip olamayız; çünkü çok fazla var ve bazı alanlar belirli varlıklara yasaklanmış durumda (bu konuda bana sadece güvenin). Yine de çok şeye sahip olabiliriz.

Bunun kadar ilginç olan şeyse, bu evrenlere iki kişi üpatıp aynı unsurları taşıyamıyor. Her birimiz kendimize özel, benzersiz ufak bir parçayı taşıyoruz. Yaradılışın spiral modeli içinde -insan evriminin dairesel bir şekilde belirmesi, tekrarlanarak tezahür etmesi ama daima yukarıya doğru gelişmesini kastediyorum- her insan bir şeye katkıda bulunuyor ve tüm katkılarımızın karmaşık etkileşimi, hayret verici şekilde dengelenmiş bir enerji formu yaratıyor ya da yaratabilir. Bu, aslında ancak herkes birleştiğinde mümkün olur. Bu enerjiye, nefsani seviyede izdiham, meleki seviyede ise katmanların müziği diyoruz.

Sanırım çoğumuz, kişisel olarak ağlamaklı notalar seslendirirken birilerinin gelip bizimle ahenk oluşturacağını beklediğimiz noktada sıkışıp kalmışız. Sufilerle yeteri kadar zaman geçirdiğinizde şunu işitirsizin: Sizden şarkıyı öyle ya da böyle iyi söylemenizi istemezler, kapasitenizin tüm sınırlarını zorlayarak şarkı söylemenizi isterler. Bu sınır her zaman sandığınızdan daha ötede olacaktır.

X I I

A Ş K

Aşk acısı çekmeyen kalp, kalp değildir.
Aşkın sancılarından yoksun vücut kil ve sudan ibarettir.

Jami

şımızdakiyle pazarlığa girişiriz. **"Beni sev, belki ben de seni severim"** deriz ya da **"Seni seviyorum ve senin de buna karşılık vermeni istiyorum."** İkinci tür, insanları belki de kabul edebileceğimiz, tolere edebileceğimiz garip davranışları olan varlıklar olarak görür. Bu, yine de ilk türden daha iyidir. Üçüncü tür aşk ise, **herkesi Allah'ın varlığında gördüğün aşktır.** En iyisidir, bu aşkın sahtesi olmaz. İşte bu, Sufi'lerin aşkıdır.

Savunmasızlığın Değeri

Kişisel düzeyde, güven aşkın hayatî bir parçasıdır. Birine güveninizi öylesine vermelisiniz ki; onun her türlü hevesine karşı savunmasız kalacaksınız -tamamen savunmasız değil belki ama fazlasıyla korumasız. Haydi, biraz savunmasızlıktan bahsedelim.

Pir-i Mürşit "Kendini kandırılmaya karşı koruyan zekidir; başkasının kendisini kandırmasına izin vermeyen bilgedir; kandırılan avanaktır; ama kandırılmasına bilerek izin veren bir azizin karakterini yansıtır." der.

Eski bir arkadaşım bir zamanlar beni, yeni birisi ile karşılaştığımızda tamamen savunmasız olmamız gerektiğine ikna etmek için fazlasıyla uğraşmıştı. Sadece bu şekilde karşımızdakinin gerçek doğasına nüfuz edebileceğimizi hissediyordu. Doğal olarak bu şekilde davrandığımızda geri püskürtülebileceğimizi biliyordu. Ama riskin göze almaya değer olduğuna karar vermişti; reddedilmek onun için, tamamen savunmasız davrandığımızda ulaşabileceğimiz cömert sonuçlara oranla küçük bir bedeldi. Bu arkadaşımın öne sürdüğü bir fikirdi ve beni kesinlikle memnun etmemişti. Ama konuştukça, asıl rahatsız olduğum şeyin aşağılanma ihtimali olduğunu kavradım. Hiçbir ortak noktanız olmadığına emin olduğunuz biriyle yüz yüze geldiğinizi hayal edin; hiç beğenmediğiniz ve onun da sizi beğenmediğine yemin edebileceğiniz biri ya da sadece üstünlük hissiyle sizi görmezden gelecek biri. O kişiye gidip doğrudan "Hadi konuşalım! " dediğinizi düşünün. Büyük ihtimalle bunu yaptığınızı gözünüzde canlandırdığınızda -ve tabii ki sonuçlan hesaba kattığınızda - kendinizi, "Sevgi evrensel olabilir ama bir başkasının bu adamla ilgilenmesi daha iyi" derken bulacaksınız. En azından arkadaşımın önerisine benim ilk tepkim bu olmuştu.

Konuşma ilerledikçe aslında önerdiği şeyin benim zaten yaptığım bir davranış olduğunu fark ettim. Tamamen yabancı olduğum insanlara yanaşmadım belki ama sırf meraktan veya onları tanımam gerektiğini hissettiğim için bazılarına yaklaştığım oldu. Bir keresinde bana "konuşmamız için bir tek sebep bile düşünemediğini" direkt söyleyen biriyle yakınlık kurmaya çalıştım. Fazlasıyla utanç vericiydi, ama atlattım. Sanırım tamamen savunmasızlığı savunan arkadaşım haklı: Savunmasızlık güvenin anahtarı. Ve güven de aşkın.

Hiç tanımadığınız birini inatla arayıp onu anlamak için devasa bir çaba göstermeniz gerektiğini söylemiyorum, belki de söylüyorumdur. Ama öyle bir davranışı tutkuyla desteklemiyorum. Söylemek istediğim, bir başka insana karşı kendimizi rahat hissetmemizin önündeki en büyük engelin ya da iletişimin önünü kesen şeyin, savunmasız kalmaya olan isteksizliğimiz olduğu.

Savunmasızlık, ruhaniyetin anahtarıdır. Sadece bilerek yol kat edemezsin. İlerlemek için bilginin tamamını ya da en azından bir bölümünü terk etmek zorundasın. Bunu yaparak bir çeşit boşluk, bir hassasiyet yaratırsın ve Tanrı seni ilahi bir merak ve farkındalıkla taçlandırır. Belki de Tanrı bunu şu şekilde değerlendiriyordur: Savunmasız kalmayı seçtin ve böylece kendi içinde bir başkası için yer açtın, onun da senin deneyimini paylaşmasını sağladın. Buna benzer yer açmalar bizi daha yüksek boyutlarda yer açmalara yönlendirir. Başkalarına nasıl davranırsan, Tanrı da sana öyle davranır.

Meditasyon duygusal ve ruhsal bir savunmasızlık durumudur. Meditasyonla kendini ne (ya da kim, belki de Tanrı?) gelirse gelsin ona açarsın. Kendini, Tanrı'nın bu dünya sahnesindeki emellerine cevap vermeye açarsın (şu anda yaptığının bu olduğunu sanma!) Meditasyonun bir çok amacı var-

dır, ama benim bahsettiğim Yaradan'a karşı bir savunmasızlık yaratmaktır - ve kişisel seviyede Yaradan'ın yakınlaşması aslında kendi ruhunun sana yakmlaşmasıdır. Uzun süredir duymadım ama o eski "ruh eşi" masalı iş yapıyor mu? Ne zaman o deyişi duysam düşünürüm, "Ne, sadece bir tane mi?" Sanki şu koca kâinatta seninkiyle kusursuz uyum içinde olan sadece bir tek ruh varmış gibi! Bence bizi esas çeken bir ruh eşimiz olduğu fikrinden ziyade kurtarılma düşüncesi. Mesela, savunmâsız kalma ihtiyacından ve takip eden daha da sinir bozucu aşağılanma deneyiminden.

Aşk bir ruh eşi bulmak demek değildir (ya da en azından başta öyle görünür, ta ki ruh eşinizle diş macunu tercihlerinizin ne kadar farklı olduğunu fark edene dek). Aşk savunmasızlığı keşfetmektir, bir başkasını ne kadar kabul ettiğinizi ve ne kadar reddettiğinizi keşfe çıkmaktır. Ruhanî seviyede, Tanrı'ya güvenin daha da derin seviyelerine ulaşmaktır.

Tüm bunlar biraz korkutucu. İşte işe yarayacağını düşündüğüm bir egzersiz.

E G Z E R'S İ Z

- 1 4 -

BAŞKAS1NIN RUHUNA GİRMEK

Daha iyi tanımak istediğiniz bir kişi seçin - bir arkadaş, eğer ruhanî bir gruptaysc.nız eğitmeniniz, bir tanıdığınız. O kişinin önünüzde durduğunu hayal edin. Yavaş yavaş o kişinin vücuduna girdiğinizi, cildinin altına nüfuz ettiğinizi hayal edin. Onun düşüncelerine girin, nasıl düşündüğünü hayal edin. Düşüncelerden daha derin güdülerine inin.

Bu ilk adım zordur, çünkü bir insana yaklaştıkça o kişinin neye benzediğini görmek güçleşir; onu nasıl gördüğünüz, kendinize ve ilişkinize bakışınızla iç içe girmiştir. Bu egzersizi yaparken, o kişi hakkındaki bilginizin yanlış veya eksik olduğunu düşünmeniz işe yarayabilir. Bilmediğiniz birçok şey vardır ve bu alıştırmanın amacı onlardan bir kısmının ne olduğunu bulmaktır. Şimdi o kişiyi, o anda olabildiği kadar iyi algıladığınızı imajine edin. Burada önemli olan onu sizinle ilişkisi dâhilinde düşünmemektir, onun nasıl biri olmasını istediğinizi değil, gerçekle kim ol duğunu veya potansiyelinin ne olduğunu kavramaya çalışın. O kişinin, kendi bütünlüğünün farkına varmasını tüm kalbinizle istemelisiniz - ve tüm bunlar olurken o bü-

tünlüğün sizi kapsamayabileceğini de aklınızda tutun (belki de içeriyordur - biiyiik ihtimalle içeriyordur! - ama tersiyse, o da kabul).
Bu, düşündüğünüz kişiyi beyaz bir ışıkla çevrelenmiş, tamamıyla saf, her tiirlü kandırmacadatı arınmış, tamamen masum ama aynı anda olgun bir ruh olarak görmenize yardımcı olur.

Bu alıştırma size, diğerleri hakkında başka türlü elde edemeyeceğiniz bir iç görü kazandırmayı amaçlamaktadır. Aynı zamanda ikinizin de dönüşümü için sizde bir alan hazırlar. Ruhsal desteğinizin bir parçasını o kişiye adıyorsunuz. O, desteğinizi kabul etmek veya reddetmekte özgürdür, ama sadece suriulursa reddedilebilir.

Savunmasızlık periyodik olabilir, tümüyle savunmasız olmayı ideal bir hal olarak düşünün, her dakika içinde olmanız gereken bir durum gibi değil. Ruhlarımız narindir, savunmasızlığı, **açılan ve sonra kendisini toparlamak için kapanan nadir bir çiçek** gibi görün.

Hazret İnayet Han, "*Hiç tereddüt etmeden gir Sevgili, çünkü bu abidede sana olan özlemimden başka hiç bir şey yoktur. Sana ruhum mu demeliyim? Ama sen benim özümsün. Seni hayatım mı bilirim? Ama sen ebedisin. Sana mâşuk mu derim? Ama sen aşkın kendisisin. Öyleyse seni nasıl çağırmalıyım? Sana* ***kendim*** *demeliyim* " der.

İçinden çiçeklendiğimiz doğal halimiz saf, masumdur ve kendinin ulvî aşkın bir özü olduğunu, belki de tek özü olduğunu bilir. Sonra doğarız ve unuturuz. Bu aşkın bizi terk ettiği anlamına gelmez. O hep oradadır, sadece biz unutmuşuzdur. İçimizdeki çağrı bir uyarıdır: **"Hey, beni hatırlıyor musun?"** Bu aşk yabancı gelir çünkü büyürken kabullendiğimiz-

den çok uzaktır. Ama gerçekte yabancı olan, fizik gerçeklikte yaşayan bizin aşk hakkında edindiği yalan yanlış izlenimlerdir.

Bu gerçeğin hiç olmazsa bir bölümünü fark ettiğimizde hepimizin sorumluluğu, tanrısal aşkın dünyevi bedenlerimizdeki yerini genişletmek ve tüm insanlığın dâhil olduğu o sınırlı varoluşumuzu kapsayan yüce evrimin bir parçası olmaktır. Başka bir deyişle, hiç farkında olmasak da hepimiz bunun içindeyiz. Ancak az sonra tartışacağımız üzere Sufîler bunu uzun zamandır biliyorlardı.

Vedud: Kâinatı Yaratan Duygu

Sufilerin aşk için kullandıkları kelime Tanrı'nın sıfatlarından biri olan "Vedud"dur. Tanrı aşkından ötürü kâinatı yaratmıştır.

Pir Vilayet "Kendi birliğinin yalnızlığından ötürü Tanrı kendini böldü, senin ve benim var olma ihtimalimize aşkından dolayı" der.

Sadece senin ve benim var olma ihtimalimize olan aşkını ifade etmek için sayısız varoluş düzlemi yaratan enerjinin büyüklüğünü bir hayal et! Hayatın hakkında daha iyimser düşünmeni sağlamıyor mu? Vedud Tanrı'nın ulvî özelliklerinden biri olduğuna göre - Sufiler buna Sıfat derler- bizler yaradılışı var eden bu büyüklüğün şahsımızda kendini göstermesini Vedud'u hatırlayıp zikrederek sağlayabiliriz. Bunu yaptığımızda, Vedud'un tanrısal arşetipine odaklanmış oluruz, öyle ki bu sıfatı yeryüzüne indirir, kendi kişisel var oluşumuzda yeniden doğduğuna tanık oluruz. Söylemek gerekirse bu zordur. Vedud'u, her iki hecesindeki en ince ve kendine has titreşimleri hissederek zikretmemiz gerekir. Zor olsa da mümkündür.

Aşk: Tanrısal Özlem

Vedud, Sufilerin sevgi için genelde kullandıkları kelime olsa da, Pir Mürşid'in bu mânada tercih ettiği kelime Aşk'tır. Aşk, bir çeşit ilahi nostalji olan ilahi sevgiyi ifade eder. Hepimizin, neye olduğunu bilmediğimiz halde en derin seviyede yaşadığımız özlem. Bu Aşk Sevgili ile yeniden bir olmaya duyulan özlemdir, Sevgili'nin kim olduğunu bilmesek de. Aşk, tarifi zor bir eksiklik hissi ve bu ancak kendimizin, tanımlanması ve anlaşılması çok zor olan veçhemizle birliği sayesinde iyileştirilebilir. En azından ben bunu anlıyorum.

> Pir Vilayet, "Aşk zevk midir, aşk mutluluk mudur? Hayır, aşk devamlı bir özlemdir, aşk yorulmak bilmez inattır; aşk durmadan ummaktır; aşk bilerek teslim olmaktır, aşk mâşukun sefasını ve cefasını sürekli gözetmektir, çünkü aşk kalbin sahibine kendini bırakmaktır, aşk insana 'sen mühimsin. ben değil' demeyi öğretendir" diyor.

Sırf ben Aşk'ın ulvî özlem olduğunu söylüyorum diye - Pir Vilayet de öyle diyor olsa bile! - buna inanman gerekmez. Belki de aşkın bu tanrısal düzlemdeki tanımı sana aşırı duygusal ve baygın geliyordur. "Tüm Sufiler aşktan ölen yeni yetmeler midir?" diye soruyor olabilirsin. Ve sorun çok da yersiz sayılmaz.

Hatırlamamız gereken Pir Vilayet, babası ve ondan önce yaşamış bütün Sufi pirlerinin, oldukça göksel bir dille konuştuklarıdır. Kartallar gibi, göğe yükselmişler ve en yüksekten uçan o kuşlar gibi, başka kimsenin ulaşamayacağı doruklara yerleşmişlerdir. Bu seyir noktasındandır ki onlar kâinatı izler ve bize tanrısal aşkın gerçek doğasından bahsederler.

Sen ve ben henüz doruklardaki o kartal değiliz. Pirler bi-

zim şimdiki seviyemizden çok daha yüksek bir ermişlikle konuşurlar. Onlara en azından şüpheyle bakalım. Belki de Vedud'u zikrettikçe ve kâinatı yaratan aşkın o tanrısal nabzına uzandıkça, ataların demek istediklerinden bir ışıltı gözüne çarpar. Doruğa ulaşma hedefini bir kenara bırakırsan belki de en azından kişisel duygudan sıyrılıp kozmik duyguya erişebilirsin. Eğer tek düşündüğün birinin seni sevip sevmediğiyse, buna benzer bir yükselişi ruhunda yaşayamazsın. Pir Vilayet bizleri sürekli, kâinatı düşünmeye, varoluşu deneyimleyerek Tanrı'nın daha yüce emarelerini görmeye zorlar. Aşk bunun bir parçasıdır ve biz kâinatla ilgili yüksek düşünceyi algılamaya başlarsak aşkın daha dünyevi şekilleri bize önemsiz ve ıstıraplı görünür.

İşte doruğa yükselmeni sağlamayı amaçlayan bir alıştırma.

E G Z E R S İ Z

- 1 5 -

KARTALIN UÇUŞU

Rahatla, mümkünse omurgan dik olsun. Kaslarında sadece seni dik tutacak kadar gerilim olmalı, ötesini bir kenara bırak. Bir saniyeliğine kendin hakkındaki tüm bilginin yok olduğunu ve boş bir yazı tahtasına bakan bir masum olduğunu hayal et. Bu sana küçük bir çocukken nasıl olduğunu hatırlamanda yardımcı olacak. Yepyeni bir deneyimi yaşamanın, gözünün önünde olan olaya (belki de bir yetişkin olarak sana çok saçma gelecektir) hayran hayran dalmanın nasıl bir şey olduğunu hatırlamaya çalış. Hatırlayabiliyor musun? O hissi yeniden yaşamak için aklına ne geliyorsa yap. Ana fikir kişiliğinden bir dakikalığına sıyrılmak ve yüksekten uçan, kişilikten soyutlanmış o kartalın bakışıyla dünyaya bakmak. Eğer gerçekten kartal olabilseydin, kişiliğin normal bakış açılarından ne kadar uzaklaşırdı? Dünyaya doruktan bak, ya da yüksek uçan kartalın yüceliğinden bak. Gerçekten bu noktalara ulaşabilmek için sende ne gibi değişiklikler olması gerekirdi, bunların farkına var.

Hepimizin bilincinin en derinlerinde, bugün "Aşk" kelimesine atfedilen manaların çok ötesinde bir anlam vardır. Bu

gün var olan her türlü aşkın - en banalinin bile - içinde bir nebze ilahi niyet yok mudur?

İnayet Han, "Kalbim bir okyanusa döndü, Ey Yaradan, sen içine kendi aşkını döktün dökeli" der.

Sufilerin Aşk kelimesini, öncelikle, varoluşun ardındaki sebebi ifade etmek için kullanmış olmaları beni hep heyecanlandırmıştır.

XIII

ŞÖVALYELİĞİN NURU

Tanrı'nın aşk, ben ve sen, yıldızlar ve atomlar ihtimaliyle, huzurun yalnızlığından aşağı doğru kendini parçalara böldüğünü görebiliyorum.

Pir Vilayet İnayet Han, İbn-i Arabi tefsiri

Rus İmparatorluğu 1830'larda, Kafkas dağlarındaki kalabalık kırsal kesimin yaşadığı çok sayıda köyü istilâ ederek vergi baskısını artırmaya karar verdi. Çar, bu görevi yönetmek üzere, daha çok "Rusya'nın Wellington'u" olarak anılan General Yermoloff'u atadı.

Tarihçi Paul Johnson, Yermoloff'un yöneticiliği hakkında, "O kadar acımasızdı ki ülkenin yerlileri her zaman baş kaldırırdı" der. 'Zaferleri', önceki 'zaferlerinin' bir sonucu olarak birbirini izleyen 'isyanlara' karşı ceza vermekten ibaretti. Yer-

moloff, 1819 yılının Eylül ayında, Rus askerlerinden oluşan altı birlik, altı topçu sınıfı ve 700 Kazak'la birlikte Dadi -Yourt kasabasını kuşattı. Yirmi dört saat sonra geriye canlı olarak, tümü yaralı 14 erkek ile çoğu yaralı 140 kadın ve çocuk kalmıştı. Sert bir misilleme, bölgesel bir kutsal savaşa; yani bir cihada yol açtı.

Büyük savunma savaşçısı olan Nakşibendî Sufi Şeyhi Şamil, cihada öncülük etti. Dinî coşku ile politik faydanın boy ölçüştüğü mücadelede Şamil, Kafkas yandaşlarını ikna edip Ruslar'la savaşa soktu. Dağ aşireti üyesi erkeklerin çoğu sizin de duymayı gururla beklediğiniz gibi savaşın içinde yer aldılar. Şamil'in kendi Sufi öğretmeni de dâhil olmak üzere diğerleri, kılıç taşımayı reddeden barış yanlılarıydı. İki ayrı Sufi grubu da birbirlerinin hareketini kabul etti ve destekledi. Ne var ki 1850'lerin sonlarında Ruslar, Şamil'in savaşçılarını yıpratmıştı; Rusların daha çok adamı ve silahı vardı. Yine de zafere ulaşmaları 30 yıllarını aldı.

140 yılı aşkın bir sürenin ardından, aynı Nakşibendî Sufilerinin soyundan gelen torunları, çöken Sovyetler Birliğinden ülkelerini geri aldılar. Bu ülkenin adı Çeçenistan. Bu hikâyeyi, barışseverliğin bir Sufi'nin olmazsa olmaz niteliği olmadığını göstermek için anlattım. Savaşçı rahiplerin yalnızca ego savaşlarıyla mücadele ettiğini düşünmeye yatkınız. Ama Tanrı'nın aklında Sufi için bazen daha farklı bir ödev de olur; doğrudan fiziksel savaş; Çeçenistan örneğinde olduğu gibi.

Şamil, savaşı sürdürmekte haklı mıydı? Günümüzde Rusya ve Çeçenistan arasındaki kanlı çatışmalar ışığında, yanlış olcluğunu düşünebiliriz. Ama ben yargılamak için olaylardan çok uzak olduğumuza inanıyorum. Biz ABD'de nispeten güvendeyiz ve Şamil'in yüzleştiğiyle yüzleşmemizin ihtimali yok. Ama yine de öyküsü bir şeyi ispat ediyor;

Sufi şövalyesi, belli bir derecede gerçek dünyada da şövalye olmalıdır.

Sufi mistikleri, insanlık âleminin her hali hakkında olabildiği kadar bilgi sahibi olmalı. Sufi ışığının şövalyelik yönünü de keşfetmeyi arzuluyorsak -bu, dünyadaki savaşçı şövalye olan Sufi'dir- -öncelikle Sufilerin çokluk içinde birlik ve birlik içinde çokluk; yani Vahad ve Ahad şeklinde adlandırdıkları iki varoluş durumu arasındaki ilişkiyi incelemek zorundayız.

Bu iki evre arasındaki ilişkiyi tam anlamıyla keşfetmek için, ilk önce Sufilerin Zat diye adlandırdıkları ve Vahad ile Ahad'dan sonra gelen hali anlamaya çalışmalıyız. Bu varlık evrelerini anlamaya çalışırken, Tanrının doğasını anlamaktan daha azının peşinde değiliz aslında. 10. yüzyıl Sufi üstadı Al-Hujwiri'nin Kashf Al-Mahjub adlı eserindeki (Gizemin Ortaya Çıkışı) sözlerini bilmekte yarar var: "O'nun bilgisine ancak, sebep hakkındaki tükenmek bilmeyen şaşkınlıkla ulaşılır ve O'nun lütfü insanın her hangi bir kazanım girişimiyle elde edilmez, mucizevî bir şekilde insanların kalplerinde açığa çıkar."

Zat: Bütün Varoluşun Dayanağı

Araştırmamızı sürdürüyoruz: Zat nedir? Zat, tüm yaradılışın ondan dağıldığı, Tanrı'nın farklılaşmamış, yaratılmamış, tek olduğu, eşsiz, yaradılış öncesi haldir. Sufi metafizikçilere göre, Tanrı yaratmaya ve olasılıklara olan aşkını ifade etmeye karar verdiğinde Zat büzüldü ve Öz'ün bir parçası Nur'la yani yaratılışın ışığıyla bütünleşti. Fiziksel âlemi tümüyle kaplayan bu ışık yani Nur, aynı zamanda Tanrı'nın 99 adından biridir.

Washington'da bulunan Amerikan Üniversitesi'ndeki îs-

lami Barış kürsüsünden Prof. Dr. Abdul Aziz Said, Zat evresini şöyle anlatıyor (ben başka kelimelerle anlatıyorum):

"Çölün ortasında olduğunuzu farz edin. Gece geç bir vakit. Medeniyetten uzakta, herhangi bir yapay aydınlatmadan uzaktasınız. Gökyüzü kararmış, ortada Ay yok ve yıldızların ışıkları görünmüyor. Her yer, aynı yeryüzünün iki mil altındaki bir kömür madeni kadar karanlık.
Bu karanlığın içinde, bir kamp ateşi yakmışsınız. Kamp ateşi, titrek bir ışık yayıyor. Bu kamp ateşini ve yayabildiği kadar uzağa giden ışığını hayal edin. Işık, tüm âlemlere, bütün yaradılışa, varoluşun yaratılmış tüm düzeylerine nüfuz eder. Zat, bu ışık çemberinin de dışındadır. O, yaratan ve yarattıklarından yine de etkilenmeyen, değişmeyen Öz'dür. Kamp ateşini yakan, onun ışığının ötesindeki sonsuz karanlıktır."

Zat, aynı zamanda Pir Vilayet İnayet Han'ın bu bölümün başındaki söyleminde işaret ettiği gibi; "huzurun tekliğidir".

Zat'm, benim tanımladığım şekilde bir şey olduğunu nasıl bileceğiz? Hiçbir fikrim yok! Bazı büyük Sufi bilgelerinin, Zat'ı doğrudan tecrübe ettiği görülüyor. Yine de, Al-Hujwiri'nin oldukça anlamlı bir şekilde ifade ettiği gibi Zat, insan aklının kavrayışının epey ötesindedir.

Nur'dan Gelen: Tanrı'nın *99 Adı*

Zat yaradılışı başlattığında, Nur; yani yaratılmamış, kâinatı tümüyle kaplayan ışık içerisinde bir sıfat çeşitliliği oluşturur. Bunlardan en önemli ikisi daha önce bahsettiğim Vahad-çokluk içinde birlik ve Ahad-birlik içinde çokluk evreleridir. Nitelikler yani Sıfat, genel olarak Tanrının 99

adıdır ki, bu isimler İslamiyet'ten alınmıştır. Sufizm, yüzyıllar boyunca Tanrı'nın Sıfatlarına; Nur, Kuddüs (Ruh), Vedud (Aşk) gibi bazı isimler eklemiştir.

Pir Vilayet, Ahad (birlik içinde çokluk) içinde hem enerjiler hem de bedenler dâhil olmak üzere her şeyin, sınırları olmayan ve Zat içerisinde titreşen tek bir enerji alanı oluşturduğunu açıklamıştı.

Öte yandan, Vahad (çokluk içinde birlik) ise, farklı mevcudiyetlerin sonsuzluğuna bağlı bulunur. Bu, ayrı özgün bilinçleri oluşturan trilyonlar kere trilyonlarca toz zerreciği ile evrendeki sandalyeler, masalar, elementler, gezegenler, yıldızlar ve bunun gibi diğer tüm ayrı görünen varlıkların bir ifadesidir.

Sufi Şövalye, birliğin bilincindeki gizli özdür.

Bu nedenle, çokluk içerisinde eylemleri korkusuzca yerine getirir.

Sufi savaşçı Şamil, bu mertebede miydi? Belki... Öyle görünüyor ki biri ve bir çoğu, Sufi şövalyedeki bu dinginlik mertebesindeydi.

Sufi şövalye, elit tabakanın bir üyesi değilse de; son derece yüksek bir onuru temsil eder. Onuru, Benlikle ilişkilidir; kişilikle değil.

Hazret İnayet Han şöyle yazar:

"Bir Sufi için onur, kendi kişiliği için değildir. O, şahsına bir toz parçasından daha fazla önem vermez. Hayatının temel manası basitlik; ahlâki alçakgönüllülüktür. Gerçi Sufi'nin Tanrı'nın nefesini soluduğunu ve dolayısıyla Tanrı'nın onurunun farkında olduğunu da anımsayın. Gururu muazzamdır; o halde O'nun gururu diğer herkesten fazladır. Tanrı'nın bilincinde olduğunu kanıtladığı bu gururdan dolayı mest olmuş haldedir."

Savaşçı-rahip Sufi'nin Tanrı farkındalığını size tanımlayamam. Ama size bunu kendi içinizde bulmanıza yardımcı olacak alıştırmalar verebilirim.

EGZERSİZ

- 16 -

ŞOVALYEYİ HAYAL ETMEK

Bu egzersizde, hayal gücünüzle ve şu ana kadar bir şövalye hakkında ne duyduysanız ya da okuduysanız bunların yardımıyla bir resim tasarlayacaksınız.

Bunu yapmak için, kendi içinizde ulaşabildiğiniz kadar derine ulaşın. Resmin tarihsel açıdan ne kadar doğru olduğu hakkında endişelenmeyin. Şamil, savaşçı şövalyeye bir örnek. Ama Japon Samurayını seçmiş olsanız da fark etmez. Rivayetlere göre Samuray, çatışma başlayana kadar tümüyle sakin ve tam anlamıyla huzur içindeyken; zamanı gelince birikimi ve sükuneti eyleme dönüştürür. Bu çalışmada, onların yaşayan ve nefes alan beşerî varlık hallerini değil, idealliklerinin yansıması olan mertebelerini imajine etmelisiniz. Bu haller nasıldır, bunu imajine etmeye çalışın. Adı üzerinde, onlar idealdir ve bu ideale hiçbir zaman ulaşamayacak olsanız da hayal edin. Aklınıza getirdiğiniz imaj ***"gerçek"****ten çok uzak olabilir. Ama mesele, gerçekliğin tamı tamına bir kopyasını çıkarmak değil. Mesele sadece bakmak değil, şövalyenin deneyimine, sizin için mümkün olabileceğinin en üst seviyesinde katılmak.*

Oluşturduğunuz bu resimlerden bazılarını gözden geçir-

eliğinizde ve özlerini kavradığınızda bu, sadece bir anlık bile olsa korkusuz olduğunuzu hayal etmenize yardımcı olabilir.

Egzersizin amacına ulaşabilmesi için bunu imajine edin. Eğer mafyaya 10.000 dolar borçluysanız ve bacaklarınızı kırmakla tehdit ediyorlarsa; bu sorunu, korkusuz olduğunuzu hayal ederek kolayca çözemezsiniz. Bu alıştırma, günlük yaşamınızdaki sıradan sorunları çözmenizi kolaylaştıracak anlamına gelmiyor. Hayır; ben sadece korkusuz olmanın nasıl bir şey olduğunu hissetmeniz için bir dakikalığına bunu denemenizi istiyorum. Bunu sinirlenmeden yapabilir misiniz? Eğer yapabilirseniz, iyi!

Şimdi, Tanrı'nın sizin üzerinizden korkusuzluğu deneyimlediğini hayal edin. Bunu denemeyecekseniz, en azından kendinizi korkusuzluk halinde imajine edin. Siz korkusuzluğu deneyimlerken, bu korkusuzluk zaten sizin aracılığınızla ortaya konan Tanrı'nın korkusuzluğudur. Sufi şövalyesinin ilahi sıfatlar Vahad (çokluk içinde birlik) ile Ahad'a (birlik içinde çokluk) katıldığını hatırlayın. Tanrısallığın bu iki vasfının, sizin aracılığınızla ortaya konduğunu hayal etmeye çalışın.

Şimdi de Sufilerin Kahhar -İlahî Hâkimiyet- olarak adlandırdıkları yüceliğin içinizde belirdiğini hissedin. Varlığınızın bu özelliğe erişme imkanı olsa, bu nasıl hissettirirdi? Doğrusu sizin bu vasfa şahsen erişebileceğinizi söylemek istemiyorum, ama ***"erişebilseydiniz nasıl olurdu?",*** *bunu hissetmeyi denemenizi istiyorum.*

Pir Mürşid'in "Rahatlama Sanatı" diye adlandırdığı evre, bu alıştırmaları başarıyla yürütmedeki anahtar unsurdur. Rahatlama sanatı, Tanrı idrakine götüren anahtarlardan biridir. Rahatlamak hepimiz için dikkat çekecek kadar zor-

dur; hiçbir kasımınız gergin olmadığı, zihnimizin ve duygularımızın beklemede olduğu, hiçbir şey yapılmayan o bütünsel rahatlama evresi.

İşte bu, şövalyenin, savaşçı rahibin zihnini tanıyabileceğiniz yerdir.

EGZERSİZ

- 17 -

RAHATLAMA SANATİ

*Gelecek **iki ya** da üç gün boyunca gevşeme çalışmaları yapın. Ruhanî yaşama dair sahip olabileceğiniz önyargılarınızın gitmesine izin verin. Ruhanî bir kişinin üstün veya elit bir tabakanın üyesi olduğuna dair olası inançlarınızı bırakın. Kendinizi **"Güvenilir Olan'ın"** kollarına -benim Sevgili diye adlandırdığım O'na bırakın. Sonra da basitçe zihninizi boşaltın. Nelerin geldiğini görün. Gelecek olana dair tüm varsayımlarınızdan kurtulmayı unutmadan, ne geliyorsa izin verin, gelsin. Belki de hiçbir şey gelmeyecek. **"Ne geliyor?"** diye sorguladığınızda doğru yolda değilsiniz demektir.*

*Pir Vilayet, toplantıların sonunda, kutsal bir tapınakta hükümdara bağlılık yemini eden ortaçağ şövalyeleri gibi tek dizimiz üzerinde çökmemizi isterdi. Daha sonra bizden **"yapacağım"** şeklinde düşünmemizi ve bunu yaptığımız sırada Fettah'ı defalarca tekrar etmemizi isterdi. Fettah (açan) -Sufizm'de ifade edildiği şekliyle, Tanrı'ya hizmet ve bağlılık esnasında varlığımızın dışa doğru yayılması, kapıların açılması, tıkanıklıkların giderilmesi anlamındaki Tanrı'nın 99 adından biridir. Fettah, aynı zamanda diğer*

manevî yeminleri onaylayan sözdür; kişisel bir inzivayı sonlandırdıktan sonra otuz üç kere tekrar edilmesine sık rastlanır. Kendinizi Güvenilir Olan'ın kollarına bırakıp zihninizi biraz olsun arındırabildiniz mi? Eğer bu olduysa şimdi biraz daha ileri gidin, bunu yapışınızı düşünmek zorunda bile kalmadığınız, sadece Ol'duğumuz anı tasavvur etmeye çalışın. Bu çalışmaya hemen başlayın; çünkü o hali idrak etmeniz oldukça uzun zamanınızı alacak.

Yıllar önce bir marangozun yanında işe başladığımda ustam, "Çekiç kullanmayı öğrenmen iki yılını alır" demişti. Ona inanmamıştım. Ne de olsa çekiç basit bir alet, değil mi? İki yıl sonra; yani yaklaşık olarak dediği gün, bir anda, çekici düşünmediğimde daha da hızlandığımı fark ettim. Sadece, öylece yapıyordum. Ne var ki bu tam iki yılımı almıştı.

Ruhanî yolda yürürken, hiçbir surette "yapılamayacak şeyler" olduğu düşüncesine kapılmamalısınız. Bir şeyin yapılamayacağına dair yanlış kişisel inanç, kendini gerçekleştirmenin önündeki ilk ve en büyük engeldir. Bunu aşın ve alıştırmalarınızı yapmaya geri dönün; ihtiyacınız olan tek şeyin sadece Ol'mak olduğu ve yapmanın da gayet otomatik olacağı bir gün gelecek. Şövalyenin ar'şetipine erişmek için çalışmanıza şu anda başlayın; bu erişimi bir kez kazandığınızda, gerisi kendiliğinden gelecek.

"Tanrı'nın, huzurun ıssızlığından aşağı indiği; ben, sen, yıldızlar ve atomlar ihtimaline duyduğu aşkla kendini parçalara böldüğünü görebiliyorum."

Burada "parçalara bölmek" sözcüğü anahtar. Saf aşkın parlayan, yaratılmamış ışığı içinde bir şey eksikti - veya belki

E G Z. E R S İ Z

- 1 8 -

NUR'DAN BİR VARLIKSIN

Işıktan bir varlık olduğunuzu düşünün. Fiziksel bedeninizden çok daha büyüksünüz. Nefes verirken hayal edebileceğiniz en uzak noktaya kadar genişliyorsunuz ve nefes verirken bedeninizin sınırlarına doğru büzülüyorsunuz. Bu alıştırmayı oldukça basit tutun. Eğer dikkatinizi uzun süre toplayabilirseniz, alıştırmayı en az 5 dakika yapın. Basit tutun derken şunu demek istiyorum; ışıklar veya sesler gibi sıra dışı olaylar algılarsanız durun ve baştan başlayın.

Kişiliklerimiz, soyutlanmış olduklarına ikna olmuşlardır. Ne kadar olağanüstü tecrübe yaşamış olursak olalım bir parçamız, hatta büyük bir parçamız hâlâ kendini dışlanmış ve yalnız hisseder. Bir ışık varlık olduğumuz gerçeğini deneyimlemeye başladıktan sonra yalnızlık duygusunun üzerimizdeki yükü hafifler. Yine de bu, kişiliğin negatif eleştirilerini otomatik olarak bıraktığı anlamına gelmiyor. Kişilik, değişime izin vermeden önce kışkırtılmaya, ikna edilmeye ihtiyaç duyar.

Yukarıdakilerin hepsi hakkında ruhanî rehberinizden tavsiyeler istemeniz iyi ve doğru olur. Işığın Sufi şövalyeleri

de hiçbir şey eksik değildi ve yaratılış sadece oluverdi ya da belki o zaman iyi bir fikir gibi görünüyordu ya da her şey tümüyle başka bir şeyle ilgiliydi. Asıl mesele, bu oldu ve bizler buradayız; bu parçalanmanın sonuçlan olarak, bulanık bir şekilde duyumsadığımız fakat tabiatından tam olarak emin olamadığımız o yaratılmamış ışığa ulaşma çabasında. Yine de mücadele etmeye devam ediyoruz; çünkü Sufizm bize kendi incelikli yoluyla, gerçek olduğunu sandığımız şeylerin aslında hiçbir şekilde gerçek olmadığını ve hakikatin bizden örtüyle saklandığını anlatır. Ayrıca şu da anlatılır: Örtülerin altında, gizli odaların içinde ışıkla dolu bir coşku hali var ki, bu hal kendinden yeni bir varlık yarattı, SEN! Kendi gücünü ve amacını biliyor; onun bir parçası olduğuna göre sen de bilebilirsin.

Kulağa hoş mu geliyor? Daha fazlasını nasıl bilebilirsiniz? Mevlâna Celâleddin Rumi bir ipucu veriyor:

> "Varlığının temelindeki kökü hatırla, Tanrı'nın mevcudiyeti. Yaşamını, senin nefesine ve dakikalarına zaten sahip olana ver. Eğer bunu yapmazsanız, kıymetli bir hançer alıp da onu kepçesini asmak için mutfak duvarına saplayan adam gibi olacaksınız. Değerli bir aşkı harcıyor olacaksınız ve yüceliğinizle amacınızı aptalca görmezden geleceksiniz."

hakkında konuşuyorduk ve sonuçta şövalyelik çağında, daha tecrübeli şövalyeler az tecrübeli şövalyelerle ilgilenir ve onları eğitirlerdi. Sufizm'de de daha tecrübeli olan rehber, daha az tecrübeli öğrenciye görevler verir ve onu eğitir. Şövalyeliğe ulaşma kapasitesi daha fazla olan rehber, bu erişimi öğrencisine sunar.

Eninde sonunda, tabii ki, sadakatimiz, güvenimiz ve hizmetimizi Tanrıya sunarız. Burada kör kadercilikten; korkuyla, Tanrı İradesinin ne olması gerektiğini bir robot gibi kabullenişimizden bahsetmiyorum. Her kim, görevini, amacını, konumunu biliyorsa, aynı zamanda tüm varoluşun da farkındadır; onlar bütün kâinatı birlikte yarattıklarını da biliyorlardır. "**Bunları bilmeye izin verdiğinizde, birden büyürsünüz**" demeye çalışıyorum. Bu büyüklükte kalın. **Ger**çekte olduğunuz "**aydınlığın şövalyesi**" haline gelin.

XIV

FEDA

"Orada nasıl bir şuur ki ah pervane,
Kendini yakalarken ışığı mı öpmeye çalışmaktasın?"

"Aldığım haz, feda ettiklerimden daha fazla."

Hazret inayet Han

Sufi Topluluğunun Ziraat adında bir kolu vardır; ziraat, çiftçilik ya da tarım için kullanılan Farsça bir sözcüktür. Ziraat zümresinde, ziraatın anlamı ruhanî tarımdır.

Manevî tarım da dünyevî tarım gibidir; çünkü ruhanî ekip biçme işinde de tekrar ekmeden önce pullukla toprağın altını üstüne getirirsiniz. Tıpkı gerçek tarımda olduğu gibi, her şeyin altının üstüne getirilmesi gerekir; hâlâ değeri varmış gibi görünse de eski olan mahsul de böylece topraktan ayıklanır. Her şey ayıklanmalı ki yeni mahsule -ruhun mahsulleri" yer açılsın.

Ruhanî yoldan ilerlediğimizde ve eski mahsullerin ayıklanması gerektiğini keşfettiğimizde, bunu ürkütücü buluruz. Belki de sevdiğimiz bir şeyden feragat etmek zorunda kalacağız!

Birdenbire, kaygı dolu sorgulamalar seliyle karşılaşana kadar bunun, öğrencilerim için nasıl büyük bir endişe kaynağı olduğunu anlayamamıştım. Biri kariyerinden vazgeçmek zorunda kalmaktan korkuyordu. Diğeri kendisini usta bir ağaç işçisine dönüştürecek yaratma arzusunu kaybetmekten endişe ediyordu. Ve diğerleri...

Bu bir endişedir. Hâlbuki süreç başlayınca kendinizi, sevdiğinizi düşündüğünüz bir şeyi feda ederken bulursunuz ve feda ettiğiniz şeyin hiç de aslında düşündüğünüz gibi olmadığını keşfedersiniz.

Bu bana oldu. Ruhanî kariyerimin başlarında, yürekten sevdiğim ya da sevdiğimi düşündüğüm bir şeyi aniden bıraktım.

Ben yetenekli bir satranç oyuncusuyum, kuşkusuz dünya klasmanında değil ama ortalama bir ahşap-iticiden daha yukarıda bir seviyedeyim. New York'taki Kanaka'da (Kanaka Essefiye) kaldığım ilk günlerde bir öğleden sonraydı; salonda oturmuş Sufi öğrencisi bir arkadaşımla satranç oynuyordum ki adını açıklamayacağım bir idareci bize doğru yürüdü. Yanımızdan geçerken satranç tahtamıza doğru şöyle bir baktı ve tek bir söz mırıldandı. Kulağıma "rekabet" gibi gelmişti. Bu sözcük -ya da duyduğumu zannettiğim bu söz- beni derhal harekete geçirdi. O dakikadan sonra bir daha satranç oynayamadım. Hemen bütün satranç kitaplarımı hediye ettim. Bunu yaparken feda ettiğim şeyin aslında satranç değil; başarılı bir rekabetçi olma ihtiyacım olduğunu fark ettim. Beni oyunda tutan ve satrançtan çok fazla keyif aldığımı düşündürten şey, bu ihtiyaçtı.

Oysa artık, başarılı bir rekabetçi olmaya bundan sonra ihtiyacım yoktu. Bu nedenle, satrancı (bir anda ilgimi kaybettiğim oyun) feda etmedim; başarılı bir şekilde rekabet etme gereksinimimi feda ettim. Dikkat ettim de, bir süredir ruhanî yolda olan insanların nadiren hobileri ya da takıntılı meşgaleleri oluyor. Genellikle spor hayranı ya da koleksiyoncu değiller. Önemli olarak gördükleri bir yaşamları var; fakat bu yaşamın içinde meşgaleler, eğlenceler yığını bulunmuyor.

Son Ders

Bazen, sevmediğinizi düşünseniz de bazı nedenlerle yapmak zorunda olduğunuz şeyleri bırakmaya zorlanacaksınız. Yıllar boyunca, orada burada, bazen tam gün bazen yarım gün İngilizce Kompozisyon ve İngiliz Edebiyatı dersi veren eski bir öğrencim vardı. Hiçbir zaman öğretmenliği sevmedi; bu işi ailesini geçindirmek için yapıyordu (yazı yazmak gibi, fazla para getirmeyen başka işlerle de uğraşıyordu). Öğretmeye karşı duyduğu bu hoşnutsuzluğa rağmen öğrencim, bir öğretmen olarak daima başarılı ve popülerdi.

Ama Sufi öğretisiyle yola koyuldu, hem de çok ciddi bir niyeti yoktu, rastgele yola çıkmıştı. Bu yolda geçirdiği bîr aydan sonra bir gece, küçük bir üniversitede öğrencisinin önünde ayakta dikilmiş duruyordu ve aklına söyleyebileceği tek bir şey gelmedi. Dersi iptal etti. Aynı şey, sonraki derste de oldu ve sonraki derste de. Sonraki hafta istifa etti. Öğretmenliğe bir daha geri dönmedi.

Bu onun için harika bir tecrübe olmamıştı. Fazlasıyla yıpranmıştı. Öğretmenliği bırakmasının üzerinden bir ay geçene kadar, ne olduğunu kavramamıştı: Durmadan değişen iç benliği artık daha fazla "öğretme" numarası yapamıyordu; benliği onu samimi olmaya zorladı veya daha samimi olmaya...

Algıdaki değişiklikler, beklenmedik ve uygunsuz hallerde ortaya çıkabilir. Bu şeyler hakkında kendimizi kandırmamız çok kolaydır. Sufizm, incelikli bir süreçtir; bazen adeta tehlikeli bir süreçtir ve İngilizce Profesörü olan öğrencimin yaşadığına benzer durumlarda yapılacak en iyi şey, ruhanî bir rehbere başvurmaktır.

Öz Değişim ve İlişkilerin Değişimi

Sufi öğretiye atıldığınızda, erken feda etmeniz gerekiyor gibi görünen şeyler, kendinize dair tuhaf varsayımlarınızı desteklediği için sahip olduğunuz ilişkilerdir. Daha önce bahsettiğim gibi, arkadaşlarınız, sizin dünyaya nasıl sığacağınızı yeniden muhakeme ettiğinizi keşfettiklerinde bundan rahatsız olacaklar.

Varlığınızın belli bir biçimine alışkın olanlar için, sizin büyüdüğünüzü, sakinleştiğinizi, daha esnek hale geldiğinizi görmek üzücü olabilir; sizi "bu **saçmalığa**" bulaşmadan önceki halinize döndürmek için ellerinden geleni yapacaklardır. Bu, ciddi bir mücadeleye dönüşebilir; özellikle de, ilk başlarda siz ve arkadaşlarınız neler olduğunu anlamayacağı için.

Hadi farz edelim ki siz ruhanî yola girmeden önce yaratıcı enerjinizin kayda değer bir kısmı futbol hakkında sohbet etmeye harcandı. Siz ve arkadaşlarınız, istatistikleri ve oyuncuların yeteneklerini tartıştınız. Duygularınız, belli bir takımın talihine bağlı.

Sonra, meditasyonu keşfettiniz. Bu, kendinizle ilgili belli farkındalıklara neden oldu ve futbol, buna kıyasla önemsizleşmeye başladı.

Sizin onlarla futbol konuşmanıza bel bağlayan arkadaşlarınızın üzülmemesine olanak yok. Bağlı olduğunuz in-sanlık katmanı, artık sizin bir işinize yaramıyor.

Kendinizi bu kademeden çıkarmak, oldukça hassas bir iş olacaktır. Arkadaşlarınız sizinle bağlarını kesene kadar hala siz de o konularla ilgiliymiş gibi davranmak zorunda kalabilirsiniz. Tabii söz konusu arkadaş eşiniz ise tüm bunlar daha büyük bir sorun haline gelebilir.

Sizdeki değişiklikler, büyük oranda aşama aşama gerçekleşir. Bu değişim, yaşayan kişiye; yani size devasa görünecektir. Bu değişimi, ilişkilerinizde, özellikle eşinizle olan ilişkiniz içinde, abartma eğiliminde olabilirsiniz. Siz abartmasanız bile, eşiniz bunları kabul etmekte sorunlar yaşayabilir. O halde, eşinize mümkün olduğu kadar dürüst olmalısınız. Eşinize ya da sizin için mühim olan kişilere, bu ruhanî görevi yapmak zorunda olduğunuzu ve sizi samimi bir şekilde desteklemesi halinde çok mutlu olacağınızı anlatın. Partnerinizden size ortak olmasını talep etmiyorsunuz; ondan yalnızca sabırlı olmasını istiyorsunuz. Eşiniz, yine de bilinçsizce sürecinizi yavaşlatmaya çalıştığında, siz sabırlı olmak zorunda kalacaksınız. Bu, genellikle olur. Sürecinizin yavaşlatılması, kurnazca zarar veren çeşitli hamlelerle gelebilir. Eşiniz bu hamleleriyle, sizi desteklediğini bile zannedebilir. Sonra yeniden, büyük bir sürprizle karşılaşabilirsiniz. Eşinizin veya sizin için önemli olan bir kişinin ya da eski bir dostunuzun, sizi desteklemeyi arzuladığını fark edebilirsiniz.

Bunların her ikisinin de olduğunu gördüm. Bu ya da diğeri, sadece tek bir faktöre dayanmıyor. Asıl mesele, bir ilişki katmanından diğerine taşınırken, özellikle de evliyseniz, suiistimaller meydana gelebilir ve daha iyi olmak adına neyi feda etmek istediğimizi dikkatli düşünmeliyiz. Benim her zaman tavsiye ettiğim şu ki; bu tür suiistimaller olmadıkça, daima işleri halletmenin bir yolu vardır.

Muhtemelen bunu, bir ilişki katmanından diğerine geçmek şeklinde tanımlamak doğru değil. "**Gerçeklik algımızın**

genişlediği, daha engin bir gerçeklik perspektifi kazanırız" demek belki de daha doğru. Ve bu olmaya başladığında, gerçekten de fazlasıyla yıkıcı olabilir. Birbiri ardına arkadaşlarımızı kaybediyor gibi görünürüz. Endişelerimiz artar, -genellikle ruhani yolculuğumuzun başlangıcında, henüz bilgimiz yeterli değilken- ne olup bittiği hakkında çok fikrimiz yoktur.

Şükranın Varlığı

Bu ilerleme deneyimi tahrip ediciymiş gibi görünürken (mesela eski arkadaşları kaybetmekle ilgili olarak -her ne kadar yenilerini kazanacak olsanız da), ruhanî yolda şükran adını verdiğimiz bir şey vardır.

Şükran nedir? Kişisel aşk ilişkilerimize yapılan ilâhi müdahaleymiş gibi görünebilir -Sanki Tanrı, tahtında otururken, ara sıra gelişigüzel, günahsızlara hikmet bağışlıyor. Ya da bunu, "**tek yükümlülüğü şükran için adaylar aramak olan bir çeşit** *'Şükran Meleği'***nin yaptıkları**" olarak düşünebiliriz. Bunun ne olduğuna dair bir başka bakış da, herhangi bir şekilde, herhangi bir yerden, bize daha önce var olmayan yeni bir yazgı gelir ve birdenbire daha önce bilmediğimiz bir şeyi biliriz -ya da, mesela insanlığa duyulan şiddetli aşk gibi, daha önce mahrum olduğumuz bir çeşit enerji veya duyguyu hissederiz. Bu, edebiyatta modern terimlerle açıkça tanımlanmıştır. Muhtemelen bütün bu tanımlar bir dereceye kadar doğru.

Yine de bunu şu şekilde ortaya koymayı tercih ederim: Hepimizin, Tanrinm varoluşunun bir parçası olduğu inancı Sufizmin temel ilkesi olduğu için, öyleyse aynı zamanda yaptığımız her şey de o Tanrı'nm bir parçası. Bu yüzden, bir şey yaparken aslında İlâhi'nin bir eylemine karşılık veririz; kapa-

sitemiz ölçüsünde İlâhi'nin bir parçası olarak işlevimizi yerine getiririz ve görünüşte sınırlı olan alanımızda ilâhi amaca uygun bir gerçeklik yaratırız.

Demek istediğim şu ki amaç BİZİZ. Sufizm ayrıca, olan her şeyin aslında bizim içimizde olduğuna ve bunların perdesinin aşamalı olarak kaldırıldığına; sunulan bilginin tümüne aslında sahip olduğumuza ama bunun bilincimizden saklı tutulduğuna dayanır. Örtünün kaldırılması gerekir; aksi taktirde fizik dünyada öğrenmemize engel olur. Bu, en azından bir teori. Öğrenmemize karar verilen seviyeye gelene kadar, hayatımızda giderek daha çok bilgi açığa çıkar. Spiritüel çalışmalarımız, daha çok bu sürecin bir parçasıdır. Ruhani çalışmalarımıza bunun ışığında baktığımızda, örtüyü kaldırmak için kullanılan araçlar oluverirler. Hepimizin içinde, yapmak istediklerimizle, aleyhimizde bir araya gelmiş toplumun yaptırımları (biz bu yaptırımların çoğunu uzun zaman önce içselleştirmişizdir) arasında bir gerilim vardır. Bu yaptırımların gücü o kadar fazladır ki çoğunlukla ne yapmak istediğimizi bile bilmeyiz. Ancak, bu gerilim sayesinde bizim kişisel gücümüz ortaya çıkar. Bu da, algıda yükselişi sağlamak için ne kadar cesur olduğumuza bağlıdır. İllüzyona olan sadakatimiz çok büyükse, bu değişiklikleri kabul etmek çoğu zaman bir feragatmiş gibi gelebilir. İnsanlar bir tecrübe seviyesinden diğerine geçmeye nadiren gönüllü olarak atılırlar. Biz Sufizm'de bu tür atılımları desteklemeyiz.

İç sesine cevap veren insanların, eylemlerinden korkmaları oldukça yaygındır, çünkü büyük bir şeyin olmak üzere olduğunu içgüdüsel olarak bilirler ve bu büyük şeye düşünmeden girişmek istemezler (bunun yanı sıra, kendi kendilerine şöyle derler: bu görünen değişim sahte olabilir -ve bir zamanlar Pir Vilayetin söylediği gibi- yaşamınızdaki biri-

kimleri, bir aldatmaca için feda etmek çok saçma: "**İşinizden ayrılmayın!**" Pir'in söylemek istediği; önlem hiçbir zaman saçma değildir).

Öyle ki, takdiri ilahî -Tanrı'nın görünen, aniden olan mucizevi müdahalesi- Sufizm'in olaylara bakış şekliyle, kâinatın, sürekli, hiçbir zaman tükenmeyen bir merhamet, barış, adalet ve sevgiyle yıkanmasıdır. Belirli bir noktada, içimizde bir düğme oynar ve biz bu sağanağı algılamaya, aynı zamanda da cevap vermeye başlarız. Olay dramatik görünebilir ama sonuçta hepimiz dramayı severiz. Ama insanoğlu aynı zamanda tahmin etmeyi de sever. Ve, zaten hep orada olan ilahi yazgı aniden ve öngörülemez bir şekilde geliverdiğinde, bu ruhani şansı bir zorlama ve fedakarlık olarak algılarız.

Fakat, bilginin, aşkın, neşenin, hazzın -kendini başka şekillerde de ortaya koyabilir- yeni dalgası bizden bir tepki, karşılık bekler. Biz buna karşılık vermekte ya da reddetmekte özgürüz. Aynı zamanda, eski yanıtları yeniden ortaya koyarız. Çünkü yapmaya alışık olduğumuz bu. Başkalarını sevme eylemi, bir anda karışıklığın kaynağı haline gelebilir, özellikle de hep bencilsek ve kendi "**aşk**" görüşümüzde ısrarcıysak. Hatta o zamana kadarki dünya tecrübemiz depresyona dayanıyorsa, sevinç bile bir şaşkınlık kaynağı haline gelebilir.

Haz Gerçektir ve Depresyon Kaçınılmaz Değildir

Depresyon kaçınılmaz değildir. İnsanlar, bana depresyonda olduklarını söylediklerinde, onlara bunun nasıl bir duygu olduğunu sorarım. Sonra da, depresyonda olmadıklarında nasıl hissettiklerini sorarım. Genellikle hatırlayamıyorlar. Savunmasız yakalanmalarına rağmen, klinik anlamda depresyona giren insanlar kısa bir süreliğine de olsa depres-

yondan kurtulabiliyor. Bunun olduğunu gördüm. Bazen Sufi dansının tam ortasında, en ağır depresyonda olanlar, birden bire karşılık veren, ifade eden, neşe içinde bir hale giriyorlar.

Maalesef, dans durduğunda depresyonda olduklarını hatırlıyorlar. Sanki bilerek, kendi etraflarında yeniden siyah bir bulut topluyorlar. Dünyayı yaşayış şekilleri olan o karanlık hali yeniden çağırıyorlar.

Biliyorum, depresyon zor bir şey olabilir. Daha önce bunu yaşadım. Beni bunalımdan çıkaran, keyif aldığımız anların gerçek olduğu ve gerçeklikten bir kaçış olmadığına karar vermem oldu. Bu, depresyondan çıkmanın anahtarıdır. Artık biliyorum ki bundan kurtulmak, artık berbat hissetmekten yorulduğunuza karar vermekle sağlanabilir. Feda ettiğiniz şeyler, sizin gerçeklik hakkındaki yanlış varsayımlarınızdan ibaret.

Kuşkusuz depresyonda kimyasal dengesizlikler rol oynayabilir. Ama bir şeylerin iç yüzünü kavrayabilen ve problemi başarıyla ele alan bir psikiyatristiniz varsa, ilaçlar yardımıyla bir kez denge konumuna ulaştıysanız artık varsayımlarınızı sorgulamaya başlayabilirsiniz. Ben, önce belirtileri sonra da nedenleri ele almak gerektiğine inanırım. Pir Mürşit'in güçlü bir deyişi vardır; -biz Sufi topluluğunda bunu sıkça ifade ederiz ama nasıl ve ne zaman söylediğimize çok dikkat ederek- alıntı şöyle: "**İdeallerinizi, hakikat kayası üzerinde kırıp parçalayın ve feda edin**" aslında. Bu söylem bir anlamıyla şunu ifade ediyor: Gerçek sandığınız aslında gerçek değil. O gerçekliğe olan inancınız bir süre devam edecek ama dikkatinizi yoğunlaştırmaya başladığınızda, daha derin bir gerçekliğe yol vermek zorunda. Bütün ideallerinizin zaten çoktan gerçeklik kayasında parçalanmış olduğunu sanarak kendinizin mükemmel olduğunu düşünmeyin. Hiç kimse o kadar mükemmel değil. Hepimiz idealler yaratmalıyız; onlar standartlardır, ulaşmaya çabaladığımız muazzam kusursuzluğun simgeleridir. Çoğumuz, Pir Mürşid'in "**İdeal-**

lerinizi hakikat kayasında parçalayın" uyarısının gereklerini yerine getirmekten kaçınırız. Belki de bu, üzerinde düşünerek yapılabilecek bir şey değil. Bunu herhangi bir şekilde başarmış da olsaydınız nasıl bilebilirdiniz? Oysa neyi kabul ettiğimizi ya da neye inandığımızı sorgulamak ve sonra alternatifler araştırmak hepimizin gücü dahilinde. Bir idealin gerçekten parçalanması bilgideki derin değişimle olur. Aksi taktirde bu, zihinsel olarak tekerlek döndürmekten öteye gidemeyecektir.

X V

Ö L Ü M

Ölüm, onun aracılığı ile
aşığın sevgiliye kavuştuğu bir köprüdür
Rabia

Ben Hıristiyan - Luteryen bir çevrede büyüdüm. Kişisel görüşüme göre, bence bu din, kendini üstün görmenin yüksek bir noktasıdır.

Ölüm, biz Luteryenlere göre, alttaki diyarlara battığınız veya sonsuz saadetle ödüllendirildiğiniz bir noktaydı. Sonsuz mutluluk, kulağa aşırı derecede sıkıcı geliyor. Sonsuza kadar bir monotonluk içinde sıkıcı Luteryen ilâhileri söylemek, enerji fışkıran bir delikanlıya hiçbir şekilde heyecanlı gelmez. Luteryenlik'te, havuç, usule uygun davranmanız için bir ödülken, cehennem ve lanetleme bir sopadır; gerçekten de

kötü çocuklar sizi kırmızı kor demirlerle itelerler ve genellikle acınızdan zevk alırlar.

Çok küçükken, sıkıcı ilâhilerin kırmızı kor demirlerle dürtülmekten daha iyi olduğunu düşünürdüm. Ama artık bir genç olduğumda, bunlara alternatif olup olmadığını merak etmeye başladım.

Luteryenliğe olan inancımı yitirmem, çok masumca başladı. Çoğu dinde, gencin dinsel bir dizi çalışmaya katılması gerekir. Çocuk ilgisiz bile olsa; hatta o zaman kızsa da bu çalışmalara katılmasını tavsiye ediyorum; çünkü dinsel çalışmalar çocuğa dinsel terimlerle düşünmesini öğretir. Öğretilen şey basit olabilir; fakat gelecek yıllarda, onun için belki de sürpriz şekillerde avantaj sağlayacak bir deneyim olacaktır. Her Cumartesi sabahı, yapmayı tercih edeceğim daha ilginç bir sürü şey varken, ailem tarafından kiliseye götürülüp Hıristiyan/Protestan/Luteryen propaganda ile ablukaya alınırdım. îster inanın ister inanmayın, o zaman bu deneyimin büyük bölümünden keyif aldım. Kaçınılmaz olan her ne ise onu kabul etmeye ve bu deneyimden geçerken yapmam gerekenleri yapmaya meyilliyimdir.

Böylece, yaşam deneyimi hakkındaki Luteryen bakış açısı öğretilmek üzere diğer genç tutsaklardan oluşan bir grupla birlikte oradaydım. Hıristiyanlıktan kopuşum, papazımızla "**zorunluluk**" hakkında yaptığımız masum bir sohbet esnasında başladı. Papaz, ahiretteki ebedi kurtuluşu aramanın ne kadar önemli olduğunu, eğer bir kez Hıristiyanlık mesajıyla - özellikle Luteryan Hıristiyanlık- ışıklandırıldıysamz, bundan sonra bu yolu takip etmek zorunda olduğunuzu, aksi takdirde sonsuza kadar lanetleneceğinizi anlatıyordu.

Papaza sordum: "**Ya bir Hindu, Hindistan'daki Hıristiyan bir dükkânın önünden yürüyüp geçerken, Hıristiyanlığın sembollerinden bir haç ya da bir heykel gibi bir**

şey görse, ama üzerinde hiçbir şey düşünmeden öylece gitse, lanetlenmiş kaderine mahkûm mu olur?" Papaz "**evet**" dedi ve bunu doğruladı.

Hiçbir şey söylemedim ve söylediklerini onaylamış gibi davrandım. Fakat papazın söyledikleri en içteki manevi varlığımda, "**şimdiye kadar duyduğum en budalaca şey**" türünde bir izlenim bıraktı. Bu, benim için Luteryenliğin bitişinin başlangıcı oldu.

Sonradan keşfettim ki tümü olmasa da çoğu dinî mezhep, doktrinlerinde o kadar abartılılar ki, İsa'nın mesajının anlamını kaybetmişler. Sanırım her kurum, er geç kendisini oluşturan özüyle temasını kaybediyor. Papazıma kızdığım sırada, doktrini, özden ayırt edemiyordum. Gerçekte canımı sıkan şuydu: O tamamen masum Hindu, o Hıristiyan dükkânının önünden geçen diğer masum insanlarla beraber, hiç karşılaşmadıkları ve hiç duymadıkları Luteryen bir papaz tarafından sonsuza kadar lanetlenmiş bir kadere mahkûm edilmişlerdi. Yıllarca aklımı karıştıran bu şey, bariz aptalca görünüyordu.

Doğu'da ve Batı'da Ölüm

Sufilerin ölümle ilgili açık ve kesin fikirleri vardır. Ölümün, herkesin geçmek zorunda olduğu bir kapıdan öte bir şey olmadığını kabul ederler.

Hazret İnayet Han şöyle yazar:

> "Ölüm, yaşamın bitkinliğini alır ve ruh yeniden hayata başlar. Ölüm, yeniden dirilişin izlediği çarmıha gerilmedir. Ölüm, peşinden günün başladığı gecedir. Ölen şey ölümdür, yaşam değil."

Gençliğinizde, bir yakınınızın ölümünü doğrudan tecrübe etmediyseniz, ölüm soyut bir terimdir. Yaşamınızla bir bağlantısı yoktur. Bu, bir bedenin fonksiyonlarının durmasını, o bedene "en hijyenik şekilde yaklaşılması gerektiği" şeklinde algılayan Batı Dünyası için özellikle doğrudur. Ölüme doğrudan bakmaktan kaçan kurumlar yarattık. Tarih boyunca, biri öldüğünde bedeni aile tarafından cenaze için hazırlanırdı; yıkanır, beze sarılır ya da güzel elbiseler giydirilir ve sonra yakılır ya da toprağa verilirdi. Şimdiyse biri öldüğünde; bedeni hemen profesyonel cenaze işlemcilerine teslim ediliyor ve götürülüveriyor.

Hazret İnayet Han şunu yazar:

> "Benliğin gerçek doğasını keşfettiğimizde ölümden korkmayacağız. İnsan bir defa manevi yaşamı tecrübe ettiğinde ölüm korkusu sona erer; çünkü ölümün, manevi varlığına değil; bedenine geldiğini bilir. Yaşamı, kalbinde ve ruhunda idrak etmeye başlar başlamaz, bedenini bir palto olarak görür. Eğer palto eskidiyse, onu çıkarıp atar ve yenisini alır; zira varlığı paltosuna bağlı değildir. Ölüm korkusu, insanın gerçek varlığının bedenine bağlı olmadığını kavramadığı sürece devam eder."

Sufi topluluğundan bir elçi olarak bazen cenaze törenlerini yönetmek için çağrıldığımda, profesyonel cenaze işlemcilerinin yaptıklarını gözlemleme imkânım oldu. Orada cenaze evinde dururken, bunun bir iş olduğunun ve aileyle uygun bir şekilde ilgilenmenin de bu işin bir parçası olduğunun farkındayım. Ölü beden bile mükemmel görünümüyle orada öylece yatarken, ruhunun etrafta gezinip neler olup bittiğini anlamaya çalıştığının da farkındayım. Daha önceleri de katıldığım cenazelerde, törenin başlama saatini beklediğim ve

ölünün ruhunun neler olup bittiğine dair şaşkınlığa düştüğünü hissettiğim deneyimler yaşadım. Törendeki insanlar da ruhu fazlasıyla şaşırtan bu olan biten şeylere şaşırıyorlar. Bütün ölüm ve cenaze işlemi boyunca sadece düzene ve hijyene odaklanırsak, bir cenazede gerçekte neler olup bittiğini görmemizi engellemiş oluruz.

Biz Amerikalılar artık, kültürümüzün bir zamanlar ölüm hakkında sahip olduğu varsayımlarla ilgili kesinliğe sahip değiliz. Belli bir dine bağlılığımız sebebiyle bir varsayıma katılabiliriz; ancak günümüzde ölüme ve ölmeye başka türlü bakan geleneklerden haberdar olmamız kaçınılmaz. Mutlak kesinlikten kurtulurken, başka bir takım kesin, belirlenmiş, sert zihniyeti yerine koymaya çalışırız. Bugün gördüğümüz şey; bir cenazede insanlar saygılı bir şekilde oturuyor, -çaresiz kalmış akrabalar dışında- eğer bir şey oluyorsa, ölenin ruhuna ne olduğunu merak ediyorlar. Bir cenazede yaşanan duygusal kargaşamn büyük bölümünün, aslında kendi ölümümüzün doğası hakkında bizde bazı kaygılar uyandırmasından kaynaklandığına eminim.

Arkadaşınız veya akrabanız durgun bir şekilde orada yatıyor ve sizi rahatsız etmek ya da eğlendirmek için bir daha etrafınızda olmayacak. Bu durumda, "**Öyleyse, bana neler olacak?**" sorusunu kendinize sormadan duramazsınız.

Ölüme dair kafamızı karıştıran, bunun da ötesinde bir şey var ki o da, günümüzde dünya genelinde hepimizin çokça gördüğü "**şiddet sonucu ölümlerdir**". Sürekli, günün her dakikasında insanların silahla vurulduğundan ya da benzer başka şekilde öldürüldüğünden haberdar oluyoruz. Şunu söyleyebilirim ki, artık kolayca o silahın öbür ucunda olabileceğimizi bile görebiliyoruz. Bir keresinde Romanyalı bir arkadaşım bana, komünizmden geçiş döneminde Bükreş'te bir caddede yürürlerken, yanındaki arkadaşının uzaktan bir

nişancı tarafından vurulup öldürüldüğünü anlatmıştı. Bunun hiçbir nedeni yoktu; geçiş evresinin karışıklığından kaynaklanan rast gele bir atıştı. İnsanlar bu dönemde kolayca sıvışabilecekleri™ bildikleri için birbirlerini vuruyorlardı. Arkadaşımın bundan ne kadar derin etkilendiğini hayal edebilirsiniz. Bu tecrübe, güvende olacağını düşündüğü Amerika Birleşik Devletlerine gelmenin bir yolunu bulmak için onu ikna etmişti. Bugün dünyanın her yerinde, artan rast gelelik durumu, saldırı sonucu ölümler, ölümün doğası hakkında hepimizin daha da fazla kafasını karışıyor.

Hayatta Ölüm

Gel gelelim, dünya hakkındaki sınırlı açıklamalarla yetinmeyen bir grup insan da var ve onlar için ölüm gerçekten bir bulmaca gibi görünüyor. Bu insanlar, ölümün ne olduğunu gerçekten bilmek istiyorlar. Tümüyle yok oluş mu? Ötesinde öbür dünya var mı; varsa nasıl bir âlem?

Fiilen ölmek dışında, bunu öğrenmenin yalnızca bir yolu var; zihnen gitmek. Ölüme yaklaşılan deneyimlerden oluşan hikâyelere nasıl da hevesle takıldığımızı hiç fark ettiniz mi?

Bu tür olaylar, görünüşte ölen kişinin bilinçliliği dahilinde olur. Deneyim ya düşünülmüş ya da düşlenmiştir; dışsal değil, içseldir. Ölüme yakın deneyimler yaşayanlar, gözleri kapalı olduğu halde, bir tünel veya beyaz bir ışık görürler; bilinçsizdirler ama yine de hâlâ onlarla temasa geçen bu şeylere dokunur ya da hissederler. Yaşayanlar, bunu nasıl beceriyor? Fiziksel duyularıyla değil. Ama yine de bedeni, bir referans noktası olarak kullanıyorlar. Muhtemelen bu, pek de gerekli değil; fakat bedenlerinin gerçekliğine o kadar alışmışlardır ki, bu gerçeklik çok zorlayıcı ve görmezden gelemiyorlar.

Ölüme yakın deneyim tecrübelerinde kişiler, babaları, anneleri, amcaları ya da bağlı oldukları bir dini liderle buluşuyorlar. Bu varlıklarla konuşup kendi bedenlerine geri dönüyorlar. Bu, bilerek yaşamak isteyebileceğiniz bir deneyim değil. Ama yine de bazen bunu yaşayan insanları kıskanırız. Bize sadece anlatılan bir realiteyi gerçekte yaşayıp geri geldiler, hem de bizim asla sahip olamayacağımız bir kesinlikle bunu biliyorlar. Bazen bu kesinliği de kıskanırız.

Soru şu: Bu derecede bir kesinliği, ölmeden(!) nasıl elde edebiliriz? Pir Vilayat, ölüm hakkında konuşmaktan özellikle kaçınırdı; ama konu açıldığında ara sıra hayatın ötesindeki yaşamın kanıtı olarak kendi astral seyahatlerine değinirdi. Bundan gönülsüzce bahsederdi; çünkü insanların, öte yaşamın varlığını kanıtlayabilen tek şeyin, herkesin kolaylıkla yapamayacağı astral seyahatler olduğunu sanmasını da istemezdi. İnsanların diğer alıştırmalardan el etek çekerek, astral seyahatler üzerine yoğunlaşmasını istemiyordu. Ve bunda haklıydı.

Ölümden sonraki yaşamın bilgisini edinmek için astral seyahatlere ihtiyacımız yok.

Çeşitli ezoterik okullarda yaygın olarak öğretilen; inisiyenin ulaşabildiği bir mevki vardır. Bu konuma ulaşmak çok çalışma gerektirir ki; neticede bedenin arük önemsiz olduğu bir noktaya erişirsiniz ve burada aşkın ya da huzurun ya da sükûnetin bir çeşit kozmik denizinde akıntıya kapılırsınız. Burada düşünme eylemi farklıdır; çünkü sinaptik iletilerle sınırlandırılmamış durumdasınızdır. Bu konumda, bedeninizi adeta içeri girip çıktığınız bir taşıt veya giyip çıkardığınız bir takım elbise olarak düşünmeniz, olağandışı değildir. Bunu bizzat yaşayana kadar, böyle bir halin varlığını sadece bir inanış olarak benimsemek zorunda kalacaksınız.

Öyle ki o, öğrenilmek için hep orada olacak ve bu birçok insan tarafından denenmiştir.

Hazret İnayet Han şöyle yazar:

> "Aslında, ruhun bir doğumu, ölümü, başlangıcı ve sonu yoktur. Onu ne günah incitebilir ne de erdem güçlendirebilir; o her zaman vardı ve her zaman olacak ve onun dışındaki her şey ışığın üstündeki bir küre gibi onun kabuğudur."

Michael'in Ölümü

Mide kanserine yakalanan, Sufi topluluğundan arkadaşım Michael Qayoom Brain'dan daha önce bahsetmiştim. Nasıl iyileştiğini, nasıl savaş verip doktorların başlangıçta tahmin ettiğinden aylarca fazla yaşadığını anlatmıştım.

Michael, 2 Nisan 2003'te, öğle vaktinden biraz önce, varoluşunun sonraki evresine geçişini gerçekleştirdi. Sadece kemoterapi nedeniyle değil; kanserin bağırsak ve midede olmasından dolayı çoğu zaman yemek yiyemediği için çok zor bir yıl geçirmişti. Buna rağmen, Michael zamanını iyi kullandı. Michael'in yaşamının son yılı boyunca edindiğim tecrübe, başka birinin geçiş deneyimine tanıklık eden bir gözlemci olarak bir ayrıcalıktı. Michael'in dünya yaşamının son haftasında, ruhani bir inzivanın tüm aşamalarını, usulca ve büyük bir yoğunlukla baştan sona geçtiğini gördüm. Günün birinde ona ruhani anlamda hangi noktada olduğunu sordum; O da sadece Hobbitville'in üzerinde olduğunu ve onun nerede olduğunu bilmek istediğini söylemişti. Ona, büyük olasılıkla, yeniden doğuş olarak görünen, düşüncelerin şekil bulduğu metafor ve imajinasyon alemini ifade eden yeni bir bilinçlilik evresine geçtiğini anlattım. Bu tür şeyleri bilmezdi

çünkü Michael, geleneklere uygun inziva sürecinden hep kaçınmıştı. Son inzivası süresince, egzersizleri görmezden gelmişti ve tüm altı gününü resim çizmekle geçirdi ki bu deneyimi de on yıl önceydi. Michael'in yaşamının doğası, çoğu zaman bir inzivadaymış gibiydi, muhtemelen geleneklere uygun resmi sürece ihtiyaç duymuyordu. Yaşamının son yılında, ne zaman öleceğini bilmenin büyük bir armağan olduğunu hissediyordu; dikkatini buna yoğunlaştırdı. Geriye dönüp baktığımda, bir yıllık bu inzivanın her aşamasını baştan sona kat ederken, uzun uzun düşündüğünü, kaygılandığını, bir sonrakine geçmeden önce bulunduğu aşamayı baştan sona anladığını görebiliyorum. Bu sürecin ille de farkında olduğundan emin değilim; çünkü çok uzun bir süre aldı ama bence, belirli bir seviyede, ne yaptığını biliyordu.

Ruh, onun hakkındaki hoş inançlarımızdan çok daha büyük! Sona doğru, Michael'i ziyaret etmeye izinli olan bizler, odasında pek konuşmazdık; konuşmak onu aşırı bitkin düşürüyordu. Kendimizi, içimizden her nefeste, Michael'in nefesinin ritmine göre sessizce zikrederken bulmuştuk -ki bunu hiçbir şekilde önceden planlamamıştık; öylece oluverdi. Michael, yapmıyordu; çoğunlukla uykudaydı. Biz zikrederken nefeslerimizin ritimlerinin tek bir nefeste birleştiğini fark ettim. Oradaydık; Michael'in karısı Sharifa, Majida ve ben birlikte nefesimizle zikrediyor; huzur, haz ve güven tecrübesini yaşıyorduk. Michael geçiş yapana kadar bundan hiç konuşmadık; bu deneyim, hakkında konuşulmak için fazla kıymetliydi.

Neticede, 2 Nisan 2003 Cuma günü, bakımevi hemşiresi, Michael'in zamanının geldiğini söylemek için bana telefon etti. Yapmakta olduğum şeyi bırakıp, doğruca hastaneye gittim. Gittiğimde Michael'in eşi Sharifa'yı karartılmış odada oturmuş, Michael'in cansız elini tutarken buldum. Michael

öbür tarafa geçmişti ve Sharifa, yüzünde daha çok mutluluğu andıran bir ifadeyle orada oturuyordu. Beni görür görmez gözyaşları aktı ve onu yanağından öpmek için eğildiğimde, aramızda dolaşan coşkunluk duygusunu ve birbirine karışan gözyaşlarımızı hatırlıyorum. O duyguyu hâlâ hissediyorum. Bir zamanlar arkadaşım Michael'i içine alan cansız bedene bakmak için kendimi zorladım. Az kalsın saçlarını düzeltecektim. Ancak, yapmadım; geri oturdum.

Tam o sırada odada belirli bir havanın oluştuğunu fark ettim. Sanki cennetin kapıları açılmış, ruhani hiyerarşinin bütün muazzam varlıkları aşağıya inmiş ve çok yaklaşmışlar gibiydi -ya da belki onlar hep yakındaydılar da, biz o anda onlara daha duyarlı hale gelmiştik. Michael'in keyifli huzurunun bilincindeydim. Onun, evine geri dönmek için taşındığını hissediyordum ve o anda birden neden ağladığımızı merak ettim.

Daha sonra Sharifa bana, önceki gece Michael'i, bilincini sonsuza dek yitirmeden önce son kez gördüğünde, Michael'in odasına girdiğinde söylediği ilk sözlerinin "**Hoşça kal. Yapmam gereken işler var.**" olduğunu anlattı. Bu, o anda Sharifa'yı afallatmıştı. Oysa şimdi Michael'in ne demek istediğini anlıyordu ve ıstırabına minnet duyguları karışıyordu.

Bir bakıma, neredeyse Michael'e gıpta etmiştim. O, daha dünyada bir süre daha kalmak durumunda olan bizlerin sadece ufacık parçalarını ziyaret edebildiğimiz bir gerçekliği keşfetmeye gitmişti. Michael'in geçişinden bu yana, neden çok az acı çektiğimi sordum kendime; ne de olsa son yirmi yıldır en yakın arkadaşlarımdan biriydi. Bunu Sharifa'ya da sordum (o da aynı şekilde hissediyordu) ve şuna karar kıldık: Michael'in ölümünden dolayı fazla acı çekmiyorduk çünkü derinden acı çekilecek bir neden görmüyorduk; ona gerçekte ne olduğunu ve gerçekte nereye gittiğini biliyorduk. Tabii ki

üzülüyorduk -o benden daha çok üzülüyordu- ama acımızı yüksek sesle dillendirmeye artık gerek yoktu. Hastalığın başlangıcında zamanımızı kederlenerek geçirmiştik ve Michael bize, Sufizm'in nasıl gerçekten uygulanacağını öğretmeye başlamıştı. Şu anda güzel vakit geçiriyor ve biz burada, aşağıda hâlâ çabalayıp duruyoruz. Galiba biz de artık iyi vakit geçirmeye başlamalıyız.